

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ ΞΗ'

ΤΕΥΧ. Α'

ΙΩ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14-115 21 ΑΘΗΝΑΙ ΤΗΛ. 72.18.308

15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1991

ΑΡΙΘ. 15

Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Ο Α'
(† 2 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1991)

Ο ΠΡΑΟΣ ΚΑΙ ΤΑΠΕΙΝΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ

«Μάθετε ἀπ' ἐμοῦ ὅτι πραῖός εἰμι
καὶ ταπεινός τῇ καρδίᾳ» (Ματθ. 11,29)

Τὸν λόγον αὐτὸν τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ ἐφ-
ήρμοσαν εἰς τὸν ἑαυτὸν του ὁ χριστομίμητος καὶ
μακαριστὸς Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Δ η -
μ ἦ τ ρ ι ο ς ὁ Α'.

Ἐκλήθη εἰς τὸ πηδάλιον τῆς Μεγάλης τοῦ
Χριστοῦ Ἐκκλησίας πρὸ εἰκοσαετίας (17.7.
1972), ἵνα διαδεχθῆ εἰς τὸν θρόνον τῆς Κων-
σταντινουπόλεως τὸν δυναμικὸν προκάτοχον αὐ-
τοῦ Πατριάρχην Ἀθηναγόραν.

Ἐδέχθη, μετὰ πολλοὺς ἐνδοιασμούς, τὴν
κλήσιν τοῦ Κυρίου, ὑπέικων εἰς τὴν φωνὴν καὶ
τὸ ἐπίταγμα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἀνταποκρινό-
μενος εἰς τὴν ἀνάγκην αὐτῆς ὅπως ἀναδείξῃ ἐκ
τῶν κόλπων τῆς οἰκείας Ἱεραρχίας «ἐσωκλιμα-
τικὸν» Προκαθήμενον, γνώστην τῶν προβλημά-
των τῆς ἐν μέσῳ τῶν συμπληγᾶδων τοῦ περι-
βάλλοντος ἐναγωνιζομένης Πρεσβυγενεοῦς Ὁρ-
θοδόξου Ἐκκλησίας τῆς ΚΠόλεως, ἐμπεποι-
σμένον εἰς τὸ φρόνημα καὶ τὴν τακτικὴν τοῦ
Φαναρίου, καὶ ἔτοιμον νὰ συμπορευθῆ μετὰ τῆς
Ἱεραρχίας τὴν τραχεῖαν ὁδὸν «ἐν σοφίᾳ περι-
πατῶν πρὸς τοὺς ἔξω, τὸν καιρὸν ἐξαγοραζό-
μενος» (Κολ. 4,5).

Μὲ πλήρη συναίσθησιν τῶν ὑστερημάτων
αὐτοῦ ὁ αἰδιδίμος Μητροπολίτης τότε Ἰμβρου
καὶ Τενέδου Δημήτριος εἶρε τὴν ὁδὸν τῆς ὑπα-
κοῆς καὶ συμμορφώσεώς του πρὸς τὸ θέλημα τοῦ
Κυρίου βατὴν αὐτῷ μετὰ τῆς βακτηρίας τῶν
Συνοδικῶν διαβουλεύσεων καὶ ἀποφάσεων, ἐν
τῇ ἀναζητήσει τῶν θεοφιλῶν λύσεων τῶν κρι-
σίμων προβλημάτων τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ ταπεινὸς δοῦλος τοῦ Κυρίου, λέγων τὸ
«γένεοιτό μοι κατὰ τὸ ρῆμά σου» (Λουκ. 1,38)
προσβλέπει εἰς τοὺς Ἱεράρχας τοῦ θρόνου καὶ
παρακαλεῖ «ἵνα τὸ ἐκείνων περισσεύμα» τῆς πεί-
ρας καὶ τῆς κατὰ Θεὸν σοφίας «γένηται εἰς τὸ
αὐτοῦ ὑστέρημα» ὁδηγὸς καὶ συμβοηθὸς (Β' Κορ. 8,14).

Καὶ ἐτήρησε τὴν γραμμὴν ταύτην τῆς ἀξιο-
ποιήσεως τῆς συνοδικότητος τῆς Ἐκκλησίας,
κατὰ πᾶσαν περίστασιν, καὶ ἀπεδείχθη ὄντως
σοφὸς καὶ ἄξιος ἡγέτης, πανθομολογουμένης
ἀναγνωρίσεως.

Ἡμεῖς πιστεύομεν καὶ ὁμολογοῦμεν ὅτι τὸ
Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὡς Πρωτόθρονον
καθέδραν τῆς Ὁρθοδοξίας, περιβάλλει ἐξαιρέ-
τως ὁ Ἀρχηγὸς τῆς πίστεως καὶ τελειωτῆς Ἰη-
σοῦς διὰ τοῦ φωτισμοῦ καὶ τῆς σκέπης Αὐτοῦ.
Καὶ οὕτω δὲν ἀστοχεῖ τοῦτο εἰς τὰς πρωτοβου-
λίας καὶ τὰς ἐνεργείας καὶ ἀποφάσεις αὐτοῦ.

Ἠλέησε δ' ὁ Κύριος καὶ τὸν μακαριστὸν
Πατριάρχην Δημήτριον καὶ περιέβαλε διὰ τῆς
χάριτός Του, ἵνα ἡ εἰκοσαετῆς περίου πατριαρ-
χεια του, ὅσον δύσβατος καὶ ἀν ἦτο, ἐν μέσῳ σκο-
πέλων διανυθεῖσα, ἀποδειχθῆ ἐπιτυχημένη καὶ
δημιουργικὴ, ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν
Ἐκκλησίας.

Συνέβαλε δ' εἰς τοῦτο καὶ αὐτὸς ὁ «πρῶτος
καὶ ταπεινός τῇ καρδίᾳ» ἐκλιπὼν Πατριάρχης,
καταθέτων ἐνώπιον τοῦ Ἀρχιποίμενος Χριστοῦ
τὸ ταπεινὸν του φρόνημα καὶ τὸ πνεῦμα τῆς συν-
εργασίας, ὁμοῦ μετὰ τῆς πραότητος καὶ τῆς
ἀγάπης του.

Εἶναι δὲ γενικῶς γνωστὴ ἡ προσήνεια καὶ
ἡ μετριοπάθειά του —χαρίσματα ἀντανακλῶντα
εἰς τὴν γλυκεῖαν ὄψιν τοῦ προσώπου του καὶ
ἀκτινοβολοῦντα καὶ ἐλκύοντα τὸν γενικὸν σε-
βασμὸν καὶ τὴν καθολικὴν ἀναγνώρισιν καὶ
συμπάθειαν. «Καὶ τὸν ἔπαινον αὐτοῦ ἐξαγγε-
λεῖ ἐκκλησία» (Σειράχ 39,10).

Κύριος ὁ Θεὸς ἀναπαύσοι τὴν ψυχὴν αὐ-
τοῦ εἰς τὴν «γῆν πραέων» (Ματθ. 5,5) ἐν χό-
ρα ζώντων, ἐν σκηναῖς δικαίων, ὅπου ἐπισκο-
πεῖ τὸ φῶς τοῦ προσώπου Αὐτοῦ.

«Δημητρίου τοῦ Παναγιωτάτου καὶ Οἰκου-
μενικοῦ Πατριάρχου αἰωνία ἡ μνήμη» Ἄ μ ἦ ν.

Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Η ΠΡΟΣ ΚΥΡΙΟΝ ΕΚΔΗΜΙΑ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ

Μετὰ βαθυτάτης συγκινήσεως τὸ Χριστε-
πώνυμον πλήρωμα τῶν Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν
καὶ τῆς Χριστιανικῆς Οἰκουμένης, ὡς καὶ ὁλό-
κληρος ὁ πεπολιτισμένος κόσμος παρηκολούθη-
σαν τὴν ὀλιγοήμερον ἀσθένειαν, τὴν πρὸς Κύ-
ριον ἐκδημίαν, τὴν κηδεῖαν καὶ τὸν ἐνταφια-
σμὸν τοῦ ἀειμνήστου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
Δημητρίου, τῶν ὁποίων τὸ Χρονικὸν θὰ παρου-
σιασθῆ εἰς ἐπόμενον τεῦχος τῆς «Ἐκκλησίας».
Τὸ οἰκουμενικῶν διαστάσεων οὐράνιον τόξον,
ὁπερ σελαγίζει ὑπεράνω τοῦ ἀπερίττου πατριαρ-
χικοῦ τάφου του, παρουσιάζει ἤδη καὶ θὰ ἀκτι-
νοβολῆ εἰς τὸ μέλλον ὁλονὲν καὶ περισσότερον
πάντα τὰ χρώματα τῆς ἰριδος, τὰ ὁποῖα τὸ συν-
αποτελοῦν.

Ὡς ἐπισημαίνει ἡ ἀντὶ κυρίου ἄρθρου δη-
μοσιευομένη εἰς τὴν δευτέραν σελίδα εὐγλωττος
Ἀνακοίνωσις τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, ὁ Κύριος «ἠλέη-
σε τὸν μακαριστὸν Πατριάρχην Δημήτριον καὶ
περιέβαλε διὰ τῆς χάριτός Του, ἵνα ἡ εἰκοσαε-
τῆς περιόδου πατριαρχεία του, ὅσον δύσβατος
καὶ ἐὰν ἦτο, ἐν μέσῳ σκοπέλων διανυθεῖσα, ἀ-
ποδειχθῆ ἐπιτυχημένη καὶ δημιουργική, ἐπ' ἀ-
γαθῆ τῆς Ὁρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας».

Ὁ ἐξ ἡμῶν μεταστὰς Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ὁρ-
θοδοξίας κατέκτα κυριολεκτικῶς τὰς καρδίας
ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι τὸν ἐγνώριζον ἐκ τοῦ πλη-
σίον, διὰ τῶν ἐξαιρέτων προσωπικῶν χαρισμά-
των του. Εἶναι τῷ ὄντι σαγηνευτικὴ ἢ προσω-
πογραφία τοῦ ἀειμνήστου Προκαθημένου τῆς
Ἐκκλησίας τῆς Βασιλίδος τῶν πόλεων. Ὡς κα-
τὰ τὸ παρελθὸν καὶ προσφάτως ἔχομεν ἐπιση-
μάνει, ὁ Παναγιώτατος διεκρίθη ὡς ἐνσάρκω-
σις τῆς ταπεινόφρονος κατὰ Θεὸν σοφίας καὶ
συνέσεως, τῆς παροικιῶδους ἀπλότητος, τῆς μει-
λιχότητος, τῆς προσηνείας, τῆς χριστιανικῆς
λεπτότητος, εὐαισθησίας καὶ εὐγενείας, τῆς ἐν-
αρμονίσεως τῆς ἀκριβοῦς ὀρθοδόξου παραδό-
σεως πρὸς τὰ ἐπίκαιρα σημερινὰ προβλήματα
καὶ αἰτήματα καὶ τῆς σταθερᾶς προθέσεως πρὸς
συνέχισιν τῶν ἐν ἀγάπῃ διορθοδόξων καὶ διεκ-

κλησιαστικῶν διαλόγων τῆς ἀληθείας, ἐπὶ τῆς
ὁποίας ἀληθείας μόνον εἶναι δυνατόν νὰ οἰκο-
δομηθοῦν ἡ προσέγγισις καὶ ἡ ἐνότης τῶν Ἐκ-
κλησιῶν.

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Δημήτριος,
συμπαραστατούμενος ὑπὸ διακεκριμένων Ἱε-
ραρχῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, μεθ' ὑποδει-
γματικῆς ποιμαντικῆς φροντίδος καὶ μετὰ τοῦ
ἀναγκαίου ρεαλισμοῦ, ὅστις προφυλάσσει ἐξ
οὐτοπιστικῶν ἐνεργειῶν, συνέχισε τὴν πεφωτι-
σμένην προσπάθειαν ἐπιφανῶν προκατόχων του
ἀφ' ἐνὸς πρὸς ἀνταπόκρισιν τῆς Ὁρθοδοξίας
εἰς τὰ αἰτήματα τοῦ ἔτους 2000, πρὸς προετοι-
μασίαν τῆς Ἁγίας καὶ Μεγάλης Πανορθοδό-
ξου Συνόδου καὶ πρὸς διατήρησιν τῆς διορθο-
δόξου συμπνοίας καὶ ἀφ' ἑτέρου πρὸς ὑπερπή-
δησιν τῶν ἐμποδίων, τὰ ὁποῖα δυσχεραίνουν
τὴν ἀσφαλῆ πορείαν πρὸς τὴν ἀποκατάστασιν
τῆς παγκριστιανικῆς ἐνότητος.

Αἱ ρηξικέλευθοι ἐπισκέψεις τοῦ μακαριστοῦ
Πατριάρχου Δημητρίου εἰς Ἑλλάδα καὶ εἰς
πάσας τὰς Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας καὶ εἰς τὰ
μεγάλα ἑτεροδόξα Ἐκκλησιαστικὰ Κέντρα καὶ
ὁ ἀθόρυβος δυναμισμὸς τῆς παρουσίας του δὲν
ὁμοιάζον, —κατὰ τὴν χρησιμοποιηθεῖσαν ἤδη
σχετικῶς εἰκόνα τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (Γ'
Βασ. ιθ' 11-12)—, πρὸς δυνατόν ἄνεμον,
«συσσεισμὸν» καὶ «πῦρ», ἀλλὰ πρὸς πνοὴν καὶ
«φωνὴν αὔρας λεπτῆς», ἡ ὁποία ἐγοήτευε καὶ
ὡς «καταλύτης» διηκόλυνε πολλὰς θετικὰς καὶ
ἠύλογημένας κατεργασίας ἐν τῷ πνευματικῷ
χώρῳ τῶν διαφόρων ἐκκλησιαστικῶν διασυνδέ-
σεων καὶ συσχετισμῶν.

Τὴν ζείδωρον ταύτην αὔραν ἠσθάνθημεν ἰ-
διαιτέρως οἱ Ἕλληνες, ὅταν ὁ ἀειμνήστος Πα-
τριάρχης ἤλθεν ἐπανειλημμένως εἰς Ἑλλάδα ἢ
ὅταν ἐπεσκέφθη τὰ κέντρα τοῦ ἐν Ἠνωμέναις
Πολιτείαις Ὁρθοδόξου Ἑλληνισμοῦ. Ἡ ἐν μέ-
σῳ τῶν Ἑλλήνων παρουσία του ἀφύπνιξε τὴν
πεμπτουσίαν τοῦ βιο-ψυχολογικοῦ γενετικοῦ των
κώδικος καὶ τὸ πλέον ἐνδύμυχον ἀρχετυπικὸν
στοιχείον τῶν ὑπαρξιακῶν συνειδητῶν ἢ ὑπο-

συνειδήτων ἀναμνήσεών των. Οὕτω διὰ τῶν ἐπισκέψεων τούτων, ὡς καὶ διὰ τῆς ἕνεκα τοῦ θανάτου τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου συγκινήσεως τῶν Ἑλλήνων ὑπεδαυλίσθη καὶ ἀνεξωπυρήθη ἡ αὐτοσυνειδησία των, ἡ ὁποία ὑπομνήσκει τὸ γεγονός, ὅτι οἱ Ἕλληνες Χριστιανοί, ὅταν ἐδέχθησαν εἰς τὴν πνευματικὴν ζωὴν των τὸ θεῖον ἐμβόλιον τῆς καλλιελαίου τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐξῆλθον ἐκ τῆς κολυμβήθρας τοῦ ἱεροῦ βαπτίσματος ἐνδεδυμένοι τὴν φωτεινὴν στολὴν τῆς ἀναγεννήσεως, μετὰ τὴν κατάπαυσιν τῶν διωγμῶν καὶ τὴν ἴδρυσιν τῆς Νέας Ρώμης, συνέσφιγξαν τὴν ἐνότητά των καὶ διεμόρφωσαν τὴν ταυτότητά των ὑπὸ τὰς στοργικὰς ἐνοποιούσας πτέρυγας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἡ ὁποία Ἐκκλησία, κατὰ τὴν διατύπωσιν τοῦ ἐπιφανοῦς ἱστορικοῦ Καρόλου Ντήλ, «ἀπετέλεσε τὴν στερεὰν ἀμμοκονίαν, ἡ ὁποία συνέδεε στερεῶς μετὰ τῶν τὰ διάφορα μέρη τῆς κολοσσιαίας οἰκοδομῆς», δηλαδὴ τῆς Ἑλληνικῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας.

Εἶναι ἀξιοσημείωτον ὅτι ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος κ. Σεραφεῖμ, ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος καὶ σύμπασα ἡ Ἱεραρχία αὐτῆς, ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις καὶ ἰδίως ὁ Πρωθυπουργὸς καὶ ὁ Ὑπουργὸς Ἐξωτερικῶν, ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων καὶ σύμπας ὁ πολιτικὸς κόσμος, ὁ Τύπος καὶ τὰ ραδιοτηλεοπτικὰ μέσα ἐτόνισαν εὐγλώττως τὴν σημασίαν τοῦ γεγονότος τοῦ θανάτου καὶ τῆς κηδείας τοῦ Πατριάρχου Δημητρίου καὶ ἐξῆραν τὴν οἰκουμενικὴν ἀποστολὴν τοῦ πρωτοθρόνου ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ Σεπτοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Οὕτως ἰδιαιτέρως οἱ Ἕλληνες ἠσθάνθημεν, ὅτι αἱ πνοαὶ τῶν ἀνέμων καὶ τὰ ἠλεκτρομαγνητικὰ κύματα, —τὰ ὁποία διὰ τῶν ραδιοτηλεοπτικῶν μέσων κατέστησαν δυνατὸν νὰ παρακολουθῆσωμεν τὰς τελετὰς τῆς νεκρωσίου ἀκολουθίας καὶ τοῦ ἐνταφιασμοῦ—,

ἔφεραν εἰς ἡμᾶς μετὰ τῆς αὔρας τοῦ Βοσπόρου οὐ μόνον τὰς εἰκόνας τῶν ἐκ περάτων τῆς γῆς συγκεντρωθέντων ἐκκλησιαστικῶν ἡγετῶν καὶ λοιπῶν ἐπισήμων καὶ πλήθους λαοῦ ἐν τῷ Φαναρίῳ καὶ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ Νεκροταφείῳ Βαλουκλῆ, ἀλλὰ καὶ τὸ ἄρωμα τοῦ λιβανωτοῦ καὶ τὸν ἀντίλαλον τῶν κατασκευαστικῶν ψαλμοῦδιῶν τοῦ πανσέπτου Πατριαρχικοῦ Ναοῦ, τοὺς ἀλαλήτους στεναγμοὺς τοῦ Γένους, τὰς πρὸς τὸ Βυζάντιον συνηρημένας ἱεράς μνήμας καὶ τὴν ἐκ βάθους τῶν αἰῶνων ἀκουομένην φωνὴν τῶν αἰδίδιμων μεγάλων Οἰκουμενικῶν Πατριαρχῶν, ἐκ τῶν ὁποίων οἱ τελευταῖοι ἀναπαύονται ἐν τῷ μνημονευθέντι Νεκροταφείῳ.

Παραπλεύρως πρὸς αὐτοὺς θὰ ἀναπαύεται ὁ μακαριστὸς Πατριάρχης Δημήτριος, ὁ ὁποῖος καὶ ἐκ τοῦ σεπτοῦ τάφου του θὰ διδάσκη καὶ ἰδίως πρὸς τοὺς Ἕλληνας θὰ ἐπαναλαμβάνῃ τὴν προτροπὴν τοῦ μηνύματος, τὸ ὁποῖον πρὸ τετραετίας ἀπηύθυνε πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν, ὅταν ἀνεχώρει ἐξ Ἑλλάδος: «**Εὐσεβεῖς Ὀρθόδοξοι Ἕλληνες**, λέγει, ἐξακολουθήσατε νὰ ἐνισχύετε τὴν Μητέρα σας Ἐκκλησίαν μετὰ τὴν ἀγάπην σας, μετὰ τὴν εὐλάβειάν σας καὶ μετὰ τὴν προσευχήν σας. **Νὰ εἰσθε εὐτυχεῖς καὶ ὑπερήφανοι** διότι ἀνήκετε εἰς τὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν. **Καὶ ἥσυχοι καὶ βέβαιοι** διὰ τὸ μέλλον της, ὅτι καὶ ἂν συμβαίνῃ γύρω της».

Τῆς Α.Θ.Π. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου Δημητρίου αἰωνία ἡ μνήμη!

ΕΤΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ
Ὁμότιμος Καθηγητῆς, τοῦ Παν)μίου Ἀθηνῶν

Ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ ζητήματα τῆς Γενετικῆς**ΕΞΩΣΩΜΑΤΙΚΗ ΓΟΝΙΜΟΠΟΙΗΣΙΣ
ΚΑΙ ΤΑ ΛΕΓΟΜΕΝΑ «ΠΑΙΔΙΑ ΤΟΥ ΣΩΛΗΝΟΣ»***

Αἱ σημεριναὶ πρόοδοι καὶ δυνατότητες τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης ἀπετόλμησαν, ὡς γνωστόν, τεληρὰς ἐπεμβάσεις καὶ εἰς τὰ ζητήματα γενετικῆς. Ἐκ πολλῶν ὅμως πλευρῶν ἔχουν διατυπωθῆ ἀντιρρήσεις, ἢ ἔστω διαμφισβητήσεις, πάντως δὲ ἐπιφυλάξεις, αἱ ὁποῖαι συναντῶνται εἰς ἓν κοινὸν σημεῖον. Εἰς τὴν ἀξιῶσιν μὴ αὐτονόμου καὶ μονομεροῦς χειρισμοῦ τῶν ζητημάτων τούτων ὑπὸ μόνῃς τῆς Ἰατρικῆς, ἐρήμῃ ἄλλων παραγόντων διεκδικούντων συναρμοδιότητα εἰς τὴν χάραξιν ὁρίων καὶ φραγῶν καὶ ἐπισήμανσιν τῶν σημείων ἐκείνων εἰς τὰ ὁποῖα ἐμπλέκονται εἴτε ὁ ἠθικὸς νόμος εἴτε ἡ πολιτειακὴ νομοθεσία εἴτε ἄλλαι προεκτάσεις ἀφορῶσαι εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ αὐτὴν αὐτὴν τὴν οἰκογένειαν — ἕνεκα τῶν ὁποίων εἶναι ἐπιβεβλημένον νὰ τεθοῦν ἀντίστοιχοι ἀπαγορεύσεις καὶ περιορισμοί.

Εἰδικώτερον, ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Ἐκκλησίας, ἐνδιαφέρει νὰ ἐξετασθῆ, ἐὰν καὶ κατὰ πόσον ἡ «ἐξωσωματικὴ γονιμοποίησις» — περὶ τῆς ὁποίας κυρίως ὁ λόγος — ἀπτεται τοῦ δόγματος ἢ τῆς ἠθικῆς τάξεως καὶ τῶν Ἱερῶν Κανόνων, ἢ συνεπάγεται ὑπέρβασις φυσικῶν ὁρῶν καὶ θεσμῶν ἀπαραβιάστων, ἢ καὶ ἀλλοίωσιν καὶ μείωσιν τῆς ἀνθρωπίνης προσωπικότητος.

Ἐπὶ τῶν σημείων τούτων παρατηροῦμεν τὰ ἑξῆς:

1. Αἱ «θέσεις» τῶν ἀρμοδίων ἰατρῶν.

Κατὰ τὴν ἀποψίν των, πρόκειται περὶ «ἀπλῆς χειρουργικῆς ἐπεμβάσεως», ἀναλόγου πρὸς ἄλλας γυναικολογικὰς ἐγχειρήσεις, ὡς ἡ πλαστικὴ διάνοξις τῶν σαλπίνγων τῆς μήτρας, — συνηθεστάτη περιπτώσις, ἀνεκδιόστως ἀντιμετωπιζομένη πρὸς διόρθωσιν φυσικῶν ἀτελειῶν, ὀφειλομένων εἰς σωματικὴν ἀνωμαλίαν («διαμαρτίαν» κατὰ τὴν ἰατρικὴν ὀρολογίαν).

Ἀκριβέστερον ὅμως πρόκειται περὶ τεχνητῆς ἐμβρυομεταφορᾶς — μεταφορᾶς τῶν γενετικῶν συντελεστῶν τοῦ ἐμβρυοῦ — ἐκτὸς τοῦ μητρικοῦ σώματος, διὰ νὰ ἐπιχειρηθῆ ἡ γονιμοποίησις ἔξω τοῦ μητρικοῦ ὄρ-

γανισμοῦ, ἐφ' ὅσον ἐντὸς αὐτοῦ καθίσταται ἀδύνατος, καὶ ἡ ἰατρικὴ τεχνικὴ προσφέρεται νὰ τελεσφορήσῃ ἐκεῖ ὅπου οἱ φυσικοὶ ὅροι καὶ αἱ μητρικαὶ συνθήκαι μειονεκτοῦν.

Πρὸ πάσης ἄλλης ἐπιφυλάξεως ἔχει ἐπισημανθῆ ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς ἰατρικῆς ἐπιστήμης ὅτι ἡ ἐκτὸς τοῦ σώματος μεταφορὰ τοῦ γενετικοῦ ὕλικου (ἐν προκειμένῳ τῶν ὠαρίων καὶ τῶν ἀντιστοίχων σπερματοζωαρίων), καὶ πολλῶ μᾶλλον ἡ συντήρησις αὐτῶν διὰ καταψύξεως, μακρᾶς πολλᾶκις διαρκείας. (μέχρι καὶ τριῶν ἐτῶν, ὡς ἀναφέρεται), δὲν εἶναι ἄνευ συνεπειῶν καὶ ἐνδεχομένων ἀλλοιώσεων, ἐκ τῶν ὁποίων δύνανται νὰ προκύψουν διάφοροι ψυχοσωματικαὶ ἀτέλειαι καὶ ἀναπηρία εἰς τὰ ἐκ τούτων γεννώμενα παιδιὰ, ἢ τοὺς ἐπιγόνους των.

Καὶ ταῦτα μὲν αἱ ἰατρικαὶ πρόοδοι ὑπόσχονται, ἢ μᾶλλον ἐδελπιστοῦν, νὰ καλύψουν καὶ ἀποτρέψουν. Ἄλλὰ:

2. Ἡ «θέσις» τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἐφεκτικὴ. Διότι:

α) Δογματικῶς ἐπισημαίνεται ὅτι «ἐξ ἄκρας συλλήψεως» τὸ συλληφθὲν κῆμα λογίζεται ἄνθρωπος καὶ ἀντιμετωπίζεται ὡς ἀνθρωπίνῃ ὑπαρξί. Εἶναι δὲ γνωστόν ὅτι ἡ Γ' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐδογματίσεν ὅτι καὶ ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι Θεάνθρωπος «ἐξ ἄκρας συλλήψεως» ἐν τῇ κοιλίᾳ τῆς Ἰπεραγίας Θεοτόκου, τ.ἔ. ὁ Τίος καὶ Λόγος τοῦ Θεοῦ προσέλαβε τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ Παρθένος συνέλαβεν ἐν γαστρὶ.

Ἀντιστοίχως δὲ καὶ οἱ Ἱεροὶ Κανόνες ὀρίζουσιν ὅτι δὲν ὑπάρχει διαφορὰ μεταξὺ ἐμβρυοῦ «ἐκμεμορφωμένου καὶ ἀνεξικονίστου» (Μ. Βασιλείου Κανὼν β'), ἀλλ' ἂφ' ἧς ὑπάρξη σύλληψις τὸ ἐμβρυον λογίζεται ἄνθρωπος. Οὐδαμῶς δὲ ἰσχύει, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς Κ.Δ., ἢ ἐν τῇ Π.Δ. (Ἐξοδ. κα' 22) διάκρισις ἢ ὑποβαθμίζουσα σχετικῶς τὸ «μὴ ἐξικονισμένον» παιδίον, ἐν περιπτώσει βιαίας ἀποβολῆς αὐτοῦ.

Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ ἀντίστοιχοι διακηρύξεις παγκοσμίων ἰατρικῶν συνεδρίων ἀπορρίπτουν καὶ ἀποκλείουν πᾶσαν διαφοροποίησιν εἰς τὴν ἀξιολόγησιν τοῦ ἀνθρωπίνου ἐμβρυοῦ κατὰ τὸ μέτρον καὶ τὸ στά-

* Ἡ παρῶσα Εἰσήγησις ἀναγνωσθεῖσα ἐνώπιον τῆς Δ. Ι. Συνόδου (1.10.1991), ἀποτελεῖ θέσιν τῶν ἐπὶ μέρους ζητημάτων, ἀκλόνητος δὲ θὰ ἀνακοινωθῆ εἰς τὴν Ἱ. Σύνοδον τῆς Ἱερραρχίας, εἰς προσεχῆ Συνέλευσιν αὐτῆς, ἕνα συζητηθῆ ἐκτενῶς καὶ ληφθῶν αἱ δέουσαι ἀποφάσεις.

διον τῆς ἀναπτύξεως αὐτοῦ. Καθὼς ἐπίσης καὶ ἐναντι τοῦ ποινικοῦ νόμου τὸ διαμορφούμενον ἀνθρώπινον κῆμα ἔχει πλήρη κάλυψιν καὶ προστασίαν ἐκ παντὸς κινδύνου καὶ ἐπιβουλῆς.

Κατὰ ταῦτα:

β) Δὲν εἶναι ἠθικῶς ἐπιτρεπτόν νὰ χρησιμοποιηθῶσι ὡς πειραματόζωων. Εἰς τὴν προκειμένην περίπτωσιν ἡ λέξις πειραματόζωων δὲν εἶναι ἐκτὸς πραγματικότητος. Διότι:

— Προσπάθεια ἐξωσωματικῆς γονιμοποίησεως ἐνὸς καὶ μόνον ὠαρίου ἔχει πιθανότητα ἐπιτυχίας 0%!

— Διὰ τοῦτο τὸ πείραμα γίνεται ἐπὶ 3-5 ὠαρίων, διὰ νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ γονιμοποίησις τοῦλάχιστον ἐνὸς ἐξ αὐτῶν. Συμβαίνει ἐν τούτοις νὰ γονιμοποιηθῶν καὶ πλείονα τοῦ ἐνός, ἀνεπιθύμητα εἰς τὴν ἐνδιαφερομένην οἰκογένειαν. Ποία θὰ εἶναι ἡ τύχη τῶν πλεοναζόντων; Θὰ ἀφεθοῦν νὰ ἀποθάνουν; Θὰ κατευθυνθοῦν πρὸς ἄλλους ἀποδέκτας; Δὲν λέγομεν καὶ εἰς ἄλλας ἀδιστακτοὺς χρήσεις, ἐμπορευσίμους ἢ μὴ. Δὲν πιστεύομεν τὰ κακὰ στόματα. Ἀποτροπιαζόμεθα ὁμοίως τοὺς τοιοῦτους πειραματισμοὺς ἐπὶ ἀνθρωπίνων γενετικῶν καταβολῶν, μάλιστα ἐπὶ τῇ σκέψει θανατοῦ μεταχειρίσεως ἀνθρωπογενῶν στοιχείων, ἐκ τῆς ἐνώσεως τῶν ὁποίων ὁ κατασκευάσας τὸν ἀνθρώπον δημιουργὸς συγκροτεῖ τὸ οἰκητήριον τῆς ψυχῆς, τ.ἔ. τὸ ἀνθρώπινον σῶμα.

γ) Περαιτέρω, ἡ τεχνητὴ —ἐξωσωματικὴ— γονιμοποίησις συνεπάγεται δημιουργίαν ἀντισωμάτων, ἀν-

τιδρόντων, ἵνα ματαιώσουν τὸ ἐκβιαστικῶς ἐπιτευχθέν ἀποτέλεσμα. Δὲν συμβαίνει δηλ. «ἀπόλυτος ἀναγνώρισις» (κατὰ τὴν ἰατρικὴν ὁρολογία) μεταξὺ τῶν δύο βιαίως ἀρμοσθέντων γαμετῶν.

— Ἐὰν δὲ αὐτὸ παρατηρῆται εἰς τὰ «ὁμόλογα» κῆματα, τὰ ὁποῖα, τοποθετούμενα εἰς τὴν μήτραν τῆς ἰδίας αὐτῶν μητρὸς, ἐμφανίζουσι νῆξημένην τάσιν ἀποβολῆς, εἰς τὰ «ἐτερόλογα», τὰ φιλοξενούμενα πρὸς κυοφορίαν εἰς τὴν μήτραν ξένης γυναικὸς, ἀποθιοῦνται πολὺ περισσότερον καὶ ἀποβάλλονται συχνότερον. Διότι ἡ φύσις ἐκβιαζομένη ἀντιδρᾷ.

— Ἐξ ἄλλου ἡ τεχνητὴ γονιμοποίησις καθίσταται ἔτι μᾶλλον ἐκβιαστικώτερα, ὅταν γίνεται —συνηθέστατα— μετὰ τὴν «σχάσιν» τοῦ ὠαρίου, διὰ νὰ ἐπιλεγῇ ὁ χρόνος τῆς ὑψίστης γονιμότητος, πρὸς ἐπαύξεισιν τῆς πιθανότητος ἐπιτυχίας. Ἐκ τῆς «σχάσεως» δὲ προκύπτουν, ὄχι σπανίως, καὶ 2 καὶ 3 καὶ 4 κῆματα, ἀνεπιθύμητα, ὡς προείπομεν. Καὶ ἀβεβαίως τύχης καὶ ἐξελίξεως. Συναφῆς εἶναι καὶ ἡ λεγομένη μέθοδος SUZI (μηχανικὴ μικροέγχυσις σπερματοζωαρίων ἐντὸς τοῦ ὠαρίου), ἐφαρμοζομένη ἐπὶ τοῦ παρόντος εἰς δύο μόνον Εὐρωπαϊκὰ Κέντρα (Νότινγχαμ καὶ Πάτρας)! Δὲν εὐλογήσαμεν τὰ ἐγκαίνια τοῦ Κέντρου Πατρῶν).

— Πολλάκις δὲ τὰ γονιμοποιούμενα καταψύχονται (εἰς 196° Κελσίου!). Καὶ παραμένουν εἰς διαθεσιμότητα ἐπὶ μακρόν. Ὅλη δὲ αὐτὴ ἡ διεργασία —ταλαιπώρησις καὶ κακοποίησις αὐτῶν— ἐπιφέρει ἀλλοιώσεις, ὄχι ἀκινδύνους διὰ τὰ γεννώμενα παιδιὰ, μετὰ ἐμφανεῖς συνεπειᾶς εἴτε εἰς τὰ πρῶτα ταῦτα γεννήματα, εἴτε εἰς τὰς ἐπομένους γενεάς. Ποιοὶ θὰ ἀναλάβουν τὰς εὐθύνας διὰ τὰ τοιαῦτα ὀδυνηρὰ ἐπακόλουθα;

3. Τὰ παρ εὐρέως τοῦ πόθου τῆς μητρότητος.

α) Αἱ ὡς ἄνω παρατηρήσεις δημιουργοῦν προφανῶς ἰσορίθμους ἀναστολάς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν, ὥστε νὰ ἐπέχη, μὴ στέργουσα νὰ περιβάλη μετὰ τὴν συναίνεσιν καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς τὰ τοιαῦτα ἐγχειρήματα. Ἐὰν δὲ τὴν περίπτωσιν συνήθους ἀποβολῆς τῶν κυοφορουμένων παιδιῶν, παρ' ὄλην τὴν συμπάθειαν αὐτῆς ἡ Ἐκκλησία πρὸς τὰς παθοῦσας μητέρας, δὲν τὴν θεωρεῖ τελείως ἀνυπεύθυνον καὶ ἄσχετον πρὸς ἀπροσεξίας καὶ ἀμέλειαν κ.ἄ. σφάλματα τῶν συζύγων, καὶ οἱ Κανόνες τοῦ Ἁγ. Ἰωάννου τοῦ Νηστευτοῦ προβλέπουν κάποιον (ἐπιεικῆ) ἐπιτίμιον (βλ. Κανὸνα κβ'), πολλῶ μᾶλλον εἰς τὰς ἐν λόγῳ μεθοδεύσεις θὰ λάβῃ ἀρνητικὴν θέσιν. Διότι ἡ περιγραφείσα «ἐμβρυομετα-

Πρωτοπρ. Γεωργίου Δ. Μεταλληνοῦ,
Ἀναπλ. Καθηγητοῦ

Ἡ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ
(ὕπερ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καὶ σωτηρίας)

Ἔνα βιβλίον πὸν βοηθεῖ τὸν ἀναγνώστη νὰ συνειδητοποιήσῃ τὴν διακονικὴν, μαρτυρικὴν καὶ ἀγωνιστικὴν πορεία τῆς Ἐκκλησίας, ἰδιαίτερα στὴν ἐποχὴ μας, πὸν ἡ πνευματικὴ σύγχυση ἀξάνει ἐπικίνδυνα καὶ ἡ Ἀλήθεια γίνεται ὄλο καὶ πὸν δυσδιάκριτη.

Γράφατε: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶν 1,
115 21 Ἀθήνα, τηλ. 722.8008.

Βιβλιοπωλεῖο: Δραγατσανίου 2, Πλατ. Κλαυθμῶνος, τηλ. 322.8637.

φορά» εἰς τὸν «σωλήνα» ἐκκινεῖ ἀπὸ χειρουργικὴν ἐπέμβασην, φέρουσαν, παρὰ τὰς ἀγαθὰς προθέσεις καὶ ἐπαγγελίας τῆς, τὸν χαρακτήρα τῆς ἀμβλώσεως (ἐκτρώσεως) καὶ ὑποκειμένην εἰς τὰ «ἀμβλωθρίδια» ἐγχειρήματα (βλ. Καν. 7α' Πενθέκτης), ἐφ' ὅσον, οὕτως ἢ ἄλλως, διὰ χειρουργικῶν μέσων ἀποσπῶνται γενετικά στοιχεῖα ἐκτὸς τῆς φυσικῆς αὐτῶν θέσεως καὶ λειτουργίας καὶ ὑφίστανται παρακεκινδυνευμένας δι' αὐτὰ ἐπεξεργασίας καὶ βιασμούς. Ὅχι δὲ μία, ἀλλὰ πλείονας «ἐκτρώσεις» ὠαρίων, καὶ κημάτων τοῦ «σωλήνος» ῥίπτονται κάθε φορὰν εἰς τὴν χοάνην ταύτην ἐπ' ἐλπίδι βεβιασμένης παιδοπαραγωγῆς.

Εἶναι ἀσφαλῶς κατανοητὸς ὁ πόθος τῆς μητρότητος καὶ ἡ ἐπιθυμία τῆς οἰκογενείας νὰ μὴ μείνη ἄτεκνος. Ὑπὸ πολλῶν δὲ θεωρεῖται ἀναφαίρετον δικαίωμα τὸ νὰ τελεσφορήσῃ (ὀπωσδήποτε;) «ἡ ἔννομος σύζυγία καὶ ἡ ἐξ αὐτῆς παιδοποιία».

Ἀλλὰ πρέπει νὰ γίνῃ ἀπὸ ὅλους κατανοητὸν ὅτι εἰς τὸ ζήτημα τῆς τεκνοποιίας τὸν πρῶτον λόγον ἔχει ὁ Θεός. Ὁ γάμος ὑπηρετεῖ «εἰς βοήθειαν καὶ διαδοχὴν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων», οἱ ὅποιοι ὅμως ὀφείλουν νὰ «φυλάττουν τοὺς ὅρους τοῦ (θείου) νόμου, ὅτι οὕτως ἠδὲκλήθη ὁ Θεός». Καὶ ἡ τεκνοποιία ἐντάσσεται εἰς τὴν εὐδοκίαν Του. Ὅπως θέλει, καὶ ὅταν θέλῃ καὶ ὅσα παιδιά θέλει Ἐκεῖνος εἶναι εὐλογημένον νὰ ἔλθουν εἰς τὴν οἰκογενεῖαν «κύκλω τῆς τραπέζης» τῶν εὐσεβῶν οἰκογενειαρχῶν.

Εἶναι δὲ ἀνακόλουθοι καὶ ἀντιφατικαὶ αἱ σύγχρονοι ἀπαιτήσεις καὶ μεθοδεύσεις πολλῶν, εἴτε πρὸς περιορισμὸν τῆς πολυτεκνίας, εἴτε, ἀντιθέτως, πρὸς δυναμικὴν ἐξουδετέρωσιν τῆς ἀτεκνίας τῶν. Καὶ εἰς τὴν μίαν καὶ εἰς τὴν ἄλλην περίπτωσιν ἡ ἰταμὴ ἐπέμβασις τοῦ ἀνθρώπινου παράγοντος (εἰς τὰ πλαίσια τοῦ λεγομένου «οἰκογενειακοῦ προγραμματισμοῦ») δὲν ταῦται νὰ ἀποτελῇ ὑπέρβασην τῶν παρὰ Θεοῦ φυσικῶς καὶ ἠθικῶς τεταγμένων.

β) Ὅπωσδήποτε ἡ ἐξωσωματικὴ γονιμοποίησις εἶναι μία ἰατρικὴ ἐπανάστασις ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας. Καὶ ἔχει τὰς παραμέτρους τῆς. Εἰς αὐτὰς ἐμπλέκονται καὶ καλοῦνται νὰ λάβουν θέσιν Ἐκκλησία καὶ Πολιτεία καὶ Κοινωνία.

Πάντως δὲ ἀπαιτοῦνται ὀρισμένοι «προδιαγραφαι»: νομικαί, ἠθικαί, ἰατρικαί. Ἀκόμη προσαπαιτοῦνται ἀντίστοιχοι θεσμοθετήσεις, ὑπὸ τὴν εἰθύνην πάντοτε τῆς Πολιτείας καὶ τὸν ἔλεγχον αὐτῆς, ὡς ὀρθῶς ἐπεσήμανε ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἰατρικοῦ Συλλόγου, κατὰ τὴν τηλεοπτικὴν παρουσίαν τοῦ προβλήματος.

γ) Θὰ τονίσωμεν ἰδιαιτέρως δύο ἀποφασιστικούς παράγοντας, τῶν ὁποίων ἐξαιρέτως βαρύνει ὁ λόγος ἐν προκειμένῳ. Καὶ κακῶς ἀγνοεῖται:

— Πρῶτον· τὸ ἴδιον τὸ ἐρχόμενον εἰς τὸν κόσμον διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ «σωλήνος» ἀνθρώπινον ὄν. Μὴ λησμονῶμεν ὅτι τὸ γεννώμενον εἶναι ὄχι ἀπλῶς ἓνα «ὄν» ἀλλὰ ἓνα «π ρ ο σ ω π ο ν». Καὶ ὅταν αὖριον αἰσθάνεται ἐνδεχομένως μείωσιν τῆς προσωπικότητός του, δακτυλοδεικτούμενον ὡς «παιδὶ τοῦ σωλήνα», οὕτως εἶπεν μὲ τὸ στίγμα τῆς μὴ φυσιολογικῆς προελεύσεώς του, ποῖος πληρῶνει τὰ ἐπιχειρήματα αὐτῆς τῆς σοβαρᾶς ψυχολογικῆς ἐπιδράσεως εἰς τὴν προσωπικότητα καὶ τὴν βεβαρημένην αὐτοσυνειδησίαν του;

— Δεύτερον— μὲ τὸ ὅποιον συνδέεται ἀναποσπαστως τὸ προηγούμενον. Ἡ κοινωνικὴ πλευρὰ τοῦ ζητήματος. Ὑπάρχει ἄρα γε ὀριμότης κοινωνικῆς ἀποδοχῆς τῶν παιδιῶν αὐτῶν, τὰ ὁποῖα, ὅταν μάλιστα εἰς τὴν γέννησίν των συμπράξῃ καὶ «έτερολόγος» μητρικὴ γαστήρ, θὰ φέρωνται καὶ ὡς ἀμφισβητούμενης (καὶ διεκδικουμένης) μητρότητος; Καὶ ἐπὶ «έτερολόγος» ἀνδρικῆς σπορᾶς —διότι καὶ τοῦτο δὲν ἀποκλείει ὁ ἔμμενος πόθος τῆς μητρότητος— ποῖαν κοινωνικὴν, ἀλλὰ καὶ οἰκογενειακὴν, ὑπόστασιν θὰ ἔχουν;

Ἡ Ἐκκλησία ἔχει ἤδη ἀποφανθῆ —χωρὶς νὰ ἐκδόσῃ καὶ σχετικὴν Πράξιν— ὅτι εἶναι ἀπαράδεκτος εἰς τὴν σύζυγιαν ὁ τρίτος ἄνθρωπος —ἔστω καὶ ἀφανῆς— ὡς δότης καὶ παροχέυς τῆς ἀνδρικῆς συμβολῆς εἰς τὴν τεκνογονίαν διὰ τῆς ἐξωσωματικῆς γονιμοποιήσεως τοῦ μητρικοῦ ὠαρίου. Καί, ἐπὶ καταστρατηγήσεως, ἀποφαίνεται περὶ μοιχείας καὶ μοιχογεννημάτων.

Ἐν πάσῃ ὅμως περιπτώσει, οἱ ὑπέρμαχοι καὶ οἱ συντελεσταὶ τῶν τοιούτων μεθοδεύσεων διερωτῶνται ἄρα γε, ἐὰν θὰ ἔσπεργε νὰ συναιδέσῃ εἰς τὴν γέννησίν του μὲ αὐτὴν τὴν σκηνοθεσίαν τὸ ὑπὸ «κατασκευὴν» πρόσωπον' καὶ ἐὰν ἡ κοινωνία συνευδοκῇ εἰς τὰ παράτολμα καὶ ἐξεζητημένα, ἂν μὴ καὶ ἐκφυλιστικά, ταῦτα «ἐπιτεύγματα»(;);

*

4. Π ο ρ ῖ σ μ α τ α καὶ π ρ ο τ ᾶ σ ε ι ς.

α) Μέτρον καὶ κριτήριον τοῦ ἐπιθυμητοῦ καὶ τοῦ ὀφελίμου εἶναι ὁ κατ' εἰκόνα Θεοῦ ἄνθρωπος. Αὐτὸς εἶναι ἡ κορυφαία ἀξία εἰς τὸν κόσμον. «Μέτρον χρημάτων ἄνθρωπος» ἔλεγεν ἡ κλασσικὴ σοφία τῶν προγόνων μας. Πολλῶ δὲ μᾶλλον ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ βε-

βαιώνει ὅτι ἕψιστος στόχος καὶ προορισμὸς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἡ ὠφέλεια καὶ σωτηρία τῆς ψυχῆς αὐτοῦ («τί ὠφελήσει ἄνθρωπον ἐὰν κερδήσῃ τὸν κόσμον ὅλον καὶ ζημιωθῇ τὴν ψυχὴν αὐτοῦ;»). Διὰ τοῦτο καὶ ὁ γάμος καὶ ἡ συζυγία ὠρίσθησαν «εἰς βοήθειαν καὶ διαδοχὴν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων» (εὐχὴ τοῦ μυστηρίου τοῦ Γάμου). Δὲν εἶναι ὁ πρῶτος, ἀλλ' ὁ δεύτερος, σκοπὸς τοῦ γάμου ἢ ἀπόκτησις τέκνων «εἰς διαδοχὴν τοῦ γένους τῶν ἀνθρώπων». Προηγεῖται τὸ «εἰς βοήθειαν» καὶ ἀλληλοκαταρτισμὸν τῶν μελῶν τῆς συζυγίας, διὰ τῆς ὅλης ἐγγάμου συμβιώσεως καὶ ὅσων ὁ Θεὸς παρέχει ἢ ἐπιτρέπει εἰς αὐτήν. Εἴτε τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐλογίαν τῆς τεκνογονίας, εἴτε τὴν δοκιμασίαν τῆς ἀτεκνίας, ὅπως Αὐτὸς κρίνει ὠφέλιμον ἐν τῇ σοφίᾳ καὶ τῇ ἀγαθότητι καὶ τῇ προνοίᾳ Αὐτοῦ, οἰκονομῶν πᾶσι τὸ συμφέρον, πρὸς σωτηρίαν.

β) Δὲν εἶναι, ἐξ ἄλλου, ἀπόλυτον τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιστήμης νὰ προβαίη εἰς τοιαύτας τομὰς ἐν ὀνόματι τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐρεῦνης καὶ τοῦ ἀνεμποδίστου τῆς προόδου. Καὶ ἡ ἔρευνα καὶ ἡ πρόοδος δὲν ἐξαιροῦνται τῶν ἠθικῶν κανόνων καὶ δεσμεύσεων. Καὶ δὲν ἀπεφαίνεται ἀνευθύνως ὁ Πλάτων, ὅταν ἐτόνιζεν ὅτι «ἐπιστήμη χωριζομένη δικαιοσύνης καὶ τῆς ἄλλης ἀρετῆς (τ.ἔ. τῶν ἠθικῶν κανόνων) πανουργία, οὐ σοφία φαίνεται». Διὰ τοῦτο, ἐν ὄψει παρατόλμων ἐγχειρημάτων, δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ ἀγνοῆται τὸ δέον καὶ τὸ ἠθικὸν συμφέρον τῆς ἀνθρωπότητος. Ἐν ἐναντία περιπτώσει ναρκοθετοῦνται τὰ ἠθικὰ θεμέλια τῆς κοινωνίας. Καὶ ὁ σπείρων ἀνέμους θερίζει θυέλλας· καί, βόμβας καταστροφῆς καὶ ὀλέθρου παράγοντες, καταρῶμεθα τὴν πρόοδον καὶ τὴν ἐπιστήμην διότι δὲν ἀξιοποίησεν εἰς ἄλλους τομεῖς, καὶ ὡς πηγὰς εὐλογίας καὶ εὐεργεσίας τῆς ἀνθρωπότητος τὰς δυνάμεις τῆς.

γ) Δὲν πρόκειται πάντως νὰ ἐπηρεάσῃ τὸ πρόβλημα τῆς ὑπογεννητικότητος ἢ παραγωγῆ ἀνθρωπίνων υπάρξεων διὰ τοῦ «σωλήνος». Θὰ διευκολύνῃ ἴσως τὸ οικογενειακὸν πρόβλημα μερικῶν, μὲ τὴν κάποιαν λύσιν τῆς ἀτεκνίας των. Ἀλλὰ τὸ τίμημα, ἠθικόν, κοινωνικόν, καὶ — ἄς μὴ διστάσωμεν νὰ χρησιμοποιήσωμεν τὴν λέξιν — ἐκφυλιστικόν (μὲ τὰς παρενεργείας καὶ ἀλλοιώσεις καὶ ἐπιβαρύνσεις πού προαναφερόμεν) δὲν ἀντισταθμίζεται μὲ τὸν ἐκβιασμὸν τῆς φύσεως, ὁ ὁποῖος δὲν συντελεῖται μὲ τὸ ἀζημίωτον.

δ) Τελευταῖον· Καταλήγομεν, ὡς μήτηρ Ἐκκλησία, «παιδαγωγὸς εἰς Χριστὸν» τοῦ λαοῦ, καὶ ὡς Ἱεραρχία — «ποιμένες καὶ ἐπίσκοποι — οὓς ἔθετο ὁ Θεὸς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ — προσέχοντες ἑαυτοὺς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ ἡμᾶς Πνεῦμα τὸ Ἅγιον ἔθετο ἐπισκόπους ποιμαίνειν τὴν ἐκκλησίαν τοῦ Κυρίου καὶ

Θεοῦ» (Α' Κορ. 12,28, Πράξ. 20,28), νὰ ἀποτρέψωμεν τοὺς πιστοὺς ἀπὸ τοιούτων ἐπιδιώξεων καὶ δῆθεν «λύσεων» τῆς ἀκαρπίας τοῦ γάμου των, καὶ νὰ μὴ ἐνθαρρύνωμεν τοὺς ἱατροὺς πρὸς τοιαύτας «μεθοδεῖας».

Ἐντὶ τούτων θὰ συστήσωμεν τὴν τόνωσιν τῆς πίστεως καὶ τὴν ἀνάθεσιν τῆς ἐλπίδος αὐτῶν εἰς τὸν Θεόν. Κατὰ τὴν παραγγελίαν τοῦ ἀποστολικοῦ λόγου «μηδὲν μεριμᾶτε (μὴ ἀγωνιάτε), ἀλλ' ἐν παντὶ τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει μετὰ εὐχαριστίας τὰ αἰτήματα ὑμῶν γνωρίζεσθαι πρὸς τὸν Θεόν· καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ ἡ ὑπερέχουσα πάντα νοῦν φρουρήσει τὰς καρδίας ὑμῶν» (Φίλιπ. 4, 6-7)· «πᾶσαν τὴν μέριμναν ὑμῶν ἐπιρρίψαντες ἐπ' αὐτόν, ὅτι αὐτῷ μέλει περὶ ὑμῶν» (Α' Πέτρ. 5,7) καὶ περὶ τοῦ ζητήματος τούτου.

Ἡ ἀπόλυτος ἐμπιστοσύνη εἰς τὸν Θεὸν ὀφείλει νὰ χαρακτηρίξῃ τὸν πιστὸν καὶ εὐσεβῆ χριστιανόν. Διὰ νὰ ἐπαφίεται οὗτος εἰς «τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ τὸ ἀγαθὸν καὶ εὐάρεστον καὶ τέλειον» (Ρωμ. 12,2). Χωρὶς νὰ ἀντιστρατεύεται καὶ νὰ ἐκδιᾶξῃ τὴν φύσιν. Μὲ τὴν βεβαιότητα ὅτι «ὁ π ο υ β ο ὑ λ ε τ α ι Θεός, ν ι κ ᾶ τ α ι φύσεως τ ᾶ ξ ις».

† Ὁ Πατρῶν ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ

ΕΚΛΟΣΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ

Μητροπολίτου Πατρῶν

ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ ΒΑΛΛΗΝΔΡΑ

Θ Ε Ο Μ Η Τ Ο Ρ Ι Κ Α Μ Η Ν Υ Μ Α Τ Α
ΤΟΜΟΣ Α'

Ἀκάθιστος Ὕμνος· Ἡ Ὁδὴ τῆς Θεοτόκου· Θεομητορικὸν Ἑορτολόγιον (Γενέσιον, Εἰσόδια, Ἐθαγγελισμὸς, Κοίμησις, Ἀπόδοσις, Συναξίς, Ὑπαπαντή, Ζωοδ. Πηγὴ, Ἁγία Σκέπη, Τιμία Ἐσθῆς, Ἁγία Ζώνη, Ἑορταὶ θαυμάτων καὶ Εἰκόνων Τῆς).

Ἕνας ἀνεκτίμητος «πανδέκτης», πραγματικὸ θησαυρῖσμα κηρυγμάτων ἐποικοδομητικοῦ περιεχομένου, πού ἀνταποκρίνεται στὶς λειτουργικὲς καὶ ἐορτολογικὲς ἀπαιτήσεις τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Σελίδες 516, δεχ. 800.

Γράφατε: Ἀποστολικὴ Διακονία, Ἰασιῶν 1 — 115 21 Ἀθήνα (τηλ. 722.8008).

Βιβλιοπωλεῖο: Δραγατσανίου 2, Πλατ. Κλαυθμώνος, τηλ. 322.8637.

Η Α.Θ.Π. Ο ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Α΄ ΕΙΣ ΒΟΛΟΝ, ΤΡΙΚΑΛΑ ΚΑΙ ΜΕΤΕΩΡΑ (28-30 Σεπτεμβρίου 1990)*

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Δημήτριος ὁ Α΄ εὐρίσκεται πλέον εἰς τὸν Οὐρανόν! Ὁ Δομήτωρ τῆς Ἐκκλησίας, ὁ Κύριος τῆς Ζωῆς καὶ τοῦ θανάτου Τὸν ἐκάλεσε πλησίον Του, «ἵνα ἀναπαυθῆ ἐκ τῶν κόπων Αὐτοῦ». Τὸ περιοδικὸν «Ἐκκλησία» θὰ γράφει τὰ δέοντα εἰς προσεχῆς τεύχος διὰ τὸν ἀοίδιμον Πατριάρχην. Διὰ λόγους, ὅμως, ἱστορικοὺς θὰ ὀλοκληρώσῃ τὴν δημοσίευσιν τοῦ Χρονικοῦ ἐπισκέψεώς του εἰς Τρίκαλα καὶ Μετέωρα (28 - 30 Σεπτεμβρίου 1990).

Ἀφιξη καὶ ἀνεπίσημη ὑποδοχὴ στὰ Τρίκαλα

Προερχόμενος ἀπὸ τὴν πόλιν τοῦ Βόλου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Δημήτριος καὶ ἡ Συνοδεία του, μαζί με τὴν Α. Μ. τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν κ. Σεραφεῖμ, Συνοδικούς καὶ ἄλλους Μητροπολίτες, Κληρικούς καὶ λαϊκοὺς ἐπισήμους, ἔφθασε στὰ Τρίκαλα τὴν Παρασκευὴ 28 Σεπτεμβρίου 1990, ἑσπέρῳ 9.30'. Παρὰ τὸ βροχερὸ καιρὸ καὶ τὸ προχωρημένον τῆς ὥρας δὲν ἦταν λίγοι οἱ χριστιανοὶ ποὺ περίμεναν στοὺς δρόμους, ἀπ' ὅπου θὰ περνοῦσε ἡ πομπὴ τῶν αὐτοκινήτων —καὶ γύρω ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Οἶκο— γιὰ νὰ ὑποδεχθοῦν τὸν Πατριάρχην καὶ νὰ εὐλογηθοῦν ἀπ' αὐτόν.

Μετὰ τὴν ἀνεπίσημη ὑποδοχὴ, παρετέθη δεῖπνο στὸ Ἐπισκοπεῖο, ἔγινε προβολὴ με θέμα «Ἡμέρα Τρίτη» τοῦ κ. Ταλιάνη καὶ οἱ μὲν δύο Προκαθήμενοι κατέλυσαν στὸν Μητροπολιτικὸ Οἶκο, οἱ δὲ λοιποὶ ἐπίσημοι σὲ ἑνοδοχεῖα, ὅπως εἶχε κανονισθεῖ ἐκ τῶν προτέρων.

Ἀξίζει νὰ σημειωθεῖ ἐδῶ ὅτι —καθὼς καὶ στὸ Βόλο— εἶχαν προηγηθεῖ μακρὰ καὶ ἐπίπονα προσπάθειες τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Ἀλεξίου καὶ τῶν συνεργατῶν του, γιὰ τὴν ἀπὸ κάθε ἄποψη ἄρτια προετοιμασίαν τῆς ἐπισκέψεως τοῦ Πατριάρχου στὰ Τρίκαλα, τὴν Καλαμπάκα καὶ τὰ Μετέωρα, γιὰ τὸν ἑορτασμὸ τῆς 600ῆς ἐπετείου ἀπὸ τὴν ἵδρυσιν τῆς ἱερᾶς καὶ σεβασμίας Μονῆς τῆς Μεταμορφώσεως τοῦ Σωτῆρος Μετεώρων. Ἐγίναν ἀλλεπάλληλες συνεργασίες μετὰ τὸν Καθηγούμενον τῆς Ἱ. Μονῆς, πανοσ. ἀρχιμ. κ. Ἀθανάσιον Ἀναστασίου, δύο ἐπισκέψεις τοῦ Σεβ. κ. Ἀλεξίου στὴν Κωνσταντινούπολιν γιὰ σχετικὰς συνεννοήσεις (ἡ πρώτη τὸ 1989 μετὰ τὸν

Καθηγούμενον κ. Ἀθανάσιον καὶ τὸν ἔφορον Ἀρχαιοτήτων Λαρίσης κ. Α. Δεριζιώτη, ἡ δευτέρα 12-13 Μαρτίου 1990 γιὰ τὴν κατάρτιση τοῦ ἐπίσημου προγράμματος)· πολλὰ συσκέψεις μετὰ τὰς τοπικὰς Ἀρχὰς· ἀλληλογραφία μετὰ τὴν Ἱερὰ Σύνοδον τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος· ἐξαπόλυση ἐγκυκλίων πρὸς τοὺς Ἐφημερίους καὶ τὰς Ἱ. Μονὰς τῆς Μητροπόλεως· ἀποστολὴ προσκλήσεων πρὸς τοὺς Σεβ. Μητροπολίτες τῆς Ἑλλαδικῆς Ἐκκλησίας, τὴν Πολιτικὴν Ἡγεσίαν τῆς Χώρας, τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων, τῶν Σωματῶν Ἀσφαλείας, τῶν Α.Ε.Ι. κ.λπ. Ἀκόμη εἶχε προηγηθεῖ ἡ ἐκτέλεση ἀπαραίτητων ἔργων ὄχι μόνον στὸ Ἐπισκοπεῖο, ἀλλὰ καὶ στὸν ἱερὸ Μητροπολιτικὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Τρικάλων.

Σάββατο 29 Σεπτεμβρίου: Ἡ ἐπίσημη ὑποδοχὴ

Ἀπὸ πολὺ ἔνωρίς τὸ Σάββατο 29 Σεπτεμβρίου 1990 τὸ κέντρο τῆς πόλεως τῶν Τρικάλων παρουσιάζει ἑορταστικὴ εἰκόνα καὶ ἀτμόσφαιρα. Δὲν εἶναι μόνον ἡ στολισμένη μετὰ ἑλληνικὰ καὶ «βυζαντινὰ» σημαῖες καὶ ἀεροπανῶ πόλιν· δὲν εἶναι μόνον τὰ μεγάφωνα ποὺ μεταδίδουν ἀδιάκοπα ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ καὶ συνθήματα. Εἶναι οἱ μυριάδες τῶν πιστῶν ποὺ κατέκλυσαν τὴν κεντρικὴ πλατεῖαν καὶ ὅλες τὰς ὁδοὺς ποὺ ὀδηγοῦν σ' αὐτήν, περιμένοντας τὸν ὑψηλὸ Ἐπισκέπτην, γιὰ νὰ τὸν ὑποδεχθοῦν καὶ νὰ πάρουν τὴν πατριαρχικὴν εὐλογία· εἶναι καὶ οἱ νεάνιδες —κατὰ μῆκος τῆς ὁδοῦ— ντυμένες μετὰ τοπικὰς φορεσιὰς...

Ὁλος ὁ ἱερὸς Κλήρος τῆς Μητροπόλεως Τρίκκης καὶ Σταγῶν, ἀπὸ τὰς 8.30', ἔβρισκεται στὸν ἱ. ναὸ Παναγίας Φανερωμένης, ἀπ' ὅπου ἐν πομπῇ κατευθύνθηκε στὴν κεντρικὴν πλατεῖαν τῶν Τρικάλων. Τῆς πομπῆς προπορεύεται ὁ Τίμιος Σταυρός, ἑξαπτέρυγα καὶ λά-

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 512 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 14 τεύχους.

θαρα, ἡ Τιμία Κάρα τοῦ πολιούχου Ἁγίου Βησσαρίωνος.

Καθὼς ἡ ὥρα ἐμφανίσεως τοῦ Πατριάρχου πλησιάζει, κοντὰ στὴν εἰδικὴ ἐξέδρα τῆς κεντρικῆς πλατείας ἔχουν λάβει θέση 48 Ἀρχιερεῖς, Ὑπουργοί, Βουλευτές, Περιφερειάρχες, Νομάρχες, ἀνώτατοι Ἀξιωματικοὶ τῶν Ἐνόπλων Δυνάμεων κ.ἄ. ἐπίσημοι. Ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας ἦσαν παρόντες ὁ Β' Ἀντιπρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ὑπουργὸς Δικαιοσύνης κ. Ἀθ. Κανελλόπουλος καὶ ὁ Ἀντιπρόεδρος τῆς Βουλῆς κ. Ἀναγνωστόπουλος.

Στις 9.30' περίπου ἀπὸ τὸ Μητροπολιτικὸ Οἶκο ξεκίνησε ἡ Πατριαρχικὴ πομπή, μὲ ἐπικεφαλῆς τὴν Α. Θ. Παναγιώτητα τὸν κ. Δημήτριο καὶ τὴν Α. Μκαριότητα τὸν Ἀρχιεπίσκοπο κ. Σεραφεῖμ. Ἀκολουθοῦν οἱ τῆς Συνοδείας τοῦ Πατριάρχου, μερικοὶ Ἀρχιερεῖς τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὁ οἰκεῖος Ἱεράρχης κ. Ἀλέξιος.

Ἡ πομπή, διὰ τῶν ὁδῶν Ἀπόλλωνος καὶ Γαριβάλλου, ἔφθασε στὸ Δημαρχεῖο (ὁδ. Ἀσκληπιοῦ) ὅπου ἀνέμεναν ὁ Δήμαρχος κ. Ἀθανάσιος Τριγώνης καὶ τὸ Δημοτικὸ Συμβούλιο. Ὅλοι μαζί, καὶ ἐνῶ ἄνδρες τῆς Σ.Μ.Γ. ἀπέδιδαν τιμές, κατευθύνθησαν πρὸς τὴν κεντρικὴ πλατεία γιὰ τὴν ἐπίσημὴ ὑποδοχή, ἐνῶ χιλιάδες ἐνθουσιῶντες χριστιανοὶ χειροκροτοῦν ἐκατέρωθεν τῆς ὁδοῦ καὶ ραίνουν μὲ ἄνθη τὸν εὐλογοῦντα Οἰκουμενικὸ Πατριάρχη.

Οἱ ἀναμένοντες ἐπίσημοι ὑποδέχονται τὴ Σεπτὴ Κορυφή τῆς Ὀρθοδοξίας πρὶν ἀνέλθει στὴν εἰδικὴ ἐξέδρα μαζί μὲ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Ἀθηνῶν, τὸν πρωτόθρονο Μητροπολίτη Χαλκηδόνος κ. Βαρθολομαῖο, τὸν (τότε) Ἀρχιγραμματεῖα τοῦ Πατριαρχείου Ἀρχιμ. κ. Μελίτων, τὸν Σεβ. Τρίκκης καὶ Σταγῶν κ. Ἀλέξιο, τὸν Ἀντιπρόεδρο τῆς Κυβερνήσεως κ. Ἀθ. Κανελλόπουλο καὶ τὸν Δήμαρχο κ. Ἀθαν. Τριγώνη. Ἐπὶ τῆς ἐξέδρας ὁ Πατριάρχης προσκύνησε τὴν Τιμία Κάρα τοῦ πολιούχου Ἁγίου Βησσαρίωνος.

Κι ἐνῶ οἱ χιλιάδες λαοὶ χειροκροτοῦν ἀτενίζοντας τὸν εὐλογοῦντα Πατριάρχη, ὁ Δήμαρχος Τρικκαίων κ. Ἀθ. Τριγώνης προσφωνώντας τον εἶπε τὰ ἀκόλουθα:

Παναγιώτατε,

Ἡ πόλη τῶν Τρικκάλων λαμπύρειται σήμερα ἀπὸ τὴν παρουσία τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιώτητος καὶ τὴν παρουσία τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ.κ. Σεραφεῖμ καὶ τῆς Σεπτῆς ἀπὸ διακεκριμένους Ἀρχιερεῖς τῆς

Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος Συνοδείας, ἐγὼ δὲ ὡς ἐκπρόσωπος τῆς Σᾶς καλωσορίζω.

Θὰ μπορούσε, Παναγιώτατε Πατριάρχα τοῦ Γένους μας, ἡ ἐπίσκεψή Σας αὐτὴ νὰ θεωρηθεῖ ὡς συνέχεια τῆς «πορείας εἰρήνης, ἀγάπης καὶ ἐνότητας» ποὺ ἀρχίσατε τὸ 1987, διὰν γιὰ πρώτη φορὰ ἐπισκεφθήκατε καὶ τὴν Ἑλλάδα. Ἀλλά, Παναγιώτατε, ἡ ἐπίσκεψή Σας αὐτὴ γίνεται ξεχωριστὰ καὶ μόνο στὴν τοπικὴ Ἐκκλησία τοῦ Νομοῦ μας καὶ ἀποτελεῖ ἰδιαίτερη εὐλογία γιὰ τὸν Δῆμο Τρικκαίων, τοῦ ὁποῖου προΐσταμαι ὡς Δήμαρχος. Καὶ ἐπαγγελίζεται ἀγαθὰ γιὰ τὸν Λαὸ μας καὶ τὴ Μοναστικὴ Πολιτεία τῶν Ἁγίων Μετεώρων, ποὺ γιορτάζουν τὰ ἑξακόσια χρόνια ἀπὸ τὴν ἰδρυσὴ τους.

Δὲν Σᾶς ὑποδεχόμαστε ἐθιμοτυπικὰ καὶ μέσα σὲ συμβατικὰ πλαίσια. Τέτοια ὑποδοχὴ γίνεται σὲ ἄλλα πρόσωπα. Ὁ Δῆμος Τρικκαίων Σᾶς ὑποδέχεται μὲ αὐτὴν τὴν πρωτοφανῆ σὲ ὄγκο καὶ ἐνθουσιασμὸ συγκέντρωση μὲ σεβασμὸ, μὲ χαρὰ καὶ μὲ συγκίνηση, γιὰτὶ ἀνακαλύπτει ἐκ νέου τὴν Ρωμαϊκὴ ταυτότητά του, ἡ ὁποία διαφυλάσσεται στοργικὰ κάτω ἀπὸ τὶς φτεροῦγες τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας καὶ τῆς Ὑμετέρας Παναγιώτητος. Γιὰτὶ ξανακούει τοὺς παλμούς τοῦ Γένους. Γιὰτὶ θὰ ἀκούσῃ σὲ λίγο ἀπὸ τὸν Γενάρχη του λόγια παιρικά, πολῦτιμες παραινέσεις καὶ ὑποθήκες.

Ἡ πολὺχρονη πηγὴ τῆς βασιλεύουσας Πόλης, ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία, ξαναποιεῖ σήμερα μὲ τὸ ζωντανὸ νερὸ τῆς τὸ Λαὸ μας, γιὰ νὰ τὸν ἀναζωογονήσῃ καὶ νὰ ἀναθεωρήσῃ τὴν ἀγάπη του πρὸς τὴν Μητέρα καὶ τροφὸ τοῦ Γένους Ἐκκλησία. Ὁ Οἰκουμενικὸς καὶ «Πανορθόδοξος φάρος» τῆς Κωνσταντινουπόλεως φωτίζει σήμερα τὴν πόλη μας καὶ τὸ Λαὸ τῆς. Γι' αὐτὸ καὶ τὸ Δημοτικὸ τῆς Συμβουλίου μὲ θαθεῖα ἐγνωμοσύνη καὶ ἀπόλυτη παμπρηφία ἀπονέμει στὴν Ὑμετέρα Παναγιώτητα τὸ χρυσομετάλλιο τῆς πόλεώς μας, ὡς ἐκδήλωση νύκλης ἀγάπης καὶ σεβασμοῦ πρὸς τὸ πρόσωπον Αὐτῆς, ποὺ ἐνσαρκώνει τὴν ἱστορία τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ Γένους μας καὶ ἀποτελεῖ τὸ ἱερώτερο Σύμβολό τους.

Παναγιώτατε πνευματικὸς μας Πατέρα καὶ Πατριάρχα τοῦ γένους μας, ἤρρωσε τὰ τίμια χέρια Σου πρὸς τὸν Θεό, προσευχήσου καὶ εὐχήσου γιὰ τὸν λαὸ τῆς πόλεώς μας καὶ εὐλόγησέ τον, ὥστε νὰ παραμείνη πιστὸς καὶ σταθερὸς στὴν Ὁρθόδοξη Ἐκκλησία μας καὶ τὶς παραδόσεις τῆς Ρωμαιοσύνης καὶ δέξου ἀπὸ τὰ ταπεινά μου χέρια τὸ χρυσομετάλλιο τῆς

Ἡ Α. Θ. Παναγιώτης ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης, ἐπὶ τῆς ἐξέδρας, ἀπαντᾷ στὴν προσφώνησιν τοῦ Δημάρχου.

Πόλεως τῶν Τρικάλων, τὴν ἱστορία τῆς ὁποίας λαμπύρει ἢ ἐδῶ παρουσία Σου.

Καλῶς ἦλθες σὶὰ Τρίκαλα, Παραγιώτατε.

Περατώνοντας τὴν προσφώνησή του, ὁ Δήμαρχος ἀπένευσε στὸν Πατριάρχη τὴν ἀνώτατη τιμητικὴ διακρίση τῆς πόλεως, τὸ χρυσὸ μετάλλιο.

Ἀπαντώντας στὴν ἀνωτέρω προσφώνησιν ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικός Πατριάρχης κ. Δημήτριος εἶπε:

Μακαριώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κύριε Σεραφεῖμ,

Ἱερώτατε καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφεῖ Μητροπολίτα Τρίκκης καὶ Σιαγῶν κύριε Ἀλέξιε, ποιμενάρχα τῆς θεοσώστου ταύτης ἐπαρχίας,

Ἱερώτατοι ἅγιοι ἀδελφοί,

Ἐξοχώτατοι κύριοι Ὑπουργοί,

Ἐντιμότατε κύριε Δήμαρχε τῆς ἱστορικῆς πόλεως τῶν Τρικκάλων,

Ἐδλογημένε τοῦ Κυρίου λαέ,

Ἐμπλεοὶ συγκινήσεως καὶ αἰσθημάτων ἀγάπης

καὶ στοργῆς ἀσπαζόμεθα πάντας ὑμᾶς τοὺς μετέχοντες τῆς ὑποδοχῆς ἡμῶν καὶ ἐκφράζονται μὲ τόσον ζωντανὸν τρόπον τὰ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὴν τροφὸν καὶ κοιτίδα τοῦ εὐσεβοῦς Γένους ἡμῶν, αἰσθημάτων σας. Ἡ πατρικὴ ἡμῶν καρδιά κινουμένη ἀπὸ παρορμήσεις αἰῶνων, ἀπὸ μακροχρόνιον παράδοσιν συνεχοῦς καὶ ἀδιαλείπτου φρονίδος τῆς Μητροῦς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῆς ἐδλογημένης ἐπαρχίας Τρίκκης καὶ Σιαγῶν, ἐν τῇ ὁποῖα ὡς πόλις ἐπάνω ὄρους κειμένη ἱσταται ἀκτινοβολοῦσα ἢ μοναστικὴ κοινότης τῶν Μετεώρων, ἀνταποκρίνεται μετὰ θέρμης εἰς τὰ αἰσθημάτων τῆς ἀγάπης καὶ ἀφοσιώσεως ὑμῶν.

Εὐφραινόμεθα καὶ ἀγαλλόμεθα εὐρισκόμενοι ἐν μέσῳ ὑμῶν κωνχόμεθα ἐν Κυρίῳ διὰ τοιοῦτον ὀρθόδοξον λαόν, τιμῶντα ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ Γέροντος Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου ἱστορίαν αἰῶνων ὀρθοδόξου πίστεως καὶ ζωῆς, ἱστορίαν μεγαλείου καὶ ταπεινώσεων, δόξης καὶ μαρτυρίου, στανροῦ καὶ ἀναστυσεως. Ζῆ Κύριος ὁ Θεός, ζῆ καὶ ἡ Ἐκκλησία Αὐτοῦ, ἡ μία, ἅγια, καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία

Ἡ Α. Θ. Παναγιώτης ὁ Πατριάρχης Δημήτριος ἐδδεύει πρὸς τὸν ἱερό Μητροπολιτικό Ναὸ Τρικάλων.

σία, ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ἰθυνομένη ὑπὸ τοῦ καθ-
ηγιασμένου διὰ μακρᾶς σειρᾶς αἰώνων καὶ ἁγίων
Πατέρων παραδοσιακοῦ αὐτῆς Κέντρου, τοῦ ἱεροῦ
Κέντρου τοῦ Φαναρίου.

Ἐὰν ἡ ροή τῶν ἱστορικῶν γεγονότων ἠνάγκασε
τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν νὰ ἀποχωρισθῇ διοικητικῶς
ὑμῶν μετὰ πολλῆς στενοχωρίας καὶ λύπης, ἐξηκολού-
θησεν ὅμως καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ αἰσθάνεται ἠνωμένη
μεθ' ὑμῶν καὶ νὰ παρακολουθῇ μετὰ τῆς αὐτῆς ἀ-
γάπης τὴν ὀρθόδοξον πορεία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ,
ὅστις εἶναι σάξ ἐκ τῆς σαρκὸς καὶ ὁσοῦν ἐκ τῶν
δοτέων αὐτῆς. Ἐχάρημεν διὰ τοῦτο πολὺ, ὅταν ἐλά-
θομεν τὴν πρόσκλησιν τοῦ ἀξίου καὶ δραστηρίου ποι-
μενάρχου σας, τοῦ Μητροπολίτου Τρίκκης καὶ Στα-
γῶν, πεφιλημένου ἐν Χριστῷ ἀδελφοῦ κυρίου Ἀλε-
ξίου, ἵνα προσιῶμεν τῶν ἐορταστικῶν ἐκδηλώσεων
ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἐξακοσίων ἐτῶν συνεχοῦς ὑπάρ-
ξεως καὶ ζωῆς τῆς μοναστικῆς πολιτείας τῶν Με-
τεώρων. Ἐρχόμεθα πρὸς ὑμᾶς ὡς οἰκεῖοι καὶ συγ-
γενεῖς, ἐπισκεπιόμεθα τόπους ἔνθα οἱ πρόγονοί σας
εἰς τὴν ἔδραν ἡμῶν εἶχον τὴν ἄμεσον αὐτῶν ἐκκλη-
σιαστικὴν ἀναφορὰν, σεῖς δὲ οἱ εὐγνώμονες ἐκείνων

ἀπόγονοι τὴν πολιὰν καὶ ἱστορικὴν μητέρα ἐπιθυμεί-
τε συμμετοχὸν τῆς χαρᾶς καὶ τῶν πανηγύρεών σας.
Ἀποδεικνύεσθε οὕτως ἐν τῇ προσφερομένῃ πρὸς ἡμᾶς
χαρᾷ σοφοὶ καὶ συνετοὶ κατὰ τὸν Παροιμιαστὴν λέ-
γοντα: «ὦς σοφὸς ἐφραίνει πατέρα, υἱὸς δὲ ἄφρων
λυπεῖ τὴν μητέρα» (Παροιμ. 10,1).

Ἐνφράνθη ὄντως ἡ πατρικὴ ἡμῶν καρδιά ὄχι μόν-
ον διὰ τὰς πρὸς ἡμᾶς καὶ τὴν τιμίαν Πατριαρχικὴν
ἡμῶν συνοδείαν ἐκδηλώσεις τιμῆς καὶ ἀγάπης σας,
ἀλλὰ καὶ διότι διαπιστοῦμεν ὅτι ὁ ἐκ τῆς ἡμετέρας
πατρικῆς ἀγκάλης ἀποχωρισμός, παρὰ τοὺς κινδύνους
οὓς συνεπήγετο ἢ ἀπότομος καὶ αἰφνιδία ἀποκοπή
τοῦ ἀπὸ ἱστορικοῦ κέντρου, δὲν ἠφάνισε τὸ ὀρθόδο-
ξον ἦθος, δὲν ἀπέκοψε τοὺς πνευματικούς μεθ' ἡ-
μῶν δεσμούς, ἀλλὰ συνεχίζετε νὰ ἴστασθε ἀφωσιω-
μένοι πρὸς τὸ Κέντρον τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ νὰ κρα-
τῆτε τὰς παραδόσεις ἅς παρελάβετε παρ' ἡμῶν.

Ἰδιαίτερος χαίρομεν ἀκούοντες ὅτι οἱ Θεσσαλοὶ
συνεχίζουν τὴν παράδοσιν τῆς εὐσεβείας καὶ θεοσε-
βείας τῶν πατέρων των, ἡ ὁποία ἐγέννησε μεγάλας
ἀγίας μορφὰς καὶ ἐδημιούργησε τὴν μοναστικὴν πο-
λιτείαν τῶν Μετεώρων. Καὶ σήμερον οἱ Θεσσαλοὶ

Πραγματική λαοθάλασσα υποδέχεται με τιμή και σεβασμό τὸν Πατριάρχη τοῦ Γένους στὴν κεντρικὴ πλατεία τῶν Τριτάλων. Ἡμέρα ἱστορικὴ γιὰ τὴν πόλη καὶ τὴν περιοχὴ τῆς.

ἀγαποῦν τὴν Ἐκκλησίαν, ἐκκλησιάζονται συχνά, καὶ πολλοὶ ἐκ τῶν νέων σπουδάζουν θεολογίαν, γίνονται κληρικοὶ καὶ μοναχοί. Δὲν ὑπάρχει μεγαλυτέρα εὐλογία διὰ μίαν οἰκογένειαν ἀπὸ τοῦ νὰ ἔχη μεταξὺ τῶν μελῶν τῆς ἓνα κληρικὸν ἢ ἓνα μοναχόν. Ὑπάρχει μεγαλυτέρα τιμὴ ἀπὸ τοῦ νὰ ὑπηρετῇ κανεὶς τὸν Κύριον τῶν κορυφῶν καὶ βασιλέα τῶν βασιλευόντων, τὸν ἄκακον, εὐδύν, ταπεινὸν Ἰησοῦν, ὁ ὁποῖος δὲν ἀποκρύπτει οὔτε διαφρεύει τὰς προσδοκίας τῶν ἀγαπώντων Αὐτόν, ἀλλὰ παρέχει ἀφθονίαν χάριτος καὶ χάριτος, διαρκῶς ἀξαναομένην καὶ οὐδέποτε ἐλαττωμένην;

Ἡμεῖς ἐρχόμενοι ἐκ τοῦ ἱστορικοῦ Κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ Γένους κομίζομεν πρὸς πάντας ὑμᾶς, τοὺς εὐσεβεῖς κατοίκους τῆς επαρχίας Τριζίκης καὶ Σιαγῶν καὶ πρὸς ἅπαντα τὸν εὐλαβῆ Ἑλληνικὸν Λαὸν τὴν συμπεπωκρωμένην καὶ ἀδιάφραστον μαρτυρίαν τῆς ἱστορίας, καθ' ἣν μόνον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ ὀρθοδόξῳ ἡμῶν πίστει δυνάμεθα νὰ διασωθῶμεν καὶ νὰ δημιουργήσωμεν εἰς τοὺς σημερινούς κρισίμους καιρούς. Τὸ μόνον ἀξιώπιστον, ἐλκωτικὸν

καὶ ἐμπορεύσιμον ἀγαθὸν ποὺ διαθέτει ἡ Ἑλλὰς ἐν τῇ συνεπαφῇ αὐτῆς πρὸς τοὺς λαοὺς τῆς Εὐρώπης εἶναι ἡ Ὁρθοδοξία. Αὐτὴν ὀφείλομεν νὰ τονώσωμεν καὶ νὰ ἐνισχύσωμεν ἕκαστος ἡμῶν ἐν τῷ χώρῳ τῆς εὐθύνης καὶ τῆς δράσεως αὐτοῦ ὥστε ἀκτινοβολοῦσα ἐντὸς ἡμῶν νὰ προσελκύῃ καὶ τοὺς ἐκτὸς ἡμῶν. Οὕτω θὰ δυνάμεθα νὰ λέγωμεν πρὸς τοὺς ἄλλους, ὅτι δὲν ἔχομεν ἀνάγκην λόγων καὶ επιχειρημάτων διὰ νὰ σᾶς πείσωμεν· ἐλάτε νὰ ἰδῆτε τὴν ζωὴν μας, τὴν λατρείαν μας, τοὺς κληρικούς μας, τὰ μοναστήριά μας. Ἔρχου καὶ ἴδε τὸ μεγαλεῖον τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Κομίζομεν ἀκόμη ἐκ τῆς Πόλεως τὴν χάριν τῆς πληθῆος τῶν ἐκεῖ ἁγιασμάτων καὶ τῶν ἱερῶν λειτουργῶν, τὴν χάριν τῆς παραδόσεως καὶ τῆς ἱστορίας τοῦ Γένους, καὶ ἀπονέμομεν εἰς πάντας τοὺς παρόντας καὶ τοὺς ἀπόντας τὰς πατρικὰς καὶ Πατριαρχικὰς ἡμῶν εὐλογίας.

Ἡ χάρις τοῦ ἐν Τριτάδι ὑμνομένου Θεοῦ, διὰ προσεβειῶν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου, καὶ τῶν ὁσίων καὶ θεοφόρων πατέρων ἡμῶν, τῶν ἐν Μετεώροις λαμ

πάντων, και πάντων τῶν ἁγίων εἶη μεθ' ὑμῶν και μετὰ τῶν οἰκογενειῶν ὑμῶν. Ἀμήν.

Στῆ συνέχεια ἡ μεγάλη πομπή, με ἐπικεφαλῆς τὸν ὑψηλὸ Ἐπισκόπη και τὸν Μακ. κ. Σεραφεῖμ, προηγούμενων τῆς μουσικῆς, τῶν ἱερῶν λαβάρων, τοῦ τιμίου Σταυροῦ και τῆς τιμίας Κάρας τοῦ πολιούχου Ἁγίου Βησσαρίωνος, διὰ τῆς ὁδοῦ Σαράφη κατευθύνθηκε πρὸς τὸν Μητροπολιτικὸ ἱερὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ἐνῶ οἱ κώδωνες ὄλων τῶν ναῶν τῆς πόλεως ἤχουσαν χαρμύσυνα.

Ἡ Δοξολογία

Ἀφοῦ ὁ Πατριάρχης κ. Δημήτριος Α' περιεδύθη τὸν μανδύα στὴν εἴσοδο τοῦ ναοῦ και εὐλόγησε τὸν περιστῶτα λαὸ, εἰσήλθε σ' αὐτὸν και κατευθύνθηκε πρὸς τὸ Ἁγιον Βῆμα, ἐνῶ καλλιφωνος χορὸς Ἱεροφαιτῶν ἔφαλε τὸ «Εἰς πολλὰ ἔτη, Δέσποτα». Στὸ Ἁγιον Βῆμα ἐνεδύθη ἐπιτραχήλιο και ὠμοφόριο (ποῦ τοῦ ἐδώρησε ὁ Σεβ. Τρίκκης κ. Ἀλέξιος). Ἐξῆλθε κατόπιν, ἀνῆλθε στὸν Θρόνο και ἄρχισε ἡ ἐπίσημη Δοξολογία.

Μετὰ τὸ πέρας τῆς Δοξολογίας, ἀπὸ τῆς Ὁρατίας Πύλης, ὁ οἰκείος Ἱεράρχης Σεβ. κ. Ἀλέξιος ἀπευθυνόμενος πρὸς τὴ Σεπτὴ Κορυφὴ τῆς Ὁρθοδοξίας εἶπε τὴ ἀκόλουθα:

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Ὅς ὡραῖοι οἱ πόδες τῶν εὐαγγελιζομένων τὴν εἰρήνην».

Τειμημένη Πρωτόθρονε Ἀρχιερεῦ τῆς ἐπ' Οὐρανὸν Ὁρθοδοξίας,

Ἁγιε Πηδαλιούχε τῆς Μιᾶς, Ἁγίας, Καθολικῆς και Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας,

Παναγιώτατε Ἀρχιεπίσκοπε Κωνσταντινουπόλεως, Νέας Ρώμης και Οἰκουμενικὸ Πατριάρχα,

Ἐπὶ τῆ εὐλογητῆ εἰσόδῳ τῆς Ὑμετέρας Θειοτάτης Παναγιώτης εἰς τὴν Ἀγιοτάτην ταύτην Μητροπόλιν Τρίκκης και Σταγῶν, ἐξ ὀνόματος Κλήρου πληθούσης Ἐκκλησίας εὐσεβῶν Ἀρχόντων και πιστοῦ και φιλοχριστοῦ Λαοῦ, ἀπὸ μέσης Ἀρχιερατικῆς μου καρδίας δοξολογῶ τὸ Ὑπερύμνητον Ὄνομα τοῦ Μεγάλου Ἀρχιερέως και Θεοῦ και Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ και πραεῖα τῆ φωνῆ και θεομουργῶ τῆ διαθέσει, ὡς φωνῆ ὑδάτων πολλῶν, ἀναφανῶ:

«Εὐλογημένος ὁ Ἐρχόμενος ἐν Ὄνοματι Κυρίου...».

Εὐλογημένος ὁ ἐλθὼν ἐκ τῆς Βασιλείδος τῶν Πό-

λεων Πατρικῆ και φιλαδέλφῳ διαθέσει εἰς ἐπιθρόβειον Ἀγάπης και εἰς ἀναπόκριον Τιμῆς τῆς ἡμετέρας προσκυνηματικῆς ἐπισκέψεως εἰς Φανάριον και προσκλήσεως τῆς νῦν κοποθήτου παρακλήσεως τοῦ ἐλθεῖν τὴν Ὑμετέραν Σεπτὴν Κορυφὴν και προεξάραχαι τῶν κατὰ τὴν λαχοῦσάν μοι Ἐπαρχίαν Μεγάλων Ἱστορικῶν Ἐπειεῶν και Ἐορτῶν ἐπὶ τῆ ἀγομένῃ ἐφ' ἔτος ἑξακοσιοσιτῆ ἀμφιετηρίδι ἀπὸ κτίσεως ἐπὶ τῶν θράγων τῆς Πίστεως και πολλῆς Ἀσκήσεως τῶν σχιζόντων τοὺς Οὐρανούς και ἐκδεχομένων τὴν ἐκείνων δρόσον και χάριν, τῶν Οὐρανοῦχων, λέγω, Μετεώρων, ἐφ' οἷς Ὁρθόδοξος ἀχραιφνῶς ἦνθησε Μοναστικὴ Πολιτεία, Πρότυπον Ἐναρέτου Ζωῆς και Χριστοῦ Ἀγάπης, ὀλοκαρδίου ἀφιερῶσεως και Προσευχῆς, συνεχιζομένης ἀδιακόπως ἕως και τῆς σήμερον.

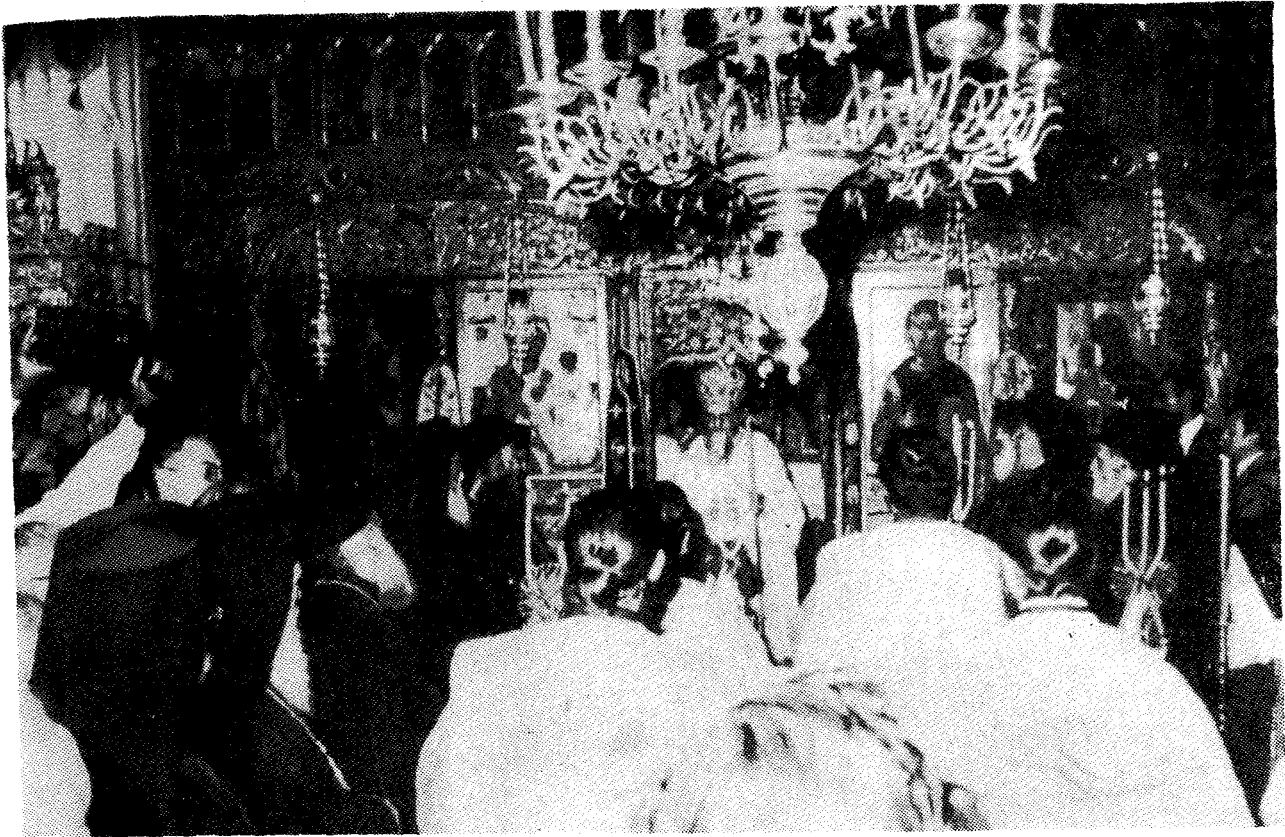
Παναγιώτατε,

Ἡ τοπικὴ Ἐκκλησία Τρίκκης και Σταγῶν ὑποδέχεται σήμερον τὴν Ὑμετέραν Θειοτάτην Παναγιώτητα μετὰ τῆς τιμίας Συνοδείας Αὐτῆς με ἀισθήματα εὐλόγου συγκινήσεως, θαθείας ἐγνωμοσύνης και μεγάλης χαρᾶς. Καλῶς ὠρίσατε, Παναγιώτατε Δέσποτα και σεμνὴ τῶν Ἱεραρχῶν και κληρικῶν τῆς Ἀγίας και Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας Χορεία.

Καλῶς ὠρίσατε Μακαριώτατε και Σεβασμιώτατοι Ἱεράραχαι τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Σᾶς εὐχαριστοῦμεν θεομῶς, διότι μετὰ μακρὸν και κοπιῶδες πρόγραμμα ἀποστολικῶν περιουδειῶν εἰς τοὺς ἐγγὺς και τοὺς μακρὸν συγκατανεύσατε εἰς τὰς παρακλήσεις ἡμῶν και εὐδοκήσατε νὰ εὐλογήσητε τὸ τοπικὸν τοῦτο ἐκκλησιαστικὸν πλῆρωμα, τὸ ὁποῖον με τὸν ἡμερησίον μόχθον και με τὴν λειτουργικὴν ἐμπειρίαν μετασχηματίζει τὴν ἀσκητικὴν πνευματικότητα τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς καθημερινὴν μαρτυρίαν περὶ τῆς ἐν ἡμῖν ἐλπίδος.

Ὁ εὐσεβῆς κληρὸς και λαὸς τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς Μητροπόλεως σεμνύνεται, Παναγιώτατε Δέσποτα, διὰ τὴν μεγάλην και ἱστορικὴν σιγῆν τῆς συνατησεῶς του μετὰ τῆς Σεπτῆς Κορυφῆς τῆς Ὁρθοδοξίας, διότι εἰς τὴν σεβασμίαν και ἀγίαν μορφήν Σας ἀναγνωρίζει τὸ Πρόσωπον τῆς Μητροδῆς Ἐκκλησίας, ἡ ὁποία ἐπὶ αἰῶνας και μέχρι σήμερον ἔχει ἀναδειχθεῖ και σαρκώνει τὰ ἱερά και τὰ ὄσια τοῦ Γένους τῶν Ὁρθοδόξων και εἰδικώτερον τοῦ εὐσεβοῦς γένους ἡμῶν διότι πηδαλιουχεῖ με σύνεσιν και σοφίαν τὸ σκάφος τῆς Ὁρθοδοξίας εἰς τὴν περιφρούρησιν και τὴν ἀνάδειξιν τῆς μαρτυρίας τῆς πίστεως μεταξὺ τῶν Ὁρθοδόξων λαῶν και εἰς δλόκληρον τὴν οἰκουμένην διότι μερικῶς διὰ τὴν ἐπίλυσιν τῶν διορθοδόξων και δια-

Στιγμιότυπο ἀπὸ τὴν ἐπίσημη Δοξολογία στὸν καθεδρικό ναὸ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Τριχάλων.

χριστιανικῶν προβλημάτων, χωρὶς νὰ ἀγνοῖ τὴν ἐδ-
θύνην διὰ τὴν ἀθνητικὴν συγχρότησιν καὶ λειτουργ-
γίαν κάθε τοπικοῦ ἐκκλησιαστικοῦ σώματος· διότι ὡς
φιλόστοργος Μήτηρ ἀγωνιᾷ καὶ φροντίζει νυχθημε-
ρὸν διὰ πάντα τὰ τέκνα Αὐτῆς καὶ δι' ἕν ἕνα σὺν
διότι μερίζεται τὴν θλίψιν καὶ προσφέρει τὴν χαρὰν
καὶ τὴν ἐνδοξίαν εἰς πάντα τὰ μέλη τοῦ σώματος τῆς
Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἰδίᾳ δὲ εἰς τὸ εὐσεβὲς γε-
νος ἡμῶν. Ὁ εὐσεβὴς αὐτὸς λαὸς, οἱ ἄρχοντες καὶ
οἱ ἀρχόμενοι, ἔχουν πλήρη συνείδησιν τῆς διαχρο-
νικῆς προσφορᾶς καὶ τῆς συγχρονικῆς μαρτυρίας τοῦ
Οἰκουμενικοῦ Θρόνου καὶ ζοῦν κατὰ τὴν ἰεράν αὐ-
τὴν στιγμήν τὴν συγκλονιστικὴν ἐμπειρίαν τῆς πνευ-
ματικῆς αὐτῆς συναντήσεως μετ' ἰὸν Πατριάρχην τοῦ
Γένους.

Ὡς ταπεινὸς ἐπίσκοπος τῆς ἱστορικῆς αὐτῆς Μη-
τροπόλεως, ὁ ὁποῖος λειτουργεῖ καὶ ὡς μήμη καὶ
ὡς ἀνάμνησις τοῦ σώματος τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας,
αἰσθάνομαι τὴν βαθύμυχον ἀνάγκην νὰ Σᾶς εὐχα-
ριστήσω, Παναγιώτατε Δέσποτα, δι' ὅσα ἐνεργοποιεῖ
εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ μας ἡ ἐνδο-
ξία τῆς παρουσίας Σας καὶ δι' ὅσα ἡ Μήτηρ Ἐκκλη-

σία μεριμνᾷ καὶ φροντίζει ὑπὲρ τῶν ἐναντῆς τέκνων.
Σᾶς εὐχαριστοῦμεν! Θεοῦ τὸ δῶρον!

Ἀπάντησε συγκινημένος ὁ Πατριάρχης μ' αὐτὰ
τὰ λόγια:

Θεομὴν ἀναπέμπομεν τὴν εὐχαριστίαν πρὸς τὸν
Πανάγαθον Θεόν, διὸ ἠξίωσεν ἡμᾶς νὰ ἐπισκεφθῶ-
μεν τὴν ἁγίαν καὶ ἱστορικὴν αὐτὴν τοπικὴν Ἐκκλη-
σίαν Τρίκκης καὶ Σιαγῶν, καὶ νὰ συμπροσευχώμεθα
τὴν στιγμήν αὐτὴν μετὰ τοῦ Ἱεροτάτου ποιμενάρχου
αὐτῆς, τῆς σεβασμίας χορείας τῶν ἐπὶ τούτῳ προσ-
κεκλημένων ἁγίων Ἀρχιερέων, τῶν ἐντιμοτάτων ἀρ-
χόντων, τοῦ ἐδλαβεστάτου κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς
λαοῦ. Ἐν συγκινήσει βαθείᾳ ἐπὶ τῇ θεομῇ αὐτῇ
ὑποδοχῇ δοξάζομεν τὸ ὑπερῦμνητον τοῦ Κυρίου Ὁ-
νομα ἐπὶ τῇ μεγάλῃ αὐτῇ δωρεᾷ.

Πορευόμενοι, μετ' ἡμῶν τὸν Κυρίου, ἵνα τῇ
εὐγενεῖ προσκλήσει τοῦ οἰκείου Ἱεράρχου συνεορ-
τάσωμεν τὴν ἐξακοσιοστὴν ἀμφιετερίδα τῆς ἰδρύσεως
τῆς Ἱερᾶς καὶ περιπότου Μονῆς τοῦ Μεγάλου Με-
τεώρου, χαρὰν μεγάλην δοκιμάζομεν ἐκ τῆς ἐπικοι-
νωνίας ἡμῶν αὐτῆς, ἐκ τῆς ὁποίας τόσον σαφῆς καὶ

εὐγλωττος προβάλλεται ἢ πρὸς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ἀγάπη καὶ ἀφοσίωσις τοῦ εὐσεβοῦς Ἑλληνικοῦ Λαοῦ. Συγκεκρινημένοι ἐκ τοῦ γεγονότος τούτου δοξολογοῦμεν τὸν Κύριον καὶ εὐχαριστοῦμεν πᾶσιν ὑμῖν. Οἱ εὐγενεῖς καὶ πλήρεις ἀγάπης καὶ τιμῆς λόγοι σας, Ἱερώτατε ἀδελφὲ ἅγιε Τριῆκης καὶ Σταγῶν, ὠμίλησαν ἐκ θαθέων εἰς τὴν καρδίαν μας, καὶ ἠντλήσαμεν ἐξ αὐτῶν πολλὴν ἐνίσχυσιν, ἐκτιμῶμεν δὲ αὐτοὺς μεγάλως.

Ἡ Ἱερὰ αὕτη Μητρόπολις, ἔχουσα λαμπρὰν ἱστορίαν ὅπως αὐτῆς ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ καὶ πλοῦτον πνευματικῆς ζωῆς καὶ δρασεως καὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας. Ὁ λαὸς αὐτῆς διακρίνεται διὰ τὴν πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀφοσίωσίν του καὶ διὰ τὴν εὐλάβειαν αὐτοῦ. Ἐκ τῆς περιοχῆς ταύτης προέρχονται ἀκόμη καὶ εἰς τὰς ἡμέρας μας κληρικοί, μοναχοὶ καὶ λαϊκοὶ ἕτοιμοι νὰ ἀκολουθήσουν τὸ παράδειγμα ἁγίων τοῦ παρελθόντος, τοὺς ὁποίους ἀνέδειξεν ὁ χῶρος οὗτος. Ὁντως ἡγιασμένη ἡ γῆ καὶ εὐλογημένοι οἱ κατοικοῦντες ἐν αὐτῇ.

Εἰς τὰς ἡμέρας μας ὁ ἄνθρωπος δὲν κατανοεῖ οὔτε ἐκτιμᾷ, ὡς ἔπραττεν ἄλλοτε, τὴν παρουσίαν τῶν ἁγίων εἰς τὴν ζωὴν του. Ἔχει προσκολληθῆ εἰς τὴν ἐπόκειτον ἕλικῶν ἀγαθῶν, καὶ λημονεῖ ὅτι χωρὶς πνευματικὴν ὑποδομὴν ἢ οἰκονομικὴ καὶ ὄλικὴ πρόοδος ἀποβαίνει καταστροφικὴ, διότι ἐνισχύει τὸν εὐδαιμονισμὸν καὶ μετατρέπει τὸν ἄνθρωπον εἰς ἐχθρὸν καὶ ἀντίπαλον τοῦ πλησίον του. Σήμερον πολλὰ ἀκούονται καὶ λέγονται περὶ οἰκονομικῆς εὐημερίας καὶ ἐλάχιστα περὶ πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς προόδου. Ὁ λαὸς τῆς χώρας ταύτης, ἠνωμένος ἤδη οἰκονομικῶς με ἄλλους προηγμένους λαούς, θὰ πρέπει νὰ μὴ παρασρῆ ἀπὸ τὸ πνεῦμα τοῦ εὐδαιμονισμοῦ, ἀλλὰ νὰ παραμείνῃ πιστὸς εἰς τὰς παραδόσεις τους, αἱ ὁποῖαι ἔχουν ζυμωθῆ με τὰ ιδεώδη τῆς ἀγιότητος καὶ τῆς πνευματικῆς ζωῆς. Τοῦτο θὰ ἀποτελέσῃ συνεισφορὰν μεγίστης σημασίας εἰς τὴν πορείαν τῆς ἀνθρωπότητος, συνεισφορὰν τὴν ὅποιαν οἱ ὀρθόδοξοι λαοὶ δύναται νὰ παράσχουν εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον ἀντιλοῦντες ἐκ τῆς πλοσίας παραδόσεώς των.

Οἱ ἱεροὶ καὶ ἡγιασμένοι θράχοι τῶν Μετεώρων, τὸ μέγα αὐτὸ καὶ πολιτιμώτατον ἀγαθὸν τῆς περιοχῆς ταύτης, κείνται ἐδῶ, διὰ νὰ ὑπενθυμίζουν πρὸς πάντας τὴν κληρονομίαν τῆς ἀγιότητος, τὴν ὅποιαν παρελάβομεν πάντες, μάλιστα δὲ οἱ κάτοικοι τῆς περιοχῆς αὐτῆς. Ἐκ τῶν θράχων τούτων ἐγράφησαν πνευματικῶς γενεαὶ πολλαί, καὶ ἐξ αὐτῶν θὰ τρα-

φοῦν καὶ οἱ σημερινοὶ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι κατανοοῦν πλέον ὅτι δὲν δύναται νὰ ζήσουν «ἐπ' ἄριω μόνον». Ὁ λαὸς τῆς Ἑλλάδος καὶ ἡ Ἐκκλησία του καλοῦνται νὰ εἶναι καὶ σήμερον ἐκεῖνοι ποὺ θὰ περισώσουν καὶ μεταδώσουν τὸ λησμονημένον τοῦτο πνεῦμα καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι θὰ ἐκπληρώσουν τὴν ἀποστολὴν αὐτὴν.

Προσκυνηταὶ καὶ ἡμεῖς τῆς μεγάλης ταύτης κληρονομίας τῆς εὐλογημένης αὐτῆς γῆς, ἀντιλοῦμεν ἐκ τῆς ἐπισκέψεως ἡμῶν ἐνταῦθα δύναμιν καὶ ἐνίσχυσιν εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς ἡμῶν ὡς Πρωτοθρόνου ἐν τῇ Ὀρθοδοξίᾳ Ἐκκλησίας. Ἐπευλογοῦντες δὲ πατρικῶς πάντας ὑμᾶς καὶ τὰ ἔργα ἡμῶν, δεόμεθα τοῦ Κυρίου, ὅπως ἐπιβλέψῃ ἐπὶ τὴν ἀμπελον ταύτην καὶ καταρτίσῃ αὐτὴν καὶ σιγήξῃ, διότι ὄντως ἐφύτευσεν αὐτὴν ἡ δεξιὰ Του.

Ἡ χάρις τοῦ ἐν Τριάδι προσκυνητοῦ Θεοῦ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Στὸ τέλος τῆς προσφωνήσεώς του ὁ Σεβ. κ. Ἀλέξιος πρόσφερε στὸν Πατριάρχην Δοχεῖο Ἀγιασμοῦ ἀπὸ ἀσῆμι με σφυρήλατη διακόσμηση ἀνθέων, ἀντίγραφο πρωτοτύπου ποὺ φιλοτεχνήθηκε στὴ Μ. Ἀσία τὸ 1756 καὶ ἀπόκειται στὸ Μουσεῖο Μπενάκη, ὁ δὲ Πατριάρχης ἀνταπέδωκε τὸ δῶρο προσφέροντας στὸν φιλοξενοῦντα Ἱεράρχην ἀσημένιο δίσκο με ἐγγράρακτο τὸ ὄνομά του.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Δ)ντῆς Ἐκδόσεων Ἀποστολικῆς Διακονίας

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Παρακαλοῦνται οἱ συνδρομητὲς τῶν περιοδικῶν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ», «ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ» καὶ «ΘΕΟΛΟΓΙΑ», κάθε ἀλλαγῆ τῆς διευθύνσεώς τους νὰ τὴ γνωρίζουν ἀμέσως στὰ Γραφεῖα τῶν Περιοδικῶν, Ἰωάννου Γεωργαδίου 14, 115 21 Ἀθήνα, ἀναφέροντας ἀπαραίτητα καὶ τὴν παλαιὰ τους διεύθυνση, γιὰ νὰ γίνεται κανονικὰ ἡ ἀποστολὴ τῶν Περιοδικῶν.

ΤΑ ΕΠΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΠΤΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ
ΓΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ ΛΕΟΝΤΟΠΟΛΕΩΣ

Ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τῇ 29ῇ Ἰουλίου 1991

Κόμπε Διευθυντά,

Εἰς τὴν «ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ» τῆς 1ης Ἰουλίου 1991 ἐδιάβασα τὸ ἄρθρον τοῦ κ. Ἀριστείδη Πανώτη «Ἡ Αἰγυπτιακὴ (Κοπτικὴ) Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία», ὅπου μεταξὺ ἄλλων γίνεται λόγος καὶ διὰ τὰ ἑπτὰ Μυστήρια.

Διὰ τὰ διαφορωσιθῆ καλύτερον τὸ ζήτημα, τὸ ὁποῖον σήμερον συζητεῖται, οἷς ἐσωκλείω ὅσα ὁ ἀειμνηστὸς καθηγητὴς Εὐγένιος Μιχαηλίδης (Δρ Θεολογίας καὶ Δρ Ἀραβικῆς Φιλολογίας) διαλαμβάνει εἰς τὸ περιορισμένον βιβλίον του «Ἡ Ὁρθόδοξος Κοπτικὴ Ἐκκλησία», Ἀλεξάνδρεια 1951 καὶ εἰς τὰς σελ. 40-52 «ΤΑ ΜΥΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΚΟΠΤΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ» μετὰ τῆς παρακλήσεως πρὸς ἀναδημοσίευσιν.

Μετὰ τῆς ἐν Κυρίῳ ἀγάπης
† Ὁ Λεοντοπόλεως ΤΙΤΟΣ

* * *

Ἡ Κοπτικὴ Ἐκκλησία ἀποδέχεται καὶ ἐκκλησιαστικῶς καὶ δογματικῶς τὰ ἑπτὰ μυστήρια τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας. Ἡ λεπτομερειακὴ ἐξέτασις τοῦ ζητήματος τούτου ἄγει εἰς τὴν διατυπωθεῖσαν ἐνταῦθα ἀλήθειαν.

Ὁ λόγος περὶ τῶν μυστηρίων ἐν τῇ Κοπτικῇ Ἐκκλησίᾳ κατέχει ἑπτὰ πολυσέλιδα κεφάλαια, ἀναλογουντα πρὸς τὸν ἀριθμὸν τῶν ἱερῶν τούτων πράξεων τῆς Ἐκκλησίας. Οἱ ἀρχικοὶ χαρακτῆρες τῆς Ὁρθοδόξου διδασκαλίας περὶ τῶν Μυστηρίων εἶναι ἀκριβῶς οἱ αὐτοὶ καὶ ἐν τῇ Κοπτικῇ Ἐκκλησίᾳ. Οὗτοι εἰς ἀμφοτέρως τὰς Ἐκκλησίας, Ἑλληνικὴν καὶ Κοπτικὴν, εἶναι οἱ ἐξῆς:

α) Τὸ μυστήριον εἶναι πράξις ἱερὰ μεταδίδουσα εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ πιστοῦ τὴν ἀόρατον τοῦ Θεοῦ χάριν ὑπὸ σημεῖα ὀρατά, διετάχθη δὲ ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν, τοῦ ὁποῦ τοῦ μεσιτεῖα ἕκαστος τῶν πιστῶν λαμβάνει τὴν θεῖαν χάριν. — β) Τὰ μυστήρια εἶναι ἑπτὰ: Τὸ βάπτισμα, τὸ χρίσμα, ἡ εὐχαριστία, ἡ μετάνοια, τὸ εὐχέλαιον, ὁ γάμος καὶ ἡ ἱερωσύνη. Εἰς τὸ βάπτισμα ὁ ἄνθρωπος ἀναγεννᾶται μυστηριωδῶς εἰς ζωὴν πνευματικὴν. Εἰς τὸ χρίσμα λαμβάνει τὴν χάριν τὴν

αὐξάνουσαν αὐτὸν καὶ στηρίζουσαν πνευματικῶς. Εἰς τὴν εὐχαριστίαν τρέφεται πνευματικῶς. Εἰς τὴν μετάνοιαν θεραπεύεται ἀπὸ τῶν ψυχικῶν νοσημάτων, τῶν ἁμαρτιῶν. Εἰς τὴν ἱερωσύνην λαμβάνει τὴν χάριν τοῦ ἀναγεννᾶν τοὺς ἄλλους πνευματικῶς διὰ τῆς τελείσεως τῶν Μυστηρίων καὶ τῆς διδασκαλίας τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὸν γάμον λαμβάνει τὴν χάριν τὴν ἀγιάζουσαν τὸν συζυγικὸν βίον πρὸς σαρκικὴν τεκνοποιεῖν καὶ χριστιανικὴν τῶν τέκνων ἀνατροφῆν. Εἰς τὸ εὐχέλαιον σὺν τῇ θεραπείᾳ τῶν ψυχικῶν ἀσθενειῶν λαμβάνει καὶ τὴν θεραπείαν τῶν σωματικῶν. — γ) Διὰ τὴν τελειότητα τῶν μυστηρίων ἀπαιτοῦνται: 1) Ὑψηλὴ ἀρμοδιὰ. 2) Ἱερωμένος κανονικῶς ἀνεγνωρισμένος ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας καὶ 3) Ἡ ἐπίκλησις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Ταῦτα ἐν γενικαῖς γραμμαῖς διδάσκει ἡ Ἑλληνικὴ καὶ ἡ Κοπτικὴ Ἐκκλησία. Ἄς ἐλθωμεν τώρα εἰς τὴν ἐπὶ μέρους ἐξέτασιν ἑκάστου τῶν μυστηρίων:

1) Τὸ βάπτισμα. Τὸ βάπτισμα κατέχει τὴν πρώτην θέσιν μεταξὺ τῶν ἑπτὰ μυστηρίων, εἶναι ἡ θύρα, διὰ τῆς ὁποίας οἱ ἄνθρωποι εἰσέρχονται εἰς τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τελεῖται διὰ καταδύσεως καὶ ἀναδύσεως εἰς τὸ ὕδωρ εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἁγίας Τριάδος, τελεῖται δὲ ὑπὸ ἱερέως. Τὸ μυστήριον τοῦτο ἰδρύθη ὑπὸ τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ «πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος» (Ματθ. ιη' 19), εἶναι δὲ καὶ ἀπὸ τὰ μυστήρια, τὰ ὁποία δὲν ἐπαναλαμβάνονται. Ἡ Κοπτικὴ Ἐκκλησία ὁμιλεῖ, μεταξὺ ἄλλων, καὶ περὶ νηπιοβαπτισμοῦ καὶ ἀναδόχων τῶν βαπτιζομένων καὶ διδάσκει ἐπίσης, ὅτι τὸ μυστήριον τοῦτο θέον γὰρ τελῆται ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου, ἱερέως μετὰ τῶν διακόνων, ἐν ἀνάγκῃ δὲ ὑπὸ οἰουδὴποτε ἀτόμου. Καὶ ὡς ἐν συμπεράσματι ἡ διδασκαλία τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας ἐν τῷ ζητήματι τοῦ βαπτίσματος συμφωνεῖ πληρέστατα καὶ ἄνευ τῶν ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων πρὸς τὴν σχετικὴν διδασκαλίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἑλληνικῆς Ἐκκλησίας¹. Ἐνταῦθα ἐπιβάλλεται γὰρ σημειώσωμεν, ὅτι οἱ Κόπται ἔχουν καὶ τὴν περιτομήν, τὴν ὁποίαν τελοῦν συνήθως πρὸ τοῦ βαπτίσματος χάριν καθαριότητος κατ' ἀρχαίαν αἰγυπτιακὴν ἢ καὶ ἰουδαϊκὴν συνήθειαν, ἵνα μὴ εἴπωμεν κατὰ

1. Ὁρκ ἐν παραβολῇ: Ἡ ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας, Μιχαὴλ Μηνᾶ (ἀραβιστὴ), τόμ. Β', σελ. 317-352 καὶ Δογματικῆς Θεολογίας τὸ περὶ Μυστηρίων ὑπὸ Μικκαρίου, Ἀρχιεπισκόπου Λιθουανίας, Ἀθήναι, 1875, σελ. 9-53.

τὸ παράδειγμα τοῦ παιδίου Ἰησοῦ, τὸ ὁποῖον περιε-
τριβήθη τὴν ἡμέραν μετὰ τὴν γέννησίν του:
«Καὶ ὅτε ἐπλήσθησαν ἡμέραι ὁκτώ τοῦ περιτεμεῖν τὸ
παιδίον...» (Λουκ. 6' 21).

2) Τὸ χρίσμα ἢ μῦρον. Τὸ χρίσμα
εἶναι μυστήριον, διὰ τοῦ ὁποῖου χορηγεῖται ἡ δύναμις
τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἰς τὸν θεσπιτισμένον ἤδη, τοῦ
ιερέως ἀπαγγέλλοντος: «σφαγὶς δωρεᾶς Πνεύματος
ἁγίου». Τὸ μυστήριον τοῦτο τελεῖται εὐθὺς μετὰ τὸ
βάπτισμα, ὁρατὸν δὲ σημεῖόν του εἶναι τὸ ἔλαιον, τὸ
ἅγιον μῦρον, τὸ ὁποῖον εἶναι μίγμα τεσσαράκοντα ἄ-
ρωματικῶν ὕλων μὲ κυριώτερον συστατικὸν τὸ ἔλαιον.
Παρασκευάζεται τὸ ἅγιον μῦρον εἰς τὸ Οἰκουμενικὸν
Πατριαρχεῖον τὴν Μ. Τετάρτην καὶ ἀγιάζεται κατὰ
τὴν λειτουργίαν τῆς Μ. Πέμπτης. Ἀπὸ τὸ Οἰκουμε-
νικὸν δὲ Πατριαρχεῖον λαμβάνουν τὸ ἅγιον μῦρον αἱ
ἄλλαι Ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαι χάριν τιμῆς πρὸς τοῦτο.

Ἡ Κοπτικὴ Ἐκκλησία συμφωνεῖ πρὸς τὴν ἡμετέ-
ραν ἐν τῷ ζητήματι τῆς σημασίας, τῆς ιδρύσεως καὶ
ἀξίας τοῦ μυστηρίου τούτου. Διαφωνεῖ δὲ πρὸς ἡμᾶς
ὡς πρὸς τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς κατασκευῆς του.
Οἱ Κόπται λέγουσιν ἀπλῶς, ὅτι τὸ ἅγιον μῦρον φήνε-
ται ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων καὶ ἱερέων ἐπὶ τρία συνεχῆ
ἡμερονύκτια, κατὰ τὰ ὁποῖα ἀναγιγνώσκονται αἱ Ἁγίαι
Γραφαί, τ.ἔ. ἡ Πεντάτευχος², οἱ Προφῆται, τὸ Ἄσμα
τῶν Ἀσμάτων, τὰ Εὐαγγέλια καὶ αἱ Ἐπιστολαί. Ἐκ
τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀλεξανδρείας ἀπεστέλλετο τοῦτο
εἰς τοὺς Πατριάρχας Ρώμης, Ἀντιοχείας καὶ ΚΠό-
λεως, ἐπὶ πλέον ὑποδεικνύουν οἱ Κόπται, ὅτι ἀπὸ τῆς
ἐποχῆς τοῦ Μεγάλου Ἀθανασίου, τοῦ Εἰκοστοῦ Πα-
τριάρχου ἐν τῇ σειρᾷ τῶν Πατριαρχῶν Ἀλεξανδρείας
μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Πατριάρχου τῶν Ἰωάννου
(1930), εἰκοσιπεντάκις παρεσκευάσθη τὸ μίγμα τοῦ-
το τοῦ ἁγίου μύρου καὶ συνεπῶς διανεμήθη εἰς τὰς
Ἐκκλησίας, ἐννοεῖται, τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας³. Ὡς
ἐν κατακλείδι παρατηροῦμεν, ὅτι πλήρης συμφωνία
ὕφίσταται μετὰ τῶν Ἐκκλησιῶν: Ἑλληνικῆς καὶ
Κοπτικῆς ὡς πρὸς τὴν οὐσίαν τῆς διδασκαλίας περὶ
τοῦ μυστηρίου τούτου, ἡ δὲ παρατηρουμένη ἀσυμφω-
νία περιλαμβάνει τὸ ἐξωτερικὸν μέρος τοῦ μυστηρίου,
καὶ συγκεκριμένως τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον τῆς πα-
ρασκευῆς τοῦ μίγματος τοῦ ἁγίου μύρου⁴. Τὸ μίγμα τοῦ-
το ἐτοιμάζεται σύμφωνα μὲ τυπικὰς διατάξεις, ἀνα-

γραφομένας εἰς ἰδιαίτερον βιβλίον τῆς Κοπτικῆς Ἐκ-
κλησίας⁵.

3) Ἡ Εὐχαιρία. Ἡ θεία εὐχαριστία
εἶναι τὸ μυστήριον, ἐν τῷ ὁποίῳ ὁ χριστιανὸς κοινωνεῖ
ὑπὸ τὸ εἶδος τοῦ ἄρτου καὶ τοῦ οἴνου αὐτὸ τὸ σῶμα καὶ
αὐτὸ τὸ αἷμα τοῦ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰ. Χριστοῦ. Τὸ μυσ-
τήριον τοῦτο ἱδρυσεν ὁ Σωτὴρ μὲ συστικά: ἄρτον ἐν-
ζυμον καὶ οἶνον, τὰ ὁποῖα εἰς ὠριμένην στιγμήν τῆς
λειτουργίας «μετουσιούνται», ὁ μὲν ἄρτος εἰς σῶμα, ὁ
δὲ οἶνος εἰς αἷμα τοῦ Σωτῆρος. Ὁ συγκρίων τὰ στοι-
χεῖα τῆς διδασκαλίας τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, Ἑλληνι-
κῆς καὶ Κοπτικῆς, τὰ σχετιζόμενα μὲ τὸ ζήτημα τῆς
θείας εὐχαριστίας, εὐρίσκει, ὅτι ταῦτα εἶναι ἐν πλήρει
συμφωνίᾳ καὶ τάξει. Καὶ τὸ μυστήριον τοῦτο τελεῖ ἡ
Κοπτικὴ Ἐκκλησία ὀρθοδόξως, κατὰ δὲ τὰς λειτουρ-
γίας τῆς χρησιμοποιεῖ τὴν Κοπτικὴν καὶ Ἀραβικὴν
γλῶσσαν, ἔχει δὲ πλεῖστα σημεῖα, τὰ ὁποῖα ἀκούον-
ται ἐκφραζόμενα εἰς παρεμφερῆ Ἑλληνικὴν γλῶσ-
σαν. Οὕτω λ.χ. εἰς τὴν λειτουργίαν τοῦ Μ. Βασιλείου
ἀκούομεν ἑλληνιστί, μετὰξὺ ἄλλων, «Εἰς Πατὴρ Ἁ-
γίος, εἰς Υἱὸς ἅγιος, ἐν Πνεῦμα ἅγιον, Ἀμήν. Εὐλο-
γητὸς Κύριος ὁ Θεὸς εἰς τοὺς αἰῶνας, Ἀμήν». — «Δό-
ξα Πατρί καὶ Υἱῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι...». — «Ἁ-
γίος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ὁ ἐκ Παρ-
θένου γεννηθεὶς ἐλέησον ἡμᾶς. Ἁγίος ὁ Θεός, ἅγιος
ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος, ὁ σταυρωθεὶς δι' ἡμᾶς, ἐλέη-
σον ἡμᾶς. Ἁγίος ὁ Θεός, ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνα-
τος, ὁ ἀναστάς ἐκ τῶν νεκρῶν καὶ ἀνεληθὼν εἰς οὐρα-
νὸν ἐλέησον ἡμᾶς. Δόξα Πατρί...». — «Προσεύξασθε
ὕπερ τῆς εἰρήνης τῆς ἁγίας Μονῆς, Καθολικῆς καὶ
Ἀποστολικῆς Ὁρθοδόξου τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας...». —
«Προσεύξασθε ὑπὲρ τοῦ Ἀρχιερέως ἡμῶν Πάπα, Ἀβ-
δά... Πάπα καὶ Πατριάρχου καὶ Ἀρχιεπισκόπου τῆς
Μεγαλοπόλεως Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν Ὁρθοδόξων ἡ-
μῶν ἐπισκόπων». — «Εὐχαῖς καὶ πρεσβείαις τῆς Παν-
αγίας ὑπερενδόξου ἀχράντου ὑπερευλογημένης Δε-
σποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας...»,
κτλ. κτλ. Καὶ ἡ λειτουργία τοῦ Γρηγορίου τοῦ Θεο-
λόγου ἔχει πλεῖστα σημεῖα Ἑλληνικά: «Στῶμεν κη-
λῶς, στῶμεν εὐλαδῶς, στῶμεν ἐκτενωῶς, στῶμεν ἐν εἰ-
ρήνῃ, στῶμεν μετὰ φόβου Θεοῦ, καὶ τρόμου καὶ κατα-
νύξεως...». — «Ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς καὶ ἡ
χάρις τοῦ μονογενοῦς Υἱοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σω-
τῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ ἡ κοινωνία καὶ ἡ δω-
ρεὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος εἴη μετὰ πάντων ἡμῶν»
κ.τ.λ. Καὶ ἡ λειτουργία τοῦ ἁγίου Κυρίλλου Ἀλεξαν-
δρείας ἔχει ἀρκετὰς προσφωνήσεις εἰς τὴν ἑλληνικὴν.

2. Εἰς τὸ ἀραβικὸν κείμενον, ἐκ τοῦ ὁποῖου ἠρύσθημεν τὰς
πληροφορίας μας ταύτας, ἀναγινώσκομεν τὴν λέξιν: «Νόμος»
καὶ ὑποθέτομεν, ὅτι πρόκειται ἐνταῦθα περὶ τῆς Πεντατεύχου.

3. Ἡ Ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας, Μιχαὴλ Μητᾶ, ἐνθ' ἄν.,
τόμ. Β', σελ. 370-371.

4. Ἡ Ἐπιστήμη τῆς Θεολογίας, Μιχαὴλ Μητᾶ, ἐνθ' ἄν.,
τόμ. Β', σελ. 353-378 καὶ Δογματικῆς Θεολογίας τὸ περὶ
Μυστηρίων, Μπακαρίου, ἐνθ' ἄν. σελ. 54-87.

5. Ἐνθ' ἄν., τόμ. Β', σελ. 373.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΙΚΟΣΙΠΕΝΤΑΕΤΙΑ Ἐπισκοπικῆς ζωῆς καὶ δράσεως (1965-1990) ΤΟΥ ΣΕΒ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΔΡΑΜΑΣ Κ. ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ*

Ἐν συνεχείᾳ ὁ κ. Γεώργιος Χατζόπουλος, Λυκειάρχης - Μέλος τῆς Ἐνώσεως Λογοτεχνῶν Βορείου Ἑλλάδος (ἢ ὅποια ἔχει ἀπονεύσει εἰδικὸ Δίπλωμα στὸν Σεβ. Δράμας γιὰ τὸ συγγραφικὸ καὶ πνευματικὸ ἐν γένει ἔργον του), εἶπε τὰ ἑξῆς:

Σεπτότατε Ἱεράρχα κ. Διονύσιε,
Σεπτότατοι Ἱεράρχες τῆς γραγιώδους ἐπάξεως τοῦ ἑλληνικοῦ βορᾶ,
Κέριοι ἐκπρόσωποι τοῦ ἑλληνικοῦ Κοινοβουλίου,
Κύριε Νομάρχα,
Κέριε Δήμαρχε,

«Ἀρκοῦν δοκεῖ μοι εἶναι ἀνδρῶν ἀγαθῶν ἔργα γενομένων, ἔργα καὶ δηλοῦσθαι τὰς τιμὰς» (Θουκυδίδου Ἱστοριῶν, Βιβλ. II, 35).

Ὁμολογῶ ὅτι οἱ στίχοι αὐτοὶ τοῦ μεγάλου ἱστορικοῦ τῆς ἑλληνικῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος, ἀλλὰ καὶ τῶν αἰῶνων, τοῦ Θουκυδίδου, ἀποτελοῦν τροχοπέδη στὴ συναισθηματικὴ μου φόβτιση νὰ σμιλέψω ἀπὸ τὴν ὀπτικὴ μου γωνία τὴν προσωπικότητα τοῦ Σεπτιοῦ Ἱεράρχου κ. Διονυσίου.

Ὅμως, παρήγορος γιὰ μέ, εὐτυχῆς ὁ θαυματοχαιστος λόγος τοῦ ἐπιδέξιου ομιλετιῆ τοῦ δικανικοῦ λόγου Ἀνοῖα «πᾶσιν ἀνθρώποις ὁ πᾶς χρόνος οὐχ ἰκανὸς λόγον ἴσον παρασκευάσαι τοῖς ἔργοις», τοῦ

(*) Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 519 τοῦ ὑπ' ἀρ. 14 τεύχους.

«Προσεύξασθε ὑπὲρ τῆς τελείας εἰρήνης καὶ ἀγάπης καὶ τῶν ἁγίων ἀσπασμῶν τῶν Ἀποστόλων». — «Ἀσπάσασθε ἀλλήλους ἐν φιλήματι ἁγίῳ». — «Προσφέρειν κατὰ τρόπον, στάθητε κατὰ τρόμον. Εἰς Ἀνατολὰς δλέψατε, Πρόσχωμεν». — «Ἐλεος εἰρήνης θυσία αἰνέσεως. — Ὁ Κύριος μετὰ πάντων ἡμῶν. Καὶ μετὰ τοῦ πνεύματός σου. Ἄνω ἡμῶν τὰς καρδίας. Ἔχωμεν πρὸς τὸν Κύριον. Εὐχαριστήσωμεν τῷ Κυρίῳ. Ἄξιον καὶ δίκαιον...». — «Ἅγιος, ἅγιος, ἅγιος Κύριος Σαδωθ, πλήρης ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ τῆς ἀγίας σου δόξης. Δεῦτε εἰς τὴν τράπεζαν, τὸν Θεὸν εὐλογοῦμεν σὺν ἀγγέλοις καὶ ἀρχαγγέλοις, βοῶντες καὶ λέγοντες... Δόξα Πατρὶ καὶ Υἱῷ καὶ Ἁγίῳ Πνεύματι. Καὶ νῦν καὶ ἀεὶ...». Κτλ. κτλ. κτλ.

Ἡ Ἐκκλησία, λέγουν οἱ Κόπται, ὄρισεν εἰς τὰ τέ-

παρέχει τὴ δυνατότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐπιείκεια νὰ πράξω τὸ χρέος μου ὡς πολίτης τούτης τῆς μαρτυρικῆς πολιτείας, ἀλλὰ καὶ ὡς μέλος τοῦ ποιμνίου τοῦ τιμωμένου σήμερον Ἱεράρχου. Βεβαίως «ὁ πᾶς χρόνος οὐχ ἰκανός», ὅμως ἐδελπιστῶ πὼς θὰ εὔρω σύμφωνους τοὺς ἀκροατῆς μου, ἀφοῦ ὅσα θὰ πῶ δὲν ὑπαγορεύονται ἀπὸ ὑποχρέωση ἀναπόκρισης πρὸς τὸ ἔθος, ἀλλὰ ἀποτελοῦν καρπὸ γνωριμίας εἰκοσαετίας καὶ πλέον.

Γνωρίζω καλὰ πὼς θὰ προσκρούσω στὴ μετριότητα ψυχῆς μου, ὅμως θὰ προτιμήσω νὰ πειθαρχήσω στὸ θυμόσοφο μὰ σκληρὸ λόγον τῶν προγόνων μας «Φίλος ὁ Πλάτων φιλιότη ἢ ἀλήθειαν».

Πὼς λοιπὸν θὰ μοροῦσα νὰ ἀντιπαρέλθω ἢ καὶ νὰ σιωπήσω ὄχι τὸν λόγον τῶν καλῶν, μὰ τὸ λόγον τῆς ἀλήθειας, ἂν δὲν ἐπεσημάνα ὄχι μόνο τὴν ἔκταση, ἀλλὰ καὶ τὴν ποιότητα τῶν δημιουργημάτων τῆς γραφίδος τοῦ Σεπτιοῦ Ἱεράρχου, δημιουργημάτων ποὺ ὑπερβαίνουν τὰ ἐνεργήτα καὶ ποὺ ἀγγίζουσι μὲ ὑπερδυστότητα καὶ σεβασμὸ εὐαίσθητα θέματα τῆς Ὀρθοδοξίας μας καὶ τὰ καθιστοῦν προσιτὰ ἀκόμη καὶ σὶν πιστὸ ποὺ δὲν μπορεῖ νὰ καυχᾶται γιὰ ἐμβροτὴ γνώση θεολογικῶν θεμάτων; Ἀναφέρω: «Διδάγματα ἐκ τῶν Ψαλμῶν τῆς μετανοίας», «Ὁ Ἱερεὺς πάντοτε καὶ σήμερον», «Ἡ εὐθύνη τῶν διαρροῦμένων ἐν τῇ χριστιανικῇ κοινωνίᾳ», «Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ τὰ μη-

κνα τῆς, ὅπως συχρὰ κοινωνήσουσι, ἢ τετράκις τὸ ἔτος, κατὰ τὰς τέσσαρας γηστείας τοῦ ἐνιαυτοῦ, κατὰ τὸ θεῖον Πάσχα, ἢ τοῦλάχιστον ἅπαξ τοῦ ἔτους, οἱ δὲ προσερχόμενοι εἰς μετέληψιν ὀφείλουσι νὰ εἶναι καταλλήλως προπαρασκευασμένοι διὰ τὸ μέγα τοῦτο μυστήριον. Ἐπὶ πλέον δὲ οἱ Κόπται ἐπιτρέπουσι εἰς τὰ νήπια μετὰ τὴν βάπτισίν των νὰ κοινωνήσουσι, ὅπως ἀκριβῶς συμβαίνει εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Ὀρθόδοξον Ἐκκλησίαν⁶.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΓΕΝΙΟΣ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ (†)
Δρ. Θεολ., Δρ. Ἀρχ. Φιλολογίας

6. Ἡ Ἐπιστολή τῆς Θεολογίας, Μιχαὴλ Μητῶ, ἐνθ' ἄν., τόμ. Β', σελ. 379-439 καὶ Δογματικῆς Θεολογίας τὸ περὶ Μυστηρίων, Μακκαρίου, ἐνθ' ἄν., σελ. 87-183.

Ο κ. Γ. Χατζόπουλος επί του θήματος.

νύματά των», «Η Έκκλησία κιβωτός της σωτηρίας», «Ορθοδοξία και Έλληνισμός», «Παράδοση και ανανέωση», «Ιερά κελεύσματα», «Ιησούς Χριστός», «Πάλη του Χριστιανού», «Η Θεοτόκος», «Ο θεολογικός λόγος σήμερα», «Σκέψεις και στοχασμοί», «Ο Σωτήρ του κόσμου», «Πλάνη και αλήθεια» κ.ά.

Ανατρέχοντας κανείς στα ποιήματά του μοιραία μεταβάλλεται σε φιλόπονη μέλισσα και απαλλαγμένος από τον κίνδυνο του περιτοῦ, αλλά και του να καταστεί θύμα παρερμηνείας ή ξεστοματισμού συλλέγει νέκταρ πλουσιοπάροχο για να εὐφράνει την ψυχὴ του.

Ὁ ἱερός λόγος τοῦ Κυρίου, ἀλλὰ καὶ οἱ λόγοι τῶν Πατέρων τῆς Ἁγίας Ἐκκλησίας μας παράλληλα με τοὺς λόγους σοφῶν, νεωτέρων καὶ συγχρόνων, ἀποτελοῦν ὄχι μόνο τὸν ὁδηγό, ἀλλὰ καὶ τὸ κρηπίδωρα πάνω στὸ ὁποῖο οἰκοδομεῖ λόγον ὠφελοῦντα καὶ δροσιζόντα ψυχὰς παιδιῶν πὸν δοκιμάζονται ἀπὸ τὸν ἀφόρητο καύσωνα τῆς ἀμφισβήτησης καὶ τῆς ἀμφιβολίας ἀλλὰ καὶ τοῦ κλονισμοῦ καὶ τῆς σκληρῆς δοκιμασίας ἀπὸ σειρήνια κηρύγματα ἀνευθύνων ἢ καὶ πλαστογράφων τῆς ἀλήθειας. Καθάριος ὁ λόγος τοῦ Σεπιτοῦ Ἱεράρχη, ἐκφρασμένος σὲ ρέουσα καθαρεύου-

σα, διαποτίζει σὰν εὐχάριστη δροσιά τὴν ψυχὴ τοῦ ἀναγνώστη, τὴ γαληνεύει ἀλλὰ καὶ τὴ θωρακίζει καὶ τὴν καθιστᾷ πάνοπλη γιὰ δοκιμασία πολυμέτρητη. Καὶ αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ ἀρετὴ του εὐλόγα καὶ δίκαια ἐπικεντρώνει τὴν προσοχὴ τῆς γραφίδος δοκίμων κριτικῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκφράζονται μὲ εὐμένεια ἀλλὰ καὶ ἀντικειμενικὰ μέσα ἀπὸ τὶς σελίδες ἐργατίων ἐντύπων γιὰ κάθε νέο πόνημα τοῦ Σεπιτοῦ Ἱεράρχη. Ἀσφαλῶς ἡ εὐαίσθητη ψυχὴ τοῦ Σεπιτοῦ Ἱεράρχη δὲν ἀναλύεται μόνο στὴν ὑπηρεσία τῆς γραφίδος. Πολύπλευρος καὶ πολύπτυχος, ἀλλὰ καὶ ὠριμος καὶ ἐφηβικὴ. Καὶ αὐτὴ ἀκριβῶς ἡ σύνθεση τῆς ψυχῆς του δίνει σαφὴ καὶ εὐλογία ἐξήγηση τῆς ὁρατῆς παρουσίας ἑνὸς συμπλέγματος ἔργων γιὰ τὰ ὁποῖα δικαιολογημένα σεμνύνεται ὁ δραμινὸς λαός.

Λάτρης εὐλικρινῆς τῆς παράδοσής μας καὶ ἀπροσβλήτος ἀπὸ τὸν ἴο τῆς στείρας καὶ νεκρῆς ἐμμονῆς σὲ ἀπολιθώματα ἰδεῶν καὶ σκέψεων καὶ ἐνεργειῶν, ἀλλὰ μὲ τὴν πίστη ἀκλόνητη στὴν ἄποψη πὸς παράδοση καὶ ανανέωση ἀποτελοῦν τὸ δίδυμο τῆς προσόδου, ἔσκυψε μὲ προσοχή, ἀλλὰ καὶ πόνο βαθύ, πρὸς ὅλα ἐκεῖνα τὰ μνημεῖα, τὰ ὁποῖα ἀποτελοῦσα ἐλπίδα καὶ παρηγοριὰ καὶ στήριγμα τοῦ δούλου Γένου σὲ καιροὺς δυσχερῆμερους, ἀλλὰ καὶ πὸν δίνουν μὲ ἀσφάλεια καὶ βεβαιότητα τὴν Ὁρθόδοξη ταυτότητά μας.

Μὲ τὸ χρέος βαρὺ νὰ ἐπικάθηται στὴν εὐαίσθητη ψυχὴ του ἀπήλλαξε ἀπὸ τὴ βουλιμία τῆς λαθροχειρίας ὅλους ἐκείνους πὸν πίσω ἀπὸ τὰ μνημεῖα τῆς θρησκευτικῆς καὶ πολιτιστικῆς μας ταυτότητας ἀναζήτησαν μὲ περίσσια εὐκολία σφάγια στὸ βωμὸ τοῦ Μαρμαῶ.

Ἔτσι σήμερα μιὰ τεράστια αἰθουσα φιλοξενεῖ στοργικὰ ἀνεκτίμητης ἀξίας μνημεῖα χωρὶς τὸν κίνδυνο τοῦ ἀποκρουστικοῦ ξενιτεμοῦ, τὰ ὁποῖα ἀναμένουν ὑπομονετικὰ τὴν ταξινόμηση καὶ τὴν ἀσφαλὴ ἐκθεσὴ τους σὲ καλλιμάρμαρο οἰκοδόμημα.

Ἄν λάβει κανεὶς ὑπ' ὄψη του τὴν ἔκταση τῆς αἰμορραγίας πὸν ὑπέστη ὁ αἱματοβαφῆς αὐτὸς τόπος στὸν τομέα τῆς περιοπούδασης πολιτιστικῆς του κληρονομίας, ἀντιλαμβάνεται εὐλόγα ποιὰ ἡ σημασία αὐτῆς καὶ μόνο τῆς προσφορᾶς τοῦ Σεπιτοῦ μας Ἱεράρχη στὸν τόπο μας, ἀλλὰ καὶ στὸν πολιτισμὸ γενικότερα. Πότε ἄραγε θὰ εὐαρεστηθεῖ ἡ ἐπίσημη ἑλληνικὴ Πολιτεία, ὥστε νὰ ἐπιτελέσει τὸ χρέος τῆς πρὸς ἐκεῖνον πὸν μὲ ἱερὸ πάθος ἀλλὰ καὶ μὲ ἐξέχειλη τὴ στοργὴν ἐτάχθη νὰ φυλάσσει μετὰ κόπου πολλοῦ καὶ πικρίας καὶ πόνου τὶς δραμινὲς Θερμοπύλες; Ἄς

εὐχηθοῦμε πὼς δὲ θὰ εἶναι ἀπόμακρη ἡ ἡμέρα «τοῦ δηλοῦσθαι ἔργῳ τὰς ἀρετάς».

Ἄλλὰ καὶ μήπως ὁ λόγος τοῦ Κυρίου «ἄφετε τὰ παιδιά ἔρχεσθαι πρὸς με καὶ μὴ κωλύετε αὐτά», ὅπως μᾶς τὸν διασώζει ὁ Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς (Λουκ. 18,16) δὲν ἔλαβε σάρκα καὶ ὄσα χάρη σὴν διαποτισμένη ἀπὸ τρυφερότητα καὶ εἰλικρινῆ παιρικὴ στοργὴ ψυχῆ τοῦ Σεπτιοῦ μας Ἱεράρχη;

Τί ἄλλο εἶναι παρὰ ἔργο τῆς παιρικῆς ἀγάπης ἢ «Χαρούμενη Πολιτεία», χαρούμενη καὶ σὴν κωλολεξία, ἀφοῦ πνιγμένη μέσα σὲ ὀργιαστικὴ βλάβιση καὶ ταυτόχρονα κωρίαρχη σ' ὅλο της τὸ πλάτος τῆ γαλήνῃ, δέχεται κάθε καλοκαίρι τὶς κουρασμένες ἀπὸ τὴ σχολικὴ μέριμνα παιδικῆς ψυχῆς προσφέρου- τας ὄχι μόνο πραγματικὴ σωματικὴ ἀνάπαυση, ἀλλὰ καὶ γαλήνῃ καὶ τροφὴ ψυχῆς, ἀφοῦ ἡ ἐκεῖ διαμονὴ τῶν προσωρινῶν κατοίκων συνοδεύεται πέρα ἀπὸ τὴν ἑλική, καὶ ἀπὸ πνευματικὴ προσφορά;

Ἦσοο σὶ ἀλήθεια κρατεῖ σὴν ἐπικαιρότητα τὸ λόγο τοῦ Ἀποστόλου τῶν Ἐθνῶν Παύλου: «Ἐάν ταῖς γλώσσαις τῶν ἀνθρώπων λαλῶ καὶ τῶν ἀγγέλων, ἀγάπην δὲ μὴ ἔχω γέγονα χαλκὸς ἠχῶν ἢ κύμβαλον ἀλαλάζον» ὁ Σεπτὸς Ἱεράρχης, ἀφοῦ «ἡ ἀγάπη μακροθυμεῖ, χρηστεύεται, ἡ ἀγάπη οὐ ζηλοῖ, ἡ ἀγάπη οὐ περπερεύεται, οὐ φουσιῶται, οὐκ ἀσχημονεῖ, οὐ ζητεῖ τὰ ἑωυτῆς, οὐ παροξύνεται, οὐ λογίζεται τὸ κακόν, οὐ χαίρει ἐπὶ τῇ ἀδικίᾳ, συγκαίρει δὲ τῇ ἀληθείᾳ» πάντα στέγει, πάντα πιστεύει, πάντα ἐλπίζει, πάντα ὑπομένει. Ἡ ἀγάπη οὐδέποτε ἐκπίπτει».

Τί ἄλλο λοιπὸν εἶναι παρὰ ἔκφραση ἀγάπης καὶ μάλιστα ἀγάπης ποῦ ἔμαθε ἀλλὰ καὶ ξέρει νὰ δίνει, χωρὶς νὰ ζητάει ἀνταλλάγματα, αὐτὴ ἡ προσφορὰ τοῦ Σεπτιοῦ Ἱεράρχη;

Καὶ μήπως δὲν εἶναι προσφορὰ ἀγάπης ζηλευ- τῆς ἢ παροχῆ συνεχοῦς πνευματικῆ συμποσίον ἀπὸ τοῦ Βήματος τῆς αἰθούσης διαλέξεων τῆς Ἱ. Μ. Δράμας ὅπου μεστὸς σοφίας, ἀλλὰ καὶ θεοσεβείας ἀκούγεται ὁ λόγος ἀπὸ τὰ χεῖλη τόσο τοῦ ἰδίου, ὅσο καὶ δοκίμων καὶ ἐπιδεξίων τοῦ λόγου χειριστῶν ἐδῶ καὶ εἰκοσιπέντε ὀλάκερους χρόνους;

Καὶ πὼς νὰ μὴν εἴμεθα εὐγνώμονες πρὸς τὸν Σεπτὸ μας Ἱεράρχη Διονύσιο, ὁ ὁποῖος ἀνιστόρησε μέσα ἀπὸ τὶς σιᾶχτες καὶ τὰ ἐρείπια τὴν κρηπίδα τῆς πίστεώς μας, τὴν καταφυγὴ καὶ τὸν προμαχώ- να καὶ τάφο ἑκατοντάδων Ἱερομαρτύρων καὶ Ἐθνο- μαρτύρων, τὴν κιβωτὸ τῆς Ὁρθοδοξίας, τὴν παλαιό- φατο Ἱερά Μονὴ τῆς Παναγίας τῆς Εἰκοσιφοινί- σης;

Ἐνθυμούμεθα οἱ περισσότεροί ἀπὸ τοὺς παρόντες ἐδῶ σήμερα, σὲ ποιά κατάσταση βρισκόταν ἡ ἀφιερ- ωμένη σὴν Παναγία τὴν Ἀχειροποίητη, τὴ θαυμα- τουργὴ Μητέρα τοῦ Θεοῦ Μονή. Ἐκδηλᾶ ἔφερε πά- νου τῆς τὰ βάρβαρα συναισθήματα καὶ τὸ ἀνθελληνικὸ μῖσος τῶν ἐχθρῶν τῆς Ὁρθοδοξίας. Δύο φορὲς ἡ λαίλαπα τῶν ἐχθρῶν τῆς Ὁρθοδοξίας ἐπέπεσε ἐ- πάνω τῆς. Κι ἐκεῖνη ἀνέμενε καρτερικὰ τὸν νέο κη- τόρᾳ τῆς δίνοντας ἀγῶνα σκληρὸ πρὸς τὸν ἀνηλεὴ πανδαμῆτορα χρόνον. Κι ἐμφανίστηκε ὁ νέος κητή- ρας. Μὲ τὴν ψυχὴ συντετριμμένη ἀπ' ὅσα εἶδε ἀνε- χόμενος σὶδὸ χροσοφόρο ὄρος ἔδωσε προστὰ σὴν εἰκόνα τῆς θαυματουργῆς Μητέρας τοῦ Θεοῦ τὴ με- γάλῃ ὑπόσχεση. Νὰ πράξει τὸ πᾶν, ὥστε ἡ ἱστορικὴ Μονή, ὁ φάρος τῆς Ὁρθοδοξίας σὲ καιροὺς δυσχεί- μερους, νὰ διαδραματίσει καὶ πάλι τὸν ὑψηλὸ τῆς ρόλο, νὰ καταστῆ δηλαδὴ καὶ πάλι σύμβολο τῆς ἀκα- τάλητης πίστεως μας σὶδὸ ἀνεξίτηλα ἰδεώδη τοῦ ἐλ- ληνικοῦ χριστιανικοῦ πολιτισμοῦ.

Κοπιαστικὸ τὸ ἔργο, ὅμως ἡ ἐπιτυχία του θε- βαία. Καὶ δὲν ἦταν δυνατὸν νὰ γίνεῖ ἀλλιῶτικα. Ὁ νέος κητόρας ἐρχόταν μὲ ἀποθέματα ψυχῆς ἀνεξάν- τλητα ἀλλὰ καὶ μὲ τὴ βοήθεια τῆς Παναγίας, τῆς γιὰ τρισεσῶς τοῦ πόνον καὶ τῆς δότειρας τῆς αἰσιοδοξίας καὶ τῆς ἐλπίδας εὐλογημένος. Καὶ τὸ θαῦμα συντελέστηκε. Χιλιάδες εὐλαβεῖς προσκνητῆς ἀποθέτουν μὲ ἄνεση τὶς ἐλπίδες τους καὶ ἐκμωτη- ρεῦνται τὶς μύχιες σκέψεις σὴν Παναγία τὴν Εἰ- κοσιφοίνισσα. Καὶ ὁ λόγος θὰ ἦτο ἐλλιπὴς ἂν δὲν ἐμνημόνευα τὴν ἴδρυση τῆς Ἱ. Μονῆς Ἀναλήφρας (Σίφας), ὅπου ὁ ὄσιος καὶ θεοφόρος πατὴρ Γεώργιος Καρολίδης ἐποίμανε καὶ ἐστερέωσε ψυχῆς γιὰ 30 περίπου χρόνια καὶ ὅπου καὶ σήμερα προσέρχον- ται ὡς εἰς δροσερὴ πηγὴ ψυχῆς διψῶσες τὸ θεῖο λόγο.

Δυστυχῶς ὅμως, κυρίες καὶ κύριοι, ἡ ἀνελέητη κλεψύδρα τοῦ χρόνον δυσανασχετεῖ. Ἄλλὰ οὐδὲν κα- κὸν ἀμιγρὸς καλοῦ. Γιατὶ ὅσον κι ἂν μοῦ ἐπιδείκνυε ἀνοχὴ, πάλιν δὲ θὰ μπορούσα νὰ παρασκευάσω λό- γον ἴσον τοῖς ἔργοις τοῦ τιμωμένου σήμερα Σεπτιοῦ Ἱεράρχη μας, σὶδὸν ὁποῖο ὀλόφυχα εὐχομαι ὑγεία καὶ μακροημέρευση γιὰ τὸ καλὸ αὐτοῦ τοῦ τύπου ποῦ ἔχει πραγματικὰ ἀνάγκη ἀπὸ ἀνθρώπους ποῦ τὸν πονοῦν καὶ τὸν ἀγαποῦν εἰλικρινά.

Τὸν ἐκπρόσωπο τῆς Ἐνώσεως Λογοτεχνῶν Βο- ρεῖου Ἑλλάδος διαδέχθηκε σὶδὸ βῆμα ὁ κ. Σταῦρος

Τ ε ρ ζ ῆ ς, θεολόγος καθηγητής, ὁ ὁποῖος, ἐκπροσωπώντας τοὺς νέους, εἶπε:

Σεβασμιώτατε Ποιμενάρχα μας,

«Κύκλω τῆς τραπέζης σου εὐφράνθητι, καθορῶν σου τὰ ἔκγονα, φέροντα κλάδους ἀγαθοεργίας».

Στὴ σημερινὴ πανηγυρικὴ καὶ χαρμόσυνη ἡμέρα, ἡμέρα γιορτῆς καὶ τιμῆς πρὸς τὸ πρόσωπό Σας, πὸν ἡ Θεία Χάρις εὐδόκησε, πρὶν ἀπὸ 25 χρόνια, νὰ Σᾶς καταστήσει Ἐπίσκοπο τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας τῆς μαρινορικῆς Μητροπόλεως Δράμας, ἐπιτρονιάτέ μου, Σεβασμιώτατε Ποιμενάρχα, νὰ Σᾶς ἀπευθύνω ταπεινὸ καὶ ἐγκάρδιο χαιρετισμὸ ὡς ἐκπρόσωπος τῶν πνευματικῶν παιδιῶν τοῦ ποιμνίου Σας, κινούμενος ἀπὸ ὑπακοὴν καὶ μόνο στὴν ἀγάπην καὶ τὴν προτροπὴν τῶν πνευματικῶν ἀδελφῶν μου.

Μέσα σὲ κάθε εὐχαριστιακὴ σύναξιν, ὅπου φανερῶνεται καὶ διώνεται τὸ μυστήριον τοῦ καινούργιου κόσμου τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὅπου ἡ ὅλη Ἐκκλησία —Προεβνιέριον καὶ Λαὸς— εἶναι συναγμένη γύρω ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπον, τὸν «εἰς τύπον καὶ εἰς τόπον Χριστοῦ», εἰκονίζοντας εἰς τὴν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ, τὶς ἔσχατες ἡμέρες, ἐπαληθεύονται τὰ λόγια τοῦ Ἀναβαθμοῦ:

«Κύκλω τῆς τραπέζης σου εὐφράνθητι, καθορῶν σου τὰ ἔκγονα, φέροντα κλάδους ἀγαθοεργίας».

Αὐτὴ τὴν πνευματικὴν καὶ ἀληθινὴν χαρὰν αἰσθάνεσθε καὶ ἐσεῖς, καθὼς τούτῃ τὴν ὥρᾳ βρῆκασθε ἐν μέσῳ τῶν πνευματικῶν παιδιῶν Σας, τὰ ὅποια τιμώντας τὸ πρόσωπον καὶ τὸ ἐπισκοπικὸν λειτουργημᾶ Σας, θὰ προσπαθήσουν νὰ σκιαγραφήσουν αὐτοὺς «τοὺς κλάδους ἀγαθοεργίας» πὸν δφεῖλουν τὴν ἀνθηρότητα, τὴν ζωιτάνια καὶ τὸ ἄρωμά τους ὄχι στὸν ἑαυτὸ τους καὶ σὶὰ δικὰ τους ἔργα, ἀλλὰ στὴν ἄγρονη, ἀκούραστη καὶ πατρικὴ φροντίδα τῆς ἀγάπης Σας.

Ἀπὸ τὴν πρώτη ἡμέρα τοῦ ἐπισκοπικοῦ λειτουργηματοῦ Σας, μετὰ τὴν πολύτιμη πείρα πὸν διαδέχεται, θελήσατε νὰ περισυλλέξετε τὰ πνευματικὰ Σας τέκνα, «ὄν τρόπον ἐπισυνάγει ὄρνις τὰ νοσσία ἑαυτῆς ὑπὸ τὰς πτέρυγας», δίνοντας εἰς τὸ βάρος τοῦ ἐνδιαφέροντος καὶ τὴν ποιμαντικὴν φροντίδα Σας στὴν ἐλπίδα, ἀλλὰ καὶ τὸ καύχημα τῆς Ἐκκλησίας, πὸν εἶναι ἡ κάθε καινούργια γενιά: τὰ ἄδοξα καὶ ἀπονήρευτα νιάτα, οἱ καθαρὲς καρδιές, οἱ ἄγνους διαθέσεις τῶν παιδιῶν, γιὰ τὰ ὅποια ὁ ἴδιος ὁ Κύριος διεκήρυξε «οἱ τῶν τοιοῦτων» εἶσιν ἡ Βασιλεία τῶν οὐρανῶν».

Αὐτὴ ἡ ἐπισκοπικὴ εὐθύνη καὶ διακονία πῆρε συγκεκριμένη μορφήν μετὰ τὴν ὀργάνωση καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ

κατηχητικοῦ ἔργου σὲ κάθε ἐνορία, καλλιεργώντας καὶ διαφυλλάτοντας εἰς τὸ ἐκκλησιαστικὸ ἦθος, τὴν ἄρορητην, ἀδιάσπαστην καὶ ὀργανικὴν ἐνότητα τῆς κατήχησης μετὰ τὴν λατρεία τῆς Ἐκκλησίας, τὶς Ἀκολουθίες καὶ τὴν ζωὴν τῆς Ἐνορίας. Ἔτσι, ὅπως Σεῖς ὁ ἴδιος σὲ μιὰ σχετικὴ μελέτη «γιὰ τὴν ἀποστολὴν τῶν κατηχητικῶν σχολείων ἐντὸς τῆς συγχρόνου κοινωνίας» ἔχει τονίσει, «ὁ χῶρος τῆς κατήχησης προσφέρεται ὄχι μόνο γιὰ ἠθικοθρησκευτικὰ συζητήσεις, ἀλλὰ καὶ διὰ παντὸς εἶδους πνευματικὰς ἐργασίας καὶ εἰσηγήσεις πὸν ἀποσκοποῦν στὴν οἰκοδομὴν τοῦ ἀνθρώπου», στὴν ἀνάδειξιν ἐκκλησιαστικῆς καὶ ὄχι ἀπλῶς θρησκευτικῆς ὑπαρξῆς.

Τὸ ἔργο, ὅμως, αὐτὸ τῆς κατήχησης, τῆς μετάδοσης τῆς ἀλήθειας τῆς Ἐκκλησίας στὴν κάθε καινούργια γενιά, θὰ παρέμενε ἐλλειπὲς ἂν περιοριζόταν μόνο στὴν διὰ μέσου τοῦ προφορικοῦ ἢ γραπτοῦ λόγου μετάδοσιν. Ἀπὸ νωρὶς, τὸ ἄρορητον ἐνδιαφέρον Σας στοράφηκε πρὸς τὴν ἀνεύρεσιν καὶ ἄλλων τρόπων κατηχητικοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖο θὰ ἀγκάλαζε ὅλην τὴν νεολαίαν, ἀλλὰ καὶ ὅλες τὶς ἐκφάνσεις τῆς νεανικῆς προσωπικότητος. Ἔτσι, μετὰ ἀπὸ πολλὰς θυσίας, προσωπικὴν ἐργασίαν καὶ ἐπίπονον ἀγῶνα ἐγκαινιάσατε τὸ 1976 τὶς καινούργιες ἐγκαταστάσεις τῆς Κατασκευῆς τῆς Μητροπόλεως στὴν περιοχὴν τοῦ Γρανίτη, γιὰ τὴν ὁποία θὰ μιλήσει σχετικὰ ἡ ἐκπρόσωπος τῶν νεανίδων.

Ὅμως, ἡ προσπάθεια δὲν σταματᾷ ἐδῶ. Ἡ ἐμπειρία καὶ ἡ χαρὰ τῆς συνύπαρξῆς μετὰ τὸ πρόσωπον τοῦ ἄλλου, τῆς ἐνότητος ὅλων μέσα σὶὸ Σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, πὸν γεύονται ὅλοι ὅσοι ἔχουν ζήσει ἔστω καὶ γιὰ λίγες ἡμέρες μέσα σὶὸ χῶρον τῆς κατασκήνωσης, πρέπει νὰ μεταφερθεῖ καὶ νὰ ζωιτανέφει μέσα σὶὸν ἴδιον τὸν χῶρον τῆς πόλης, τοῦ ἀγῶνα μετὰ τὶς ἀρχὲς καὶ τὶς ἐξουσίες τοῦ κόσμου τούτου», μέσα στὴν πόλιν στὴν ὁποία καθημερινὰ ἀγωνιζόμεσθε νὰ φανερώσουμε τὴν Εἰκόνα, τὴν καινούργια ἐκκλησιαστικὴ ὑπαρξιν πὸν πηγάζει ἀπὸ τὴν κοινωνίαν ὅλων μετὰ τὸν Χριστό. Καὶ σὶὸν ἀγῶνα μας αὐτὸ χροιαζόμεσθε τὴν δικὴν Σας βοήθειαν, τὸ δικὸν Σας στήριγμα, τὴν δικὴν Σας φωτεινὴν παρουσίαν. Καὶ ἐσεῖς, ἀφουγκράζοντας αὐτὴν μας τὴν ἀγωνίαν, ὡς στοργικὸς πατέρας προσπαθήσατε νὰ ἀνταποκριθεῖτε, θεμελιώνοντας κατὰ τὸ καινούργιον γιὰ τὰ δεδομένα τῆς πόλης μας. Ἔνα χῶρον —Πνευματικὸν Κέντρο— πὸν νὰ συγκεντρώνει ὅλους ὅσοι «διακατέχονται ἀπὸ τὸν ἔνθεον ζῆλον νὰ ἐργασθοῦν ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας γιὰ τὴν δημιουργίαν μιᾶς ὑγιούς, σώφρονος, εἰρηρικῆς καὶ πεφωτισμένης χροιστιανικῆς κοινωνίας, ἐνὸς χροιστιανι-

κοῦ πολιτεύματος, ἐντὸς τοῦ ὁποίου θὰ βασιλεύῃ ἡ ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ ζωὴ», σύμφωνα μὲ τὰ δικά Σας λόγια στὴν προαναφερθεῖσα μελέτη Σας.

Στὸ ξεκίνημα αὐτῆς τῆς καινούργιας προσπάθειας οἰκοδομῆς καὶ παράκλησης τοῦ Σώματος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ κλείνοντας τὸ μικρὸ αὐτὸ χαιρετισμὸ, ἐμεῖς οἱ νέοι εὐχόμεθα ἀπὸ θάθους καρδίας, ὁ Θεὸς νὰ Σᾶς ἐνδυναμώνει καὶ νὰ Σᾶς καταξιώνει εἰς ὀλοκλήρωση τοῦ ἔργου διακονίας καὶ καταρτισμοῦ τῶν ἀγίων, τὸ ὁποῖο Ἐκεῖνος Σᾶς ἐνεπιστεύθη, ἔτσι ὥστε οἱ κλάδοι ἀγαθοεργίας τῶν πνευματικῶν Σας παιδιῶν ν' αὐξάνονται, προσφέροντας ὡς ἐλάχιστο ἀπιδώρο στὴν ἀγάπη, στὸ μόχθο, στὴν παιρική ἐπιποιοτική μεριμνά Σας, τὴν πνευματικὴ χαρὰ πὺν πηγάζει ἀπὸ τὴν κοινὴ τράπεζα τοῦ Ποιμενάρχου μὲ τὰ πνευματικὰ του παιδιὰ, τοῦ Χριστοῦ μὲ τὸ Σῶμα Του. Γένοιτο.

Ἐκ μέρους τῶν νεανίδων, ἡ δ. Παρθένα Π ο υ λ ο τ ἰ δ ο υ, φιλόλογος - καθηγήτρια καὶ πολύτιμη συνεργάτιδα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως στὸ ἔργο ἀγωγῆς κατὰ Χριστὸν τῶν μαθητριῶν, εἶπε:

Σεβασμιώτατε,

Στὸ πρόσωπό Σας ἡ νεότης βλέπει νὰ πραγματοποιεῖται ὁ λόγος τοῦ ποιητοῦ:

«Καὶ θᾶν' ἡ νεότης ἀτέλειωτη
κι ἡ νεότης μας αἰώνια,
γιατὶ ἐδώσαμε σὲ Σὲ
τὰ πὺν καλὰ μας χρόνια».

Ναὶ Σεβασμιώτατε,

ὡς ἄσπρισαν τὰ μαλλιά Σας στοὺς κροτάφους, ὡς σὰς θαρύνει μιὰ σπουδαία διακονία Ποιμενάρχου εἰκοσιπέντε συναπτῶν χρόνων στὴν πόλη μας, ὡς εἶναι καταπονημένο τὸ σῶμα Σας ἀπὸ τοὺς κόπους καὶ τὴν ἀσθένεια, πὺν ἀδόκητα σὰς ἐπληξε καὶ σὰς ταλαιπώρησε. Παρὰ ταῦτα ἡ καρδιά σας μένει νέα, γιατί δόθηκε σὺν αἰώνιο Νέο, τὸ Χριστὸ καὶ γιατί δόθηκε μὲ ἀγάπη σὺν νιάτα τοῦ ἀκριτικοῦ νομοῦ μας. Δὲν τὸ εἶπε ὁ ψαλμωδός; «Ανακαινισθήσεται ὡς ἀειοῦ ἡ νεότης σου».

Οἱ νέοι τῆς Δράμας σὰς ἐνωσαν πολὺ κοντὰ τους, Σεβασμιώτατε. Ν' ἀφουγκράζεσθε τοὺς χτύπους τῆς καρδιάς τους, νὰ προσεύχεσθε γι' αὐτούς, νὰ φροντίζετε ἀνύστακτα γιὰ νὰ τοὺς ἐξασφαλίσετε εὐκαιρίες πνευματικῆς οἰκοδομῆς καὶ ἐνισχύσεως.

Ἡ κατασκήνωση τοῦ Γρανίτη θροντοφωτίζει καὶ γνωσιοποιεῖ ὁ ὅλους τὸ ἀνύστακτο ἐνδιαφέρον Σας γιὰ τὴ νεότης. Δὲν φεῖδεσθε κόπων καὶ χρημάτων προκειμένου νὰ χαρίσετε σὺν χριστιανικὰ νιάτα τῆς

πόλης μας σωματικὴ ξεκούραση καὶ πνευματικὴ ἀνανέωση μέσα στὴν καταπράσινη «ΧΑΡΟΥΜΕΝΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ».

Μὲ δικὴ σας αὐτεπιστοσία ἔγιναν οἱ ἐγκαταστάσεις στὴν κατασκήνωση μ' ἓνα σχέδιο δόμησης πὺν ἐντυπωσιάζει μὲ τὸ γούστο καὶ τὴν ἐμφάνιση τοῦ τῶν κυρίων ὄσο καὶ τοῦ περιβάλλοντος χώρου. Δορεῖται ἀπὸ παλμὸ, ζωτικότητα καὶ τραγούδια ἐθνικά, θρησκευτικά, φυσιολατρικά, ἀγωνιστικά ὁ κατασκευαστικὸς χώρος πὺν φιλοξενεῖ διακόσιους νέους καὶ νέες σὺν δύο περιόδους κάθε καινοκαιρί.

Καὶ τότε κι Ἔσοῖς, πὺν μᾶς ἐπισκέπισθε σὺν Γρανίτη, λάμπετε ἀπὸ χαρὰ καὶ νεανικὸ ἐνθουσιασμό. Δὲν χρειάζεται νὰ μᾶς τὸ πεῖτε. Τὸ βλέπουμε σὺν πρόσωπό Σας, πὺν φωτίζεται ἀπὸ χαρὰ γιὰ τὴν χαρὰ μας. Τὸ διακρίνουμε, θὺν μᾶς μεταδίδετε φλόγα ἀπὸ τὴ φλόγα τῆς καρδιάς Σας μιλώντας μας σὺν τραπέζι. Τότε συμμετέχετε ὀλοτελα σὺν χαρὰ μας. Γελᾶτε μαζί μας. Χαίρεσθε τὰ τραγούδια μας καὶ μὲ νεανικὸ ἐνθουσιασμό μᾶς διδάσκετε τραγούδια πὺν δὲν θὰ τὰ ξεχάσουμε ποτέ.

Πόσο βαθιὰ εἶναι ἡ πίστη Σας, Σεβασμιώτατε, σὺν μεγάλα ἰδανικά τῆς φυλῆς μας. Αὐτὴ τὴν πίστη Σας τὴ μεταλαμπαδεύετε σὺν νέες καὶ σὺν νέους πὺν Σᾶς περιοισοιχίζουν.

Ἀφιερώνετε χρόνο ἀπὸ τὸν πολύτιμο χρόνο Σας γιὰ νὰ λύσετε ἀπορίες μας, νὰ ἀπαντήσετε σὺν ἐρωτηματικά μας, νὰ μᾶς πλουτίσετε μὲ τὴν ἀνεξάντλητη καὶ φωτισμένη πείρα καὶ συμβουλή Σας. Τὺς ὄρες αὐτὲς οἱ νέοι νιώθουν πὺν τοὺς πλησιάζετε μὲ τὴν στοργὴ τοῦ πατέρα, πὺν ἀρρυνεῖ γιὰ τὰ ἀγαπημένα του παιδιὰ καὶ θέλει νὰ τὰ προφυλάξει ἀπὸ τὺς Συμπληγάδες τῶν πειρασμῶν πὺν τοὺς ἀπειλοῦν, ἀπὸ τοὺς ἀναρίθμητους ἠθικοὺς κινδύνους πὺν ἀντιμετωπίζουν καὶ πρόκειται ν' ἀντιμετωπίσουν σὺν ζωῆς τὸ πολιτάρχο ταξίδι.

Γι' αὐτὸ στέλνετε καὶ Πνευματικούς στὴν κατασκήνωση μας, ὥστε νὰ λουθεῖ ἡ ψυχὴ μας σὺν Ἱεροῦ Ἐξομολογήσεως τὸ λουτρό, νὰ λενκανθεῖ, νὰ ἐνδυθεῖ τὴ θεοῦφανη στολή τῆς καθαρότητας καὶ νὰ ὀπλισθεῖ μὲ δύναμη γιὰ τῆς ζωῆς τὸ σκληρὸ ἀγὼνα.

Κι ὅσορα μᾶς χαρίζετε τὺς ὑπέροχες ὑπαίθριες θεῖες Λειτουργίες στὴν κατασκήνωση, πὺν ποτέ δὲν θὰ τὺς ξεχάσουμε σὺν ζωὴ μας καὶ πὺν μὲ γλυκιά νοσταλγία θὰ τὺς ξαναγροῖζουμε σὺν νοῦ μας. Μέσα σὺν νὰ τῆς φύσεως μὲ τροῦλο τὸν καταγάλανο οὐρανό, ζοῦμε πρωτόγνωρες ἐμπειρίες ἀληθινῆς λατρείας τοῦ Θεοῦ. Κι θὺν ἡ μιὰ πίσω ἀπ' τὴν ἄλλη εὐλαβικά

«μετὰ φόβου Θεοῦ, πίστεως καὶ ἀγάπης» ζυγώνουμε τὸ «Ἅγιο Ποιήριο καὶ παίρνουμε «Σῶμα καὶ Αἷμα Χριστοῦ εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν καὶ εἰς ζωὴν τὴν αἰώνιον», τότε ἡ εὐτυχία μας ὀλοκληρώνεται. Ἔχουμε μέσα μας τὸ Χριστό! Εἴμαστε «σώσωμοι καὶ σύναμοι Χριστοῦ».

Κούνιες, τραμπάλες, ἀμφιθέατρο γιὰ ψυχαγωγία, ἀγνὴ κι ἀληθινὴ, ὅλα τὰ ἔχετε ἐτοιμάσει γιὰ μᾶς! Ἔτσι ψυχαγωγούμαστε πλούσια κι ἀληθινά, ἔξω καὶ μακριὰ ἀπὸ τὰ σύγχρονα ψυχαγωγικὰ κέντρα καὶ μέσα, μὲ τὰ ὁποῖα ἀναρίθμητοι νέοι ὀδηγοῦνται δυστυχῶς στὴν ψυχосоωματικὴ καταστροφή.

Ἐπιτύχωση βαθιὰ μᾶς κάνει πάντα ἡ ἔννοιά Σας γιὰ τὴ λειτουργία τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Στὴ συγγέντρωση Κατηχητῶν, ποὺ κάνετε, ἀκοῦμε τὴ γεμάτη ἀγωνία ἐρώτησὴ Σας γιὰ τὸν ἀριθμὸ τῶν παιδιῶν ποὺ παρακολουθοῦν τὰ Κατώτερα, τὰ Μέσα καὶ τὰ Ἀνώτερα Κατηχητικὰ Σχολεῖα. Κι ὕστερα μᾶς προτείνετε τρόπους γιὰ ν' ἀυξηθεῖ ὁ ἀριθμὸς τῶν παιδιῶν, νὰ ἐλκυσθοῦν οἱ νέοι στὸ Σχολεῖο τοῦ Χριστοῦ καὶ νὰ ρουφθοῦν τὰ ζωογόνα νάματα τῆς διδασκαλίας τοῦ Κυρίου μας.

Εἶναι ἐνδύμωχος ὁ πόθος καὶ ἡ προτροπὴ Σας γιὰ τὴν κυκλοφορία τοῦ χριστιανικοῦ βιβλίου καὶ περιοδικοῦ. Ὀλόθυμα εὐλογεῖτε τὶς χριστιανικὲς προσπάθειες καὶ ἐξομῆσεις γιὰ νὰ μπεῖ τὸ ὀρθόδοξο ἔντυπο στὰ σπύτια καὶ στὶς καρδιὲς τῶν χριστιανῶν.

Μὲ πόση προθυμία ἀνταποκρίνεσθε στὴν πρόσκληση τῶν Δημοτικῶν Σχολείων, Γυμνασίων καὶ Λυκείων γιὰ νὰ εὐλογήσετε τὴν ἔναρξη τῶν μαθημάτων τους μὲ τὴν ἀκολουθία τοῦ ἁγιασμοῦ! Ἀλλὰ καὶ πόσο μεγάλη ἀπόδειξη τῆς παιρικῆς Σας ἀγάπης γιὰ τοὺς νέους εἶναι ἡ φροντίδα Σας γιὰ τὴν Ἐξομολόγησι τῶν μαθητῶν. Ἐσεῖς στέλνετε ἱερεῖς τόσο στὰ σχολεῖα τῆς πόλης ὅσο καὶ τῶν χωριῶν, ὥστε νὰ ἔχουν τὴ δυνατότητα νὰ γενθοῦν τὴ στοργὴ τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὴ συμμετοχὴ τους στὸ σωτικὸ Μυστήριον τῆς Μετανοίας καὶ Ἐξομολογήσεως. Καὶ στὴ συνέχεια φροντίζετε καὶ δίνετε ὀδηγίες στοὺς ἱερεῖς νὰ τελοῦν ἰδιαίτερες θεῖες Λειτουργίες γιὰ τοὺς μαθητὲς τῶν Σχολείων, Δημοτικῶν, Γυμνασίων καὶ Λυκείων.

Σεβασμιώτατε,

Ἡ ἔντονη ἀγάπη Σας γιὰ τοὺς νέους, Σᾶς ὀδήγησε τελευταῖα καὶ στὴν ὀλοκλήρωση εἰδικῆς αἴθουσας γιὰ νέους. Ὅποιος πάει στὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ καὶ ζητήσῃ νὰ δεῖ τὴν αἴθουσα γιὰ τοὺς νέους, ποὺ

μόλις τελείωσε, ἀντικρῶζει ἕνα ὑπέροχο περιβάλλον, ὁμορφα διακοσμημένο καὶ τέλεια φροντισμένο, ὥστε μέσα σ' αὐτὸ οἱ νέοι τῆς πόλης μας νὰ βρίσκουν εὐχάριστο παιχνίδι, ἀγνὴ ψυχαγωγία, κατάλληλη συντροφιά, βιβλία ὠφέλιμα, εὐκαιρίες πνευματικῆς ὀλοδομῆς καὶ σωστῆς καθοδηγήσεως.

Ὅνειρό σας, ποὺ σιγὰ μᾶς τὸ ἀποκαλύπτει, εἶναι νὰ ὀργανωθοῦν εἰδικὲς ἐκπομπὲς καὶ ὀμιλίες γιὰ νέους καὶ νὰ ἐκφωνοῦνται ἀπὸ τὸ ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ Δράμας. Ἔτσι εἶναι! Ὅταν ἡ καρδιά ἀγαπᾷ, βρίσκει χίλιους δυνὸ τρόπους γιὰ νὰ ὀλοποιήσῃ τὴν ἀγάπη της, νὰ τὴν ἐκφράσῃ, νὰ τὴν μεταβάλλῃ σὲ ἔργα προσφορᾶς καὶ θυσίας.

Κι ἡ δικὴ Σας καρδιά, Σεβασμιώτατε, ἀγαπᾷ. Ἀγαπᾷ τὸ Θεὸ πρῶτα! Τὸν ἀγαπᾷ φλογερά. Ἀφ' οὗ ἀφιερῶθηκε στὸν Θεὸ παιδιόθεν καὶ τοῦ τὰ ἔδωσε ὅλα. Ἡ δικὴ σας νιότη προσφέρθηκε ὡς ἄνθος εὐῶδες, ὡς ἀγνὴ προσφορὰ στὸν αἰώνιο Νέο, στὸν Νεοποιοὺ Κύριο! Καὶ τὸν ὕπηρετήσε πιστὰ ὡς σήμερα!... Γι' αὐτὸ καὶ ἀγαπᾷτε τοὺς νέους καὶ ἀργυπνεῖτε καὶ κάνετε ὅ,τι μπορεῖτε γι' αὐτούς.

Θέλουμε ὁμως τούτῃ τὴν ἐπίσημη ὥρα νὰ Σᾶς βεβαιώσομε διὰ ἀναγνωρίζομε τὴν ἀγάπη Σας, γνωρίζομε τοὺς κόπους Σας γιὰ μᾶς καὶ σᾶς βεβαιώνομε πὼς εἶναι γιὰ μᾶς τὰ λόγια Σας σιαγόνες ἀπὸ τὴ δρόσο τ' σφραγοῦ, λυχνάρι φωτεινὸ μέσ' στὸ σκοτάδι, ραβδὶ στὸν δρόμο τὸν τραχὺ καὶ ὀδηγός... Γι' αὐτὸ καὶ αἰσθανόμαστε κάποια δυσκολία τούτῃ τὴν ὥρα.

Νὰ ποῦμε «εὐχαριστῶν» γιὰ ὅσα σᾶς χρωσιτοῦμε; Θά 'ναι τόσο μικρὸ, ὅσο μεγάλο κι ἂν εἶναι! Μόνο αὐτὸ θέλομε νὰ ξέρετε: Δὲν ξεχνοῦμε. Δὲν θὰ ξεχάσομε ποτέ. Ἄν ἡ ἀγάπη Σας γιὰ τὴ νέα γενιὰ σᾶς λένεκε τὰ μαλλιά στοὺς κροτάφους, ἂν ἡ σκέψη Σας μὲ τόση προσμονὴ ἀσχολεῖται μὲ μᾶς, ἡ δικὴ μας μὲ εὐγνωμοσύνη θὰ διατηρεῖ μέσα της τὴ δικὴ Σας σφραγίδα γιὰ πάντα! Ἄν ἡ καρδιά Σας ξέρει νὰ εὐεργετῇ, ἡ δικὴ μας ξέρει νὰ εὐχαριστῇ ἀπ' τὰ κατάβαστά της. Ἄν ὁ νοῦς Σας ἀναζητᾷ τὸ καλὸ πάντα νὰ κάνει, ὁ δικός μας φτιάχνει χίλια σχέδια γιὰ νὰ μπορέσει νὰ τὸ ἀνταποδώσει καὶ νὰ Σᾶς μιμηθεῖ.

Σεβασμιώτατε, εὐχαριστοῦμε.

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Π. ΛΕΚΚΟΣ

Δ) ντῆς Ἐκδόσεων Ἀποστολικῆς Διακονίας

ΑΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΤΟΥ ΕΞ ΟΙΚΟΝΟΜΩΝ ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΤΕΤΡΑΦΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΛΕΣΒΙΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ*

Ἡ Ἐκκλησία, λέγει ὁ Κ. Οἰκονόμος εἰς ἐπιστολήν του πρὸς τὸν Γρηγόριον ΣΤ', οὐδέποτε ἠθέλην τὰς «Γραικικὰς Ἐκκλησίας διαιρουμένας ἀπὸ τῆς ἁγίας αὐτῶν Μητροῦς, κατὰ τὴν ἱεράν ἀκολουθίαν τῶν προσευχῶν, (ὡς ἐν μιᾷ φωνῇ καὶ ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ προσάγειν τῷ Θεῷ παρελάβομεν)»¹⁷⁵. Τὰ ὅσα δὲ ἰσχυρίζονται οἱ καινοτόμοι τῆς Βιέννης εἶναι ἀσυμβίβαστα καὶ ἀντιφατικά, ἐπειδὴ «οὔτε ἡ μουσικὴ τῆς Ἐκκλησίας νεωτεροποιηθεῖσα μένει πλέον π α λ α ἰ ἄ, καὶ αἱ ἀρχαῖαι παραδόσεις, ἅς ἡ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία διακρατεῖ, οὐκ οἶδασι τὴν τετραφωνίαν» ὥστε ἡ καινοφανὴς μουσικὴ φαίνεται ἄκρατον γέννημα τῆς σημερινῆς προόδου¹⁷⁶. Ἄλλ' ἢ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία μίαν οἶδε πρόοδον, τὴν προκοπὴν τοῦ *Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ*¹⁷⁷, ὡς φησὶν ὁ Ἀπόστολος) καὶ τὴν ἀξίως αὐτοῦ τῶν εὐσεβῶν πολιτείαν ἐστηριγμένην ἐν τῇ πίστει καὶ προκοπτόντων ἐν τοῖς παραγγέλμασιν αὐτοῦ, πᾶσαν δὲ ἄλλην θρυλλομένην πρόοδον τοῦ νῦν αἰῶνος οὐδέποτε παραδέξεται ἡ Ἐκκλησία οὐδαμῶς οὐδὲ ἐν ταῖς ἀγιστείαις καὶ τελεταῖς οὐδὲ κατὰ τὴν λοιπὴν, τὴν ἀποστολικὴν καὶ κανονικὴν αὐτῆς διάταξιν καὶ θεσμοθεσίαν. Ἐν αὐτῇ γὰρ «Ἰησοῦς Χριστὸς χθὲς καὶ σήμερον ὁ αὐτὸς¹⁷⁸ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας»¹⁷⁹. «Ἡμεῖς δέ, λέγει ὁ Κ. Οἰκονόμος ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἐπιστολήν τῶν καινοτόμων τῆς Βιέννης, «λίαν ἠπορήσαμεν καὶ ἐπὶ τοῖς ἐφεξῆς τῆς ἐπιστολῆς. Λέγετε, ὅτι διαγόντες ἅπαντες ἐν εὐνομιμένῃ ἐπιτροπείᾳ «διατηρεῖτε θρησκευτικῶς τὰ

πατροπαράδοτα, μὴ παραβιάζοντες ἀρχαίας τάξεις τῆς Ἐκκλησίας¹⁸⁰». Καλῶς γε ταῦτα καὶ δικαίως «ἐν Κυρίῳ καυχᾶσθε»¹⁸¹, ὡς πιστοὶ τῆς Ἐκκλησίας υἱοί. Καὶ ζήτω τὸ θεοστήρικτον κράτος, τὸ πατρικῶς ὑμᾶς περιθάλλον, καὶ περιέπον καὶ διατηροῦν τὴν θρησκευτικὴν ὑμῶν ἐλευθερίαν ἀχραντον καὶ ἀπηλλαγμένην πάσης καινοτομίας «ἵνα ἡρεμον καὶ ἡσύχιον βίον διαγάγητε ἐν πάσῃ εὐσεβείᾳ καὶ σεμνότητι»¹⁸². Ἄλλ' ἐφεξῆς εὐθὺς προστέθηκεν ἡ ἐπιταγὴ ὅτι προβαίνετε καὶ κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος προσπαθοῦντες διορθοῦν τινὰς ἐλλείψεις θρησκευτικὰς ὧν φέρετε παράδειγμα τὴν ἐκκλησιαστικὴν μουσικὴν. Ταῦτα δὲ πῶς συμφωνήσουσι πρὸς τὰ πρότερα καὶ τῷ λόγῳ τῆς εὐσεβείας; «Μὴ συσχηματίζεσθε τῷ αἰῶνι τούτῳ¹⁸³, Χριστὸς κελεύει διὰ τοῦ Ἀποστόλου καὶ πάντα τὰ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ (τὰ τε ἄλλα καὶ τὰ περὶ τοὺς ψαλμοὺς) εὐσημόνως καὶ κατὰ τὰς ἰδέας γινέσθω¹⁸⁴ οὐ γὰρ ἐστὶν ἀκαταστασίας ὁ Θεός». Ἡ δὲ περὶ τὴν ψαλμωδίαν ἀρχαία τάξις καὶ τὰ κεκρατηκότα ἔθνη πάσαις ταῖς τοῦ Θεοῦ ἐκκλησίαις συνωδᾷ εἶη καὶ σύμφωνα, φησὶν ὁ μέγας Βασίλειος ἐπιστέλλων τοῖς Νεοκαισαρεῦσιν¹⁸⁵. Ὑμεῖς δὲ ἀγαπητοὶ πρεσβεύοντες (ὡς φησὶν ἡ ἐπιστολὴ) κατὰ τὸ πνεῦμα τοῦ αἰῶνος, καὶ τὰ κεκρατηκότα ἔθνη μεταβάλλοντες καὶ διορθοῦντες ἅς λέγετε ἐλλείψεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, εὐοίκατε προσονειδίζεσθαι καὶ τὴν μῆτέρα τὴν Ἐκκλησίαν, ὡς ἐλλειπόντως καὶ ἀναρμόστως ἐν τῇ κατ' αὐτὴν μελωδίᾳ διὰ τοσοῦτων αἰῶνων δοξάζουσα τὸν Θεόν.

Ἀμφοτέραι (κατὰ τὴν ἐπιστολήν) αἰ αὐτόθι Κοινοτήτες τῶν ὀρθοδόξων, οἰοῦναι κοινήν [...] συμμαχίαν (καίτοι ἢ μὲν ἐκ τῶν ἐντοπίων συνεστηκυῖα, ἢ δὲ τῆς Καπέλλης, ἢ τοῦ παρεκκλησίου, ἐκ τῶν λεγομένων Τουρκομεριτῶν, πρὸς ἢν ἰδίως ἐγράψαμεν, ὡς προεῖρηται) ἐψηφίσαντο καὶ παρεδέξαντο τὴν τετράφωνον καινουργηθεῖσαν μουσικὴν «διότι (λέγουσιν αἱ κοινότητες) ὁ παλαιὸς τρόπος τῆς μουσικῆς, δὲν ἐσυμβιβάζετο μὲ τοῦ ἔθνους τὸν ἐξευγενισμόν». Ἄλλ' οὐδεὶς ἀληθῶς τοῦ γένους ἡμῶν ἐξευγενισμὸς ἀντιβαίνει πρὸς ἃ παρέλα-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 480 τοῦ ὑπ' ἀρ. 13 τεύχους.

175. ἰδ. ἐπ. 6-8-1846.

176. Ὁ Ἥλιος Τανταλίδης, ὁ ὁποῖος ἐκ Κωνσταντινουπόλεως διετήρει τακτικὴν ἀλληλογραφίαν μετὰ τοῦ ἐν Ἀθήναις διαμένουτος Κ. Οἰκονόμου, εἰς ἄρθρον του ἀναφέρει ὅτι «ἐάν δὲν ληφθῇ ἐγκαίρως σύντονος πρόνοια ὑπὲρ τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς, ἡ ὁποία παραγνωρίζεται καὶ περιφραεῖται θέλομεν περιέλθει εἰς τὴν ἀπεινταίαν ἀνάγκην νὰ καταδικάσωμεν εἰς ἀχρησίαν, ἀργίαν καὶ λήθην ὀλόκληρον σύστημα ἱερᾶς μελωδίας καθαρῶν ὡς ἐλληνικόν, διῆκον μέχρις ἡμῶν ἀπὸ τῆς μάλλον σεβαστῆς χριστιανικῆς ἀρχαιότητος, καὶ νὰ τολμήσωμεν ξενήκουστόν τινα ἐκκλησιαστικὴν καινοτομίαν ἐν τῷ καθ' ἡμᾶς πρωτοτύπῳ ἀνατολικῷ χριστιανισμῷ, εἰ πῶς δυναθῶμεν καὶ οὕτω ἐξευρωπαϊσμένας χριστιανικὰς ἀκούας». / Περὶ τῆς ἐλληνικῆς μουσικῆς, ἐκκλησιαστικῆς τε καὶ κοσμικῆς, «Εὐαγγελικὸς Κήρυξ» 1870, σ. 30-31. Πρβλ. Τριανταφυλλοῦ Γεωργιάδου, Ἡ καθ' ἡμᾶς... ἐνθ' ἄν. σ. 305. Ν. Τομαδάκη, Ἡ βυζαντινὴ... ἐνθ' ἄν. σ. 230. Λιουσιῶν Α. Ψαριανοῦ. Ἡ ἀρχαία μουσικὴ τοῦ Ἀκαθίστου ὕμνου, Ἀθήναι 1961, σ. 22.

177. Πρβλ. Φίλιπ. 1,12.

178. ἰδ. Ἐβρ. 13,8.

179. ἰδ. Σχέδιον ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Γεώργιον Σίνων.

180. Πρβλ. Σωφρονίου Εὐστρατιάδου, Ὁ ἐν Βιέννῃ... ἐνθ' ἄν. σ. 371.

181. Πρβλ. Α' Κορ. 1,31.

182. ἰδ. Α' Τιμ. 2,2.

183. ἰδ. Ρωμ. 12,2.

184. Πρβλ. Α' Κορ. 14,40.

185. ἰδ. Μ. Βασιλείου ἐπ. 207, ΒΕΠ 55, 242, 6-7.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Θαυμαστή ὁμοψυχία καὶ ὁμοφωνία.

Ἡ πρὸς Κύριον ἐκδημία τοῦ Παναγιωτάτου Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μακαριστοῦ Δημητρίου συνεκίνησε θαυμάσια τὸν ἑλληνικὸν λαὸν καὶ ἔδωκεν ἀφορμὴν, ἵνα ἐκδηλωθῇ μία σπανίως παρουσιαζομένη θαυμαστή ὁμοψυχία καὶ ὁμοφωνία. Ἡ Ἱ. Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα τοῦ ἱ. κλήρου καὶ λαοῦ, ἡ Κυβέρνησις, ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων, πᾶσαι αἱ μερίδες τοῦ πολιτικοῦ κόσμου καὶ ἡ παντοειδῆς πνευματικὴ ἡγεσία τῶν Ἑλλήνων ἐξεδήλωσαν τὴν ὁδὴν τῶν διὰ τὸ ἐν τῇ Ὁρθοδοξίᾳ δημιουργηθῆν κενόν. Ὁσαύτως οὗτοι «ἐν ἐνὶ στόματι καὶ μιᾷ καρδίᾳ προέβησαν τόσον εἰς λίαν θετικὴν κριτικὴν ἀξιολόγησιν τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου, ὅσον καὶ εἰς προβολὴν τῆς σημασίας, τὴν ὁποίαν κέκτηται διὰ τὸ Γένος ὁ αἰωνόβιος θεσμὸς τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Προβάλλοντες ἤδη συνοπτικῶς τὴν προσωπογραφίαν τοῦ Παναγιωτάτου Πατριάρχου Δημητρίου εἰς τὰς πρώτας σελίδας τοῦ παρόντος τεύχους τῆς «Ἐκκλησίας», ἐπιφυσιασόμεθα, ὅπως εἰς ἐπόμενον τεύχος αὐτῆς παρουσιάσωμεν περισσότερα περὶ τῆς προσωπικότητος καὶ τοῦ ἔργου αὐτοῦ, ὡς καὶ Χρονικὸν τῆς κηδείας αὐτοῦ καὶ τῶν ἐκδηλώσεων τοῦ παρορθόδοξου καὶ παγχριστιανικοῦ πένθους. Ἐπιπλέον εὐχόμεθα ὅπως Κύριος ὁ Θεὸς ἀναδείξῃ τὸν νέον πνευματικὸν Ἡγέτην τῆς πρωτοθρόνου Ἐκκλη-

σίας τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀνάξιον συνεχιστῆν τοῦ ἔργου τοῦ μακαριστοῦ προκατόχου του, στοιχοῦντα εἰς τὰ ἴχνη αὐτοῦ καὶ μετὰ συνέσεως πηδαλιουχοῦντα τὸ σκάφος τῆς καθ' ὅλου Ὁρθοδοξίας, ἵνα αὕτη ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς ἠδὲξημένας σημερινὰς ὑποχρεώσεις τῆς ἐν τῇ ὑπὸ διαμόρφωσιν νέᾳ Εὐρώπῃ καὶ ἐν τῇ Χριστιανικῇ Οἰκουμένῃ.

Εἰς τὸ ἐπίκεντρον τοῦ καθολικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Τὸ κάτωθι σχόλιον, ὅπερ τὸν Αὐγουστον τοῦ 1972 ἐσημειώσαμεν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ ἀειμνήστου Πατριάρχου Ἀθηναγόρα ἰσχύει καὶ σήμερον ἐπὶ τῇ πρὸς Κύριον ἐκδημίᾳ τοῦ μακαριστοῦ Πατριάρχου Δημητρίου. Ἐσημειώσαμεν τότε καὶ ἐπαναλαμβάνομεν σήμερον τὰ ἐξῆς:

«Ἡ ἐξ ἀφορμῆς τοῦ θανάτου καὶ τῆς κηδείας τοῦ Πατριάρχου καὶ τοῦ ζητήματος τῆς διαδοχῆς αὐτοῦ κινητοποιήσις ἐπὶ παγκοσμίῳ κλίμακος τοῦ ὑπὲρ τῶν ἐκκλησιαστικῶν προβλημάτων ζωνοῦ ἐνδιαφέροντος τοῦ ἡμερησίου καὶ περιοδικοῦ Τύπου, ὡς καὶ τῶν ραδιοφωνικῶν καὶ τηλεοπτικῶν δικτύων, δὲν εἶναι μόνον ἀποτέλεσμα τῆς παγκοσμίου πνευματικῆς ἀκτινοβολίας τῆς προσωπικότητος τοῦ ἐκλιπόντος Πατριάρχου, ἀλλὰ καὶ ἀπόδειξις τοῦ ὅτι ἡ Θρησκεία καὶ ἡ Ἐκκλησία, παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἀθεϊστικὰ καὶ ἀντιχριστιανικὰ ρεύματα κατακλύζουσιν τὸν κόσμον, ἐξακολουθεῖ νὰ ἀποτελῇ τὴν ζωτικὴν ἐντελέχειαν τῆς

βεν αὐτὸ παρὰ τῶν Πατέρων ἱερώτατα ἔθιμα· εἰ δὲ μή, ἀποβαίνει πᾶν τούναντιον, ἀσχημοσύνη τοῦ γένους καὶ διανοθέουσιν. Μίαν ἐπισημοτάτην εὐγένειαν ἔσχε θεόθεν καὶ ἔχει καὶ ἔξει πᾶν τὸ πλήρωμα τῶν ὀρθοδόξων Γραικῶν, «τὸ μένειν ἐν οἷς ἔμαθε καὶ ἐπιστάθη, εἰδὸς παρὰ τίνων ἔμαθε¹⁸⁶, τὰ τε ἄλλα τῆς εὐσεβείας διδάγματα μνηθῆν, καὶ αὐτὴν τὴν τάξιν τῆς ἱεράς ὑμνωδίας... Ἐπειτα μήπως ὁ τοῦ ἔθνους (ὡς λέγουσι) ἐξευγενισμὸς ἀπαιτεῖ πάντα, ἵνα καὶ τὸν τρόπον τῶν σκηنيκῶν ἀσμάτων μεταφέρῃς καὶ εἰς τοὺς θείους ναοὺς;»¹⁸⁷.

Διὰ τοῦτο ὁ Ἄνθιμος ΣΤ' γράφον πρὸς τὸν Κ. Οἰκονόμον δέχεται ὅτι «τὸ ἀντικείμενον τῆς ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς ἀναφέρεται τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, καὶ πᾶς νεωτερισμὸς συνεφελέκσει σκάνδαλα»¹⁸⁸.

Τὸ αὐτὸ πιστεύει καὶ ὁ Κ. Οἰκονόμος καὶ φοβᾶται «μὴ τὸ μικρὸν τοῦτο γεννήσῃ μείζονα τὰ καινοτομήματα, καὶ μάλιστα κατὰ τὰς πλησιοχώρους τῆς Βουλγαρίας ἐπινεμηθῆν»¹⁸⁹.

Προσέτι φοβᾶται ὁ Κ. Οἰκονόμος «μὴ καὶ χειρόνων ἄλλων καινοτομιῶν θεμέλιον ὁ σκανδαλώδης οὗτος λίθος ἐπιβῇ, καὶ μετὰ μικρὸν εἰσαχθῶσι καὶ ὄργανα βαρβιτίζοντα, καὶ εἴ τι ἄλλο πρὸς τὸ δυτικώτερον ἄγει. Πιθανώτατα δὲ τὸ νόσημα καὶ ῥᾶστα καὶ τὰς ὁμόρους χώρας ἐπινεμηθήσεται»¹⁹⁰.

(Συνεχίζεται)

ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΜΠΟΥΓΑΤΣΟΣ

φιλόλογος - θεολόγος

186. Πρβλ. Β' Τμ. 3,14.

187. ἰδ. Σχέδιον ἐπιστολῆς πρὸς Γεώργιον Σίναν.

188. ἰδ. ἐπ. 1-5-1848.

189. ἰδ. ἐπ. 20-11-1844.

190. ἰδ. ἐπ. 20-11-1844 (Γρηγορίου ΣΤ').

ἀνθρωπότητα καὶ νὰ εὐρίσκηται εἰς τὸ ἐπίκεντρον τοῦ καθολικοῦ ἐνδιαφέροντος.

Ἀληθῶς! Ἡ ἰσηλιεὶς τῷ ἀνθρώπῳ Θρησκεία, ὡς ἔχουσα τὰς ρίζας αὐτῆς συμφυεῖς εἰς τὰς μυχαΐταιας πτυχὰς τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς καὶ ὡς ἀποτελοῦσα τὴν πεμπιουσίαν τῶν ἰδανικῶν τῆς ἀνθρωπίνης κοινωνίας καὶ τοῦ καθ' ὅλου πολιτισμοῦ, θὰ ἐλκύη πάντοτε τὴν προσοχὴν τῶν ἀνθρώπων καὶ θὰ ἀποτελεῖ πόλον ἑλξέως οὐ μόνον τῶν ἐχόντων φιλικὰς σχέσεις πρὸς αὐτήν, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν τῶν ἐχθρῶς ἔναντι αὐτῆς διακειμένων.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰδικώτερον εἰς τὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητα, δέον μεθ' ἱκανοποιήσεως νὰ σημειώσωμεν, ὅτι ἡ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Πατριάρχου κινήσεις τοῦ ἑλληνικοῦ Τύπου καὶ τῶν ραδιοτηλεοπτικῶν σταθμῶν ὑπῆρξέ τι τὸ συγκινητικόν. Τὸ διὰ τὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον ζωντὸν ἐνδιαφέρον τῶν Ἑλλήνων δημοσιογράφων καὶ ραδιο-τηλεπαρουσιαστῶν ἐκινήθη κατὰ κανόνα ἐντὸς τῶν πλαισίων τῆς δημοσιογραφικῆς δεοντολογίας καὶ ἐδημιούργησε τὰ κατὰλληλα θιώματα ἐν ταῖς ψυχαῖς τῶν ἀναγνωστῶν.

Ἡ 2500ετηρὶς τῆς Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας.

Πανηγυρικῶς ἐωριόσθη ἡ συμπλήρωσις 2500 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τῆς ἐορτῆς τῆς Ἀθηναϊκῆς Δημοκρατίας. Ἐν Ἀθήναις ὁ σχετικὸς ἐορτασμὸς ἐγένετο ἐπὶ τοῦ —μεταξὺ τοῦ λόφου τῶν «Νυμφῶν» καὶ τοῦ λόφου τῶν «Μουσῶν»— βραχώδους παρὰ τὴν Ἀκρόπολιν λόφου, ἐπὶ τοῦ ὁποῦ ἡμικυκλικῶς ἦσαν ἐσκαμμένα καθίσματα διὰ τὸν αὐτόθι πολυπληθῆ ἐκκλησιάζοντα δῆμον τῶν Ἀθηναίων.

Ἀπὸ τοῦ θήματος τῆς Πρυτὸς ὁ Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας κ. Κ. Καραμανλῆς, ὁμιλῶν κατὰ τὴν σχετικὴν τελετὴν, εἶπεν ἐκτὸς τῶν ἄλλων: «Τί ἐνοοῦμε, ὅταν ὁμιλοῦμε γιὰ Δημοκρατία; Ἐπὶ 2500 χρόνια ὅλοι οἱ πνευματικοὶ ἄνθρωποι ὁμιλοῦν καὶ γράφουν περὶ Δημοκρατίας καὶ προσπαθοῦν νὰ δώσουν, κατὰ τρόπον πολλὰς φορὰς ἀντιφατικόν, τὸν ὄρισμόν καὶ τὸ περιεχόμενό της... Γιὰ ὅλους ὅμως τὸ περιεχόμενό της ἦταν καὶ εἶναι ἡ ἐλευθερία, ποὺ ἀποτελεῖ τὸ ὑπέροχο ἀγαθὸν γιὰ τὸν ἄνθρωπον».

Εἶναι φανερόν ὅτι ἡ Ἀθηναϊκὴ Δημοκρατία ἤρριξε τὴν ὁδὸν πρὸς τὸ πλῆτευμα τῆς πραγματώσεως τῶν ἰδανικῶν τῆς «ἀσπορίας», τῆς «ἀσπορίας» καὶ τῆς «ἐλευθερίας». Ἀλλ' ἡ πλήρης πραγματώσις τῶν ἰδανικῶν τούτων, οὐχὶ εἰς ἓν μέρος τοῦ πληθυσμοῦ, ἀλλ' εἰς πάσας τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ, ἐπραγματώθη μόνον ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὅστις συνετέλεσεν εἰς τὴν κατάργησιν τῆς δουλείας, τῆς ὑποτι-

μήσεως τῆς γυναικός, τῆς νομίμου νηπιοκτονίας καὶ θρεφοκτονίας, τῶν φυλετικῶν διακρίσεων καὶ πολλῶν ἄλλων σιγμάτων τοῦ ἀρχαίου κόσμου. Τὸ χριστιανικὸν πνεῦμα συνετέλεσεν εἰς τὸ νὰ ὀλοκληρωθῇ τὸ ἰδεῶδες τῆς ἀληθοῦς δημοκρατίας, διότι ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ «οὐκ ἐνι Ἰουδαίος, οὐδὲ Ἑλληγ, οὐκ ἐνι δοῦλος οὐδὲ ἐλεύθερος, οὐκ ἐνι ἄρσεν καὶ θῆλυ» (Γαλ. γ' 28).

Ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία ὡς συνέπεια τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας.

Ἐν συνεχείᾳ πρέπει νὰ τονισθῇ, ὅτι, ἐφ' ὅσον ὀρθῶς ἡ ἐλευθερία θεωρεῖται ὡς κύριον γνώρισμα τῆς δημοκρατίας, ἡ χριστιανικὴ βιοθεωρία εἶναι ἡ ψυχὴ τῆς Δημοκρατίας, διότι ὑποβηθῆναι τὴν πραγματώσιν τῆς ἀληθοῦς πολιτικῆς ἐλευθερίας.

Ἡ πολιτικὴ ἐλευθερία προϋποθέτει τὴν διὰ τῆς πνευματικῆς ἐλευθερίας ὀρθὴν ἀξιολογικὴν ἐκλογὴν. Ἐάν, λοιπόν, κατὰ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου, «πᾶς ὁ ποιῶν τὴν ἁμαρτίαν δοῦλός ἐστι τῆς ἁμαρτίας» (Ἰω. η' 34), εἰς τρόπον ὅστε νὰ ὑπάρχουν πολλοὶ «ἐλευθερίαν ἐπαγγελλόμενοι, αὐτοὶ δοῦλοι ὑπάρχοντες τῆς φθορᾶς» (Β' Πέτρο. 6' 19), ἀντιθέτως ὁ Χριστιανισμὸς, προσφέρων ἱεραρχημένα δραστηκὰ ἀξιολογικὰ κίνητρα καὶ ἐλατήρια, εἶναι ἡ ἀκρόπολις τῆς ἀληθοῦς ἐλευθερίας. Ταύτην προέβαλον τόσον ὁ Κύριος, ὅταν ἔλεγε «Γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς» (Ἰωάν. η' 32) ἢ «Ἐάν ὁ Υἱὸς ὑμᾶς ἐλευθερώσῃ, ὅντως ἐλεύθεροι ἔσεσθε» (Ἰωάν. η' 36) ὅσον καὶ ὁ Ἀπ. Παῦλος, ὅταν διεκήρυττεν «Ὁὐ τὸ Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία» (Β' Κορ. γ' 17), ἢ «Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ἡ Χριστὸς ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε καὶ μὴ πάλιν ζυγῶ δουλείας ἐνέχεσθε» (Γαλ. ε' 1).

Ἐσφαλμένη ἀξιολόγησις τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Ἐν ἄρθρῳ τοῦ γράφοντος, τὸ ὅποιον ἐδημοσιεύθη εἰς ἀθηναϊκὴν ἐφημερίδα καὶ ἀναφέρεται εἰς «τὸ Κατηχητικὸν ἔργο τῆς Ἐκκλησίας» ἐπεσημάνθησαν, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τὰ ἑξῆς:

«Εἶναι γνωστὴ ἡ εἰρωνικὴ διάθεσις, μὲ τὴν ὁποία πολλοὶ ὁμιλοῦν γιὰ τὸ κατηχητικὸν ἔργο τῆς Ἐκκλησίας καὶ γιὰ τὰ «κατηχητικὰ σχολεῖα». Συχνὰ ἀκούεται μὲ εἰρωνικὸν ἢ περιφρονητικὸν ὕφος, ἀκόμη καὶ σὲ κρατικὰ ραδιοφωνικὰ ἢ τηλεοπτικὰ προγράμματα ἢ φράση «αὐτὸς (ἢ αὐτὴ ἢ αὐτὸ) εἶναι τοῦ Κατηχητικοῦ!» Ἡ ἐξήγησις τοῦ φαινομένου αὐτοῦ μορφεῖ νὰ ὀφείλεται σὲ ἓνα ἀπὸ τὰ ἑξῆς τρία αἴτια:

α) Πολλοὶ ἀγροῦν τὴν κατηχητικὴν προσπάθειαν τῆς Ἐκκλησίας καὶ τὴν κρίνουν ἀπὸ ἐσφαλμένους κλη-

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

Ἱερά Μητρόπολις Κεφαλληνίας

Με λαμπρότητα καὶ μεγαλοπρέπεια ἐωρτάσθη καὶ φέτος στήν Κεφαλλονιά, ἡ μνήμη τῆς Κοιμήσεως τοῦ Προστάτου τῆς Ἀγίου Γερασίμου στήν ὁμώνυμον Ἱ. Μονή, μέ μεγάλη προσέλευση καὶ συμμετοχή Χριστιανῶν πού κατέφθασαν στό νησί μέ ὅλα τά συγκοινωνιακά μέσα.

Στή συνέχεια καὶ στά πλαίσια τοῦ 14ου Διεθνoῦς Φεστιβάλ Μουσικῆς «ΚΕΦΑΛΛΟΝΙΑ '91» ἡ Ἱ. Μητρόπολις Κεφαλληνίας σέ συνεργασία μέ τήν Πολιτιστική Ἐπιτροπή τοῦ Δήμου Ἀργοστολίου, διοργάνωσε τριήμερο Ὁρθοδόξου Θρησκευτικῆς Μουσικῆς στόν περικαλλή Ἱ. Ναόν τοῦ Ἀγίου Γερασίμου στά Ὀμαλά.

Συμμετεῖχον μέ τά προγράμματά τους ἡ χορωδία τοῦ Πατριαρχείου Σερβίας, ἡ χορωδία τοῦ Ἀγίου Νικολάου Κοζάνης, ἡ τοπική χορωδία Ἱεροψαλτῶν Κεφαλληνίας, ὁ Ἄρχων Πρωτοψάλτης τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας κ. Ἀθανάσιος Καραμάνης ἐκ Θεσσαλονίκης καὶ ὁ καλῖφωνος ἱερεὺς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κεφαλληνίας Αἰδεσ. π. Ἰωάννης Μεσολωρᾶς.

Τὸ πρόγραμμα τῆς τριήμερου αὐτῆς Θρησκευτικῆς ἐκδηλώσεως τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κεφαλληνίας, ἐτελέσθηκε μέ ἄψογο τρόπο. Τὸ παρακολούθησαν πολλοὶ Χριστιανοὶ καὶ μεταδόθηκε ἀπὸ τὸν Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος.

Στὴν ἀρχὴν τῶν ἐκδηλώσεων προσφώνησε μέ θερμὰ λόγια τοὺς χοράρχες, χορωδοὺς καὶ Σολίστες ὁ Σεβ.

κ. Σπυρίδων καὶ στό τέλος μέ θερμὰ καὶ πάλιν λόγια τοὺς εὐχαρίστησε καὶ πρόσφερε ἀναμνηστικά καὶ δῶρα στοὺς μέν χοράρχες καὶ σολίστες τὸν νεοεκδοθέντα τόμο Α' τοῦ κ. Μαρίνου Κοσμετάτου, «Ἡ Κεφαλλονιά ἓνα μεγάλο Μουσεῖον, Ἐκκλησιαστικὴ Τέχνη» καὶ στοὺς χορωδοὺς ἀπὸ ἓνα ρολοὶ τοίχου μέ τὸν Ἐσταυρωμένον, προσφορά τῆς Ἱ. Μητροπόλεως.

Ἱερά Μητρόπολις Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου

Ἀντιπροσωπεῖα κληρικῶν τῆς Ἱ. Μ. Πολυανῆς καὶ Κιλκισίου συνόδευσαν κατ' ἐντολὴν τοῦ τότε Σεβ. κ. Ἀμβροσίου τὰ συγκεντρωθέντα εἶδη διατροφῆς πού ἀπεστάλησαν στοὺς ἀδελφοὺς ὀρθοδόξους Βουλγάρους. Συγκεντρώθηκαν συνολικά 10 τόνοι τροφίμων καὶ παραδόθηκαν στό Πατριαρχεῖο Βουλγαρίας. Ἀπὸ τὴν ἴδια Μητρόπολη στάλθηκε ἓνα φορτίο μέ εἶδη ἱματισμοῦ στήν Ἱ. Μ. Παραμυθίας γιὰ τὴν ἐξυπηρέτηση τῶν Βορειοηπειρωτῶν φυγάδων ἀδελφῶν μας.

Ἱερά Μητρόπολις Χίου, Ψαρῶν καὶ Οἰνουσῶν

Σὲ τελετῇ, πού ἔγινε στίς 13 Αὐγούστου τὸ πρῶτο στό Μητροπολιτικὸ Μέγαρο, ὁ Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Χίου κ. Διονύσιος, προσέφερε, ἐκ τῶν προσωπικῶν του ἀποδοχῶν, τὸ χρηματικὸ ποσὸ τῶν 180.000 δραχμῶν, σὲ παιδιὰ τῶν κάτωθι Ἑνοριῶν Ἀγ. Χαραλάμπους Βαρβασίου, Μεταμορφώσεως Σωτήρος Βαρβασίου, Ἀγ. Παρασκευῆς Καστέλλου, Ἀγίου Γεωργίου Φουρίου, Ἀγίου Νικολάου Φραγκομαχαλά καὶ Παναγίας Τρουλλωτῆς. Μέ τὴν ἐκδήλωση αὐτῇ, διὰ μίαν ἀκόμη φορά, ἐπιδεικνύεται ἡ ἀγάπη καὶ ἡ στορ-

ροφροῖες, τίς ὁποῖες ἔχουν ἢ μέ ἰδικές τους ἐπιπλοκαίαιες ἐντυπώσεις ἐκ τοῦ μακρόθεν.

β) Ἄλλοι ἐνοχλοῦνται ἀπὸ τὸ κατηχητικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας, διότι ἔχουν ἀντιχριστιανικὸν ἢ ἀντεκκλησιαστικὸν προσανατολισμὸ καὶ παθαίνουν ἀλλεργία μέ ὅ,τι ἔχει σχέση πρὸς τὴν χριστιανικὴ πίστιν, κοσμοθεωρία καὶ βιοθεωρία.

Ἀνάμεσα σ' αὐτοὺς δὲν λείπουν καὶ ἐκεῖνοι, πού ἔχουν τὴν ψυχολογία, γιὰ τὴν ὁποία ὁ Κύριος διὰ λέγει: «Τὸ φῶς ἐλήλυθεν εἰς τὸν κόσμον καὶ ἠγάπησαν οἱ ἄνθρωποι μᾶλλον τὸ σκότος ἢ τὸ φῶς, ἦν γὰρ πονηρὰ αὐτῶν τὰ ἔργα. Πᾶς γὰρ ὁ φαῦλα πρόσσον μισεῖ τὸ φῶς καὶ οὐκ ἔρχεται πρὸς τὸ φῶς, ἵνα μὴ ἐλεγχθῇ τὰ ἔργα αὐτοῦ» (Ἰωάν. γ' 19-20).

γ) Ἐπειτα ἀρκετοὶ ἔχουν κακὴν ἐντύπωσι γιὰ τὰ κατηχητικὰ σχολεῖα, διότι στὴ διάρκεια τῆς πολυετοῦς λειτουργίας τους, δὲν ἔλειψαν ἐλλείψεις, λάθη ἢ καὶ καταχρήσεις. Δὲν ἔλειψαν καὶ ἐξαιρέσεις ἡμιμαθῶν ἢ στενοκεφάλων κατηχητῶν, πού περιορίσθηκαν στὴ μονομερῆ καλλιέργεια μιᾶς ἐξωτερικῆς

υπολαϊθείας, πού ὀδηγεῖ σὲ ἐσωτερικὴ πνευματικὴ διάσπαση καὶ σὲ δημιουργία νευρωτικῶν τύπων, πού δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ ἐναρμονίζονται στὴν ζωὴ τους τίς διάφορες ἀξίες, νὰ ἐντάσσονται ἁρμονικῶς σὸ κοινωνικὸ σύνολο καὶ νὰ γίνονται φορεῖς ὑγιᾶς πολιτιστικῆς προσπάθειας.

Ἄλλὰ εἶναι ἀπαράδεκτο νὰ πολεμῆται τὸ κατηχητικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας ἀπὸ στροφή τῆς προσοχῆς στίς ἐξαιρέσεις μερικῶν πραγματικῶν ἢ φανταστικῶν λαθῶν καὶ μέ παραθέρηση τοῦ γεγονότος, ὅτι τὸ κατηχητικὸ ἔργο τῆς Ἐκκλησίας σήμερα μέ μεγάλη ἀνανέωση καὶ μέ συγχρονισμὸ πρόγραμμα, πού ἐφαρμόζουν κατὰλληλοι κατηχητῆς ἐκπαιδευόμενοι σὲ εἰδικὰ φροντιστήρια καὶ σεμινάρια, δὲν ὀδηγεῖ σ' ἓνα νοσηρὸ θρησκευτικὸ μουσικισμό, ἀλλὰ μέσα σὲ ἐ ν ο ρ ι α κ ᾶ ν ε α ν ι κ ᾶ κ ἔ ν τ ρ α δημιουργεῖ δλοκληρωμένους προσωπικότητες, πού διαπρέπουν σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς τῆς δημοσίας ζωῆς, στὰ Πανεπιστήμια, στὴν Ἐπιστήμη, στὴν Τέχνη, στὴν Πολιτικὴ, στὴ Δημόσια Διοίκηση, σὲ κοινωνικὰ λειτουργήματα κ.λπ.».

γῆ τοῦ Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χίου κ. Διονυσίου, πρὸς τὰ παιδιά, τὴν αὐριανὴ Ἑλλάδα μας.

«Συντακτήριο Μήνυμα καὶ Χαιρετισμός»

Ὁ ἐκλεγείς ὡς Μητροπολίτης Γουμένισσης, Ἀξιούπολεως καὶ Πολυκάστρου κ. Δημήτριος, ὅταν ἀπεχώρει ἐκ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Λαρίσης καὶ Τυρνάβου, ἀπηύθυνε πρὸς τὸ Χριστεπώνυμον πλήρωμα ταύτης «συντακτήριο μῆνυμα καὶ χαιρετισμόν», ἐν τῷ ὁποίῳ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, τονίζονται τὰ ἑξῆς:

«Ἡ Ἐκκλησία, πάντοτε ζῶσα καὶ πάντοτε ἐλεύθερη, ὅπου γῆς καὶ ἐδῶ στὴ Λάρισσα, ταξιδεύει ἐνίοτε μέσα ἀπὸ λυσσαλέα κύματα, ἀλλὰ «ναυάγιον οὐχ ὑπομένει». Καὶ θὰ συνεχίσει τὴν σωτηριώδη ἀποστολή της, μὲ κυβερνήτη τὸν Χριστὸ καὶ πρῶρέα τὸν Ἐπίσκοπο, ποῦ Ἐκεῖνος θὰ ὀρίσει. Δὲν κλείνει οὔτε σταματᾷ ἡ ἱστορία τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, μὲ τὴν δική μου προσωρινὴ εἴτε ὀριστικὴ ἀποχώρησι. Νὰ μὴν ἀποθαρρύνεται κανένας ταπεινὸς καὶ ἀπλὸς καὶ πιστὸς στὸν Χριστό. Ἀνοίγει ἀπλῶς ἕνα νέο κεφάλαιο... Νὰ ἔχουμε πάντοτε τὴν δύναμη τῆς πίστεως στὸν Χριστό καὶ τῆς ταπεινώσεως στὸ θέλημα Του. Ἄλλωστε, ἐκεῖνο ποῦ μοῦ ἔδινε ὑπομονὴ καὶ δύναμη ἐπὶ δύο χρόνια ἦταν ἡ ἐμπιστοσύνη στὸν Κύριο καὶ Θεὸ καὶ Σωτήρα μας Ἰησοῦ Χριστό...»

Ἐν ὀνόματι τοῦ Κυρίου ἐκφράζω τὶς πολλές μου εὐχαριστίες, τὴν συγκίνηση, τὴν στοργὴ καὶ τὸν ἐγκάρδιο πατρικὸ μου χαιρετισμὸ κατ' ἀρχὴν πρὸς τὸν ἱερὸ Κληρὸ γιὰ τὴν ποιμαντικὴ συνεργασία ἀλλὰ καὶ πρὸς κάθε πιστὸ τῆς τοπικῆς Ἐκκλησίας, πρὸς τοὺς ὀρίμους καὶ πρὸς τοὺς νεότερους, κυρίως πρὸς αὐτούς... Σὰς καλῶ νὰ στρέψετε τὰ μάτια τῆς ψυχῆς σας στὸν Χριστό... Ἡ Χάρη Του ἄς ἀναπληρώσει τὰ ὑστερήματα κι ἄς ἐπιδαψιλεύσει περισσότερα ἀπὸ ὅσα προγραμματίζα καὶ εἶχα τὸν ζῆλο νὰ προσφέρω, μὲ ἀνιδιοτέλεια καὶ φόβο Θεοῦ.

Ἐν δακρυχαιρετῶ καὶ εὐχομαι δαψιλῆ τὴν εὐλογία τοῦ Θεοῦ ἰδιαίτερα πρὸς ὄλους τοὺς γνωρίμους καὶ τοὺς ὀλιγότερο γνωστοὺς, ποῦ φανήκατε Σίμωνες Κυρηναῖοι... μὲ ἀνθρωπιά καὶ ἤθος πηγαῖα ἐκκλησιαστικὰ. Ὁ Κύριός μας νὰ χαριτώνει τὴν ζωὴν σας καὶ νὰ ἀναπαυώσει πλοῦσια τὰ ἑλέη καὶ τοὺς οἰκτιρμούς Του σὲ σὰς καὶ τοὺς οἰκείους σας...

Ἐκεῖνος, ὁ μοναδικὸς Σωτήρας καὶ Λυτρωτὴς καὶ Εὐεργέτης, νὰ ἐπιθλέψει ἐξ οὐρανοῦ καὶ νὰ ἐπισκεφθεῖ καὶ νὰ καταρτίσει τὴν ἀμπελο τῆς τοπικῆς μας Ἐκκλησίας, τὸν Κληρὸ καὶ τὸν λαό, γιὰ νὰ καρποφορήσει πνευματικὰ καὶ κοινωνικὰ, φιλόχριστα καὶ φιλάδελφα. Στὴ δική Του Χάρη καὶ τοὺς οἰκτιρμούς καὶ τὴν φιλανθρωπία σας ἐμπιστεύομαι, εὐγενέστατε καὶ εὐλαθέστατε Λαρισσαῖκέ λαέ, γιὰ νὰ σὰς ἐπικοινωνήσῃ στὴν Ἐκκλησία Του καὶ νὰ σὰς χαρίσῃ τὴν

ἄφθαρτη κληρονομία μαζί μὲ ὄλους τοὺς κατ' ἴδιαν πρόθεση ἐκλεκτοὺς Του».

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΡΩΣΙΑΣ

—Εἰς τὴν Μόσχαν ἐτελέσθη διὰ πρώτην φορὰν μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν νεομαρτύρων ἀρχιεπισκόπων, μητροπολιτῶν, ἐπισκόπων, μοναχῶν, ἱερέων καὶ χιλιάδων πιστῶν, τῆς Ὀρθόδοξου Ἐκκλησίας τῆς Ρωσίας, οἵτινες ἐθανατώθησαν ὑπὸ τοῦ ἀθέου μπολσεβικικοῦ καθεστώτος κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα ἀπὸ τὸ ἔτος 1917 ἕως καὶ τὰ τελευταῖα ἔτη. Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας προσφάτως ἴδρυσε μίαν ἐπιτροπὴν, τῆς ὁποίας σκοπὸς εἶναι ἡ προσπάθεια τῆς εὐρέσεως καὶ καταγραφῆς ὄλων τῶν θυμάτων τοῦ θρησκευτικοῦ διωγμοῦ ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τοῦ Λένιν ἕως σήμερον.

—Μνημόσυνον ἐπίσης ἐτελέσθη τὴν 26ην Ἀπριλίου ὑπὲρ τῶν θυμάτων τῆς πυρηνικῆς καταστροφῆς τοῦ Τσέρνομπιλ εἰς ἑκατοντάδες ἰ. ναοὺς τῆς Σοβιετικῆς Ἐνώσεως. Ἐκτὸς αὐτοῦ, ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας ἤδη τὰ τελευταῖα ἔτη συμπαρίσταται εἰς τὰ ἐπιζήσαντα, ἀλλὰ πάσχοντα ὑπὸ ἀνιάτων ἀσθενειῶν θύματα καὶ τοὺς παρέχει στέγην καὶ φροντίδα κυρίως εἰς ἰ. μονὰς.

—Ἡ Ὀρθόδοξος Ἐκκλησία τῆς Ρωσίας διὰ πρώτην φορὰν θὰ ἔλθῃ εἰς διάλογον μὲ ἀντιπροσώπους τοῦ ἐβραϊκοῦ δόγματος. Ἡ συνάντησις θὰ πραγματοποιηθῇ κατὰ τὸ τρέχον ἔτος ἢ εἰς τὴν Γενεύην ἢ εἰς τὴν Κρήτην. Τοῦτο ἐδήλωσεν ὁ σεβ. ἀρχιεπίσκοπος SLOMEN, ὑπεύθυνος διὰ τὰς ἐξωτερικὰς υποθέσεις τοῦ Πατριαρχείου τῆς Μόσχας, κ. Κύριλλος, χωρὶς νὰ προβῇ εἰς ἄλλας δηλώσεις σχετικὰς πρὸς τὴν συνάντησιν.

—Ἐν Μόσχᾳ ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια τοῦ πρώτου βιβλιοπωλείου ὑπὸ τὸν τίτλον «Ὀρθόδοξον Βιβλίον», εἰς τὸ ὁποῖον θὰ πωλῶνται ὀρθόδοξα βιβλία, εἰκόνας καὶ πόστερ. Κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς λειτουργίας του ἐσηματίσθησαν ἀτελείωτοι οὐραὶ, ἢ δὲ Ἀγία Γραφή ἔγινεν ἀνάρπαστος.

—Εἰς τὴν Μόσχᾳ τὸν παρελθόντα Ἀπρίλιον ἤρχισεν ἡ λειτουργία ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ ὀρθόδοξου προγράμματος ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «RADONJEZ». Τὸ πρόγραμμα μεταδίδεται ἐκάστην Τετάρτην, Παρασκευὴν καὶ Κυριακὴν, καὶ ἐκπέμπεται ἀπὸ τὰ μεσαῖα κύματα. Ὁ διευθυντὴς αὐτοῦ τοῦ πρώτου ὀρθόδοξου ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Εὐρώπην κ. JEVGENIJ NIKIFOROV ἐδήλωσεν ὅτι κύριον μέλημα τοῦ σταθμοῦ εἶναι νὰ βοηθῆσῃ τοὺς Ρώσους νὰ «διαφυλάξουν τὴν πίστιν τῶν προπατόρων των καὶ νὰ τὴν παραδώσουν εἰς τὰς μετέπειτα γενεάς».

—Ὁ πρόεδρος τῆς Βιβλικῆς Ἑταιρείας εἰς συναξίν τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Βιβλικῶν Ἑταιρειῶν εἰς τὴν Μόσχᾳ ἀνεκοίνωσεν ὅτι αἱ ἀνάγκαι εἰς ἀντίτυπα τῆς Ἀγίας Γραφῆς ἀνέρχονται εἰς 30.000.000. Ἡ εἰσαγωγή ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ εἶναι ἀδύνατος καὶ ἡ μόνη λύσις εἶναι ἡ ἐκτύπωσις εἰς τὴν χώραν, ἔργον ὁμῶς δύσκολον ἐὰν ληφθῇ ὑπ' ὄψιν ὅτι διὰ 70 ἔτη ἐτυπώθησαν 300.000 ἀντίτυπα καὶ τὰ τελευταῖα ἔτη δύο ἑκατομμύρια.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΣΕΡΒΙΑΣ

Συνήλθεν εις την τακτικήν της συνεδρίαν εις τὸ Βελιγράδι κατὰ τὸ χρονικὸν διάστημα 9-24 Μαΐου 1991 ἢ 'Ι. Σύνοδος τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας καὶ μεταξύ τῶν ἄλλων ἔλαθε τὴν ἀπόφασιν διὰ τὴν ἐκλογὴν 5 νέων ἐπισκόπων: α) τοῦ ἀρχιμ. VLADIMIR (VLADIMIROV), ἡγουμένου τῆς ἱ. μονῆς BODJAN, διὰ τὴν ἐπαρχίαν OSJEK-BARANJA (Κροατία), τοῦ ὁποίου ἡ χειροτονία ἐπραγματοποιήθη τὴν 14ην Ἰουλίου εἰς τὸ SREMSKI KARLOVCI' β) διὰ τὴν ἐπαρχίαν BANAT τοῦ ἀρχιμ. Ἀθανασίου (JEVTIC), καθηγητοῦ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Βελιγραδίου, τοῦ ὁποίου ἡ χειροτονία ἐγένετο τὴν 7ην Ἰουλίου εἰς τὸ VRSAC' γ) τοῦ ἀρχιμ. Ἀρτέμιου (RADOSAVLJEVIC), ἡγουμένου τῆς ἱ. μονῆς CRNA REKA διὰ τὴν ἐπισκοπὴν RASKA-PRIZREN (Κοσσυφοπέδιον), τοῦ ὁποίου ἡ χειροτονία ἐγένετο εἰς τὸ PEC τὴν 23ην Ἰουνίου ἢ δὲ ἐνθρόνισις τοῦ τὴν 30ην Ἰουνίου εἰς τὸ PRIZREN' δ) διὰ τὸν θρόνον τῆς νεοσυσταθείσης ἐπαρχίας τῆς Κεντρικῆς Εὐρώπης τοῦ ἀρχιμ. KONSTANTIN (DJOKIC), καθηγητοῦ τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς τοῦ SREMSKI KARLOVCI, τοῦ ὁποίου ἡ χειροτονία ἐγένετο τὴν 21ην Ἰουλίου εἰς τὸ Βελιγράδι καὶ ε) τοῦ πρωτοσυγκέλλου HRIZOSTOM (JEVIC), καθηγητοῦ τῆς Ἱερατικῆς Σχολῆς τῆς ἱ. μονῆς KRKA (Δαλματία), διὰ τὴν νεοσύστατον ἐπισκοπὴν BIHAC καὶ PETROVAC (Βοσνία), τοῦ ὁποίου ἡ χειροτονία ἐτελέσθη τὴν 12ην Ἰουλίου εἰς τὸ Βελιγράδι.

Ἐξ αὐτῶν οἱ τρεῖς εἶναι γνωστοὶ εἰς τὸν ὀρθόδοξον κόσμον τῆς Ἑλλάδος διότι: α) Ὁ σεβ. κ. Ἀθανάσιος JEVTIC τὸ ἔτος 1967 ἀπέκτησεν τὸν τίτλον τοῦ Διδάκτορος εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ διότι κυκλοφοροῦν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν ἀξιόλογα συγγράμματά του' β) Ὁ σεβ. κ. Ἀρτέμιος (RADOSAVLJEVIC) τὸ ἔτος 1975 ἀπέκτησε τὸν τίτλον τοῦ Διδάκτορος εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν καὶ γ) Ὁ σεβ. κ. HRIZOSTOM (JEVIC) εἶναι πτυχιούχος (1980) τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

—Τὴν 3ην Φεβρουαρίου 1991, χοροστατοῦντος τοῦ Μακ. Πατριάρχου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας κ. Παύλου, εἰς τὴν ἱ. μονὴν ZITOMISLIC ἐψάλλη νεκρώσιμος ἀκολουθία καὶ ἠκολούθησεν ἡ ταφή τῶν προσφάτως (Δεκ. 1990) ἀνασυρθέντων ἐκ τῆς χαράδρας VIDONJA λειψάνων 8 μαρτύρων. Πρόκειται περὶ ἱερομονάχων καὶ δοκίμων τῆς ἱ. μονῆς ZITOMISLIC, οἱ ὁποῖοι τὴν 26ην Ἰουνίου τοῦ ἔτους 1941 προσέφεραν τὴν ζωὴν των διὰ τὸν Χριστὸν καὶ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν. Οἱ USTASHI, ἀφοῦ τοὺς ἐθασάνισαν φρικτῶς, τοὺς ἔρριψαν εἰς τὴν προαναφερθεῖσαν χαράδραν.

—Ὁ Μακ. κ. Παῦλος καὶ μέλη τῆς Ἱεραρχίας τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας τὴν 22αν Ἰουνίου 1991 ὑπεδέχθησαν εἰς τὸ πατριαρχικὸν μέγαρον, τὸν Γραμματέα τοῦ παπικοῦ συμβουλίου διὰ τὴν χριστιανικὴν ἐνότητα ἐπίσκοπον PIERRE DU-

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις: α) τῶν ἄρθρων 38, παραγρ. 2, καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 ὡς καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. 2899/16.12.1982 Ἀπόφασιν Ἡμῶν «Περὶ κατανομῆς τῶν ὀργανικῶν θέσεων Διακόνων εἰς Ἐνοριακοὺς Ἱεροῦς Ναοὺς τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν», καὶ προκειμένου, ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ - Πατησίων, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους, ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 34/1α τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ, «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἐνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ

PREY. Ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ πάπα Ἰωάννου Παύλου Β' ὁ PIERRE DUPREY ἐνημέρωσε τὸν Μακ. κ. Παῦλον ὅτι τὸν προσεχῆ Νοέμβριον ἀρχίζουσι αἱ ἐργασίαι τῆς Συνόδου τῶν Καθολικῶν Ἐπισκόπων τῆς Εὐρώπης.

—Εἰς τὰς ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας γινομένας ἐκδόσεις προσετέθη πρὸ ὀλίγων μηνῶν ἕν νέον περιοδικόν, φέρον τὸν τίτλον «ΟΡΘΟΔΟΞΟΝ ΕΡΓΟΝ».

— «... 120 χιλιάδες Σέρβοι, τόσοι ζοῦν εἰς τὸ ZAGREB, εἶναι καταδικασμένοι εἰς σιωπηράν καὶ σταδιακὴν ἀφομοίωσιν, ἐπειδὴ εἰς τὴν πόλιν ταύτην οἱ Σέρβοι πολιτικοὶ εἶναι παντελῶς ἀνίσχυροι, ἢ δὲ ὀρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἐκτεθειμένη εἰς συνεχεῖς πιέσεις καὶ ἐπιθέσεις. Εἰς τὰ προγράμματα τῆς Κροατικῆς τηλεοράσεως καὶ τοῦ ραδιοφώνου περὶ τῶν Σέρβων γίνεται λόγος μόνον διὰ δυσφήμισιν...» (Ἀπὸ τὸ βιβλίον «Διωγμὸς τῶν Σέρβων εἰς τὴν Κροατίαν 1990/1991», Ντοκουμέντο).

Περὶ τῶν ἀκαταπαύστων ἐπιθέσεων μαρτυροῦν τὰ ἴδια τὰ τελευταῖα γεγονότα, ἐκ τῶν ὁποίων ἐνδεικτικῶς ἀναφέραμεν: α) Τὴν νύκτα τῆς 4ης πρὸς 5ην Μαΐου ἐλιθοβολήθη ὁ ἱ. ναὸς τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου εἰς τὴν πόλιν SIRAC (PAKRAC - Σλαβονία). Ἡ ἀνατολὴ τῆς Κυριακῆς (5ης Μαΐου) εἶδε τὸν ἱ. ναὸν «διακεκοσμημένον» μὲ σύμβολα καὶ συνθήματα ὡς: «U» = USTASHI, «NDH» = Ἀνεξάρτητο κράτος τῆς Κροατίας, καὶ «ἐδῶ εἶναι Κροατία, δὲν θέλομε τοὺς CETNIK»' β) Κατὰ τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Γεωργίου εἰς τὴν κοινότητα VRBOVAC (Κροατία) διετάχθη ὁ ἱερεὺς KRISTO ALEKSIC νὰ καταβιβάσῃ τὴν ἀνηρτημένην εἰς τὸν ἱ. ναὸν σημαίαν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας τῆς Σερβίας, καὶ ὅταν ὁ ἱερεὺς δὲν ὑπήκουσεν ὁ διοικητὴς τῆς ἀστυνομίας ὀπλισμένος εἰσῆλθεν εἰς τὴν οἰκίαν του καὶ τὸν ἠπέλιψεν, γ) Τὴν 10ην Ἰουνίου ἄτομα ἀγνώστων στοιχείων εἰσέβαλον εἰς τὸ παρεκκλήσιον τοῦ ὀρθοδόξου κοιμητηρίου τῆς πόλεως NOVA GRADISKA (Κροατία) καὶ προέβησαν εἰς θανατοισμούς καὶ θεβηλώσεις.

της δημοσιεύσεως της παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 1ῃ Ὀκτωβρίου 1991

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΕΡΑΦΕΙΜ

Ἱερά Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου
ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΝ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΝ
ΚΛΗΤΗΡΙΟΝ ΕΠΙΚΡΙΜΑ

Πρὸς τὸν Πρεσβύτερον Κωνσταντῖνον Καραπαναγιωτίδην τοῦ Γεωργίου, Κληρικὸν τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεραῆς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου (καὶ νῦν ἀγνώστου διαμονῆς).

Καλοῦμέν σε, ἵνα ἐμφανισθῆς αὐτοπροσώπως ἐνώπιον τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱεραῆς Μητροπόλεως Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου, ἐν τῷ ἐν Καθάλᾳ Μητροπολιτικῷ ἡμῶν Γραφείῳ (δόδος Μητροπόλεως ἀριθ. 2), τὴν 15ην Νοεμβρίου 1991, ἡμέραν Παρασκευῆν καὶ ὥραν 11ην πρωινήν ἵνα δικασθῆς κατηγορούμενος· α) ἐπὶ αὐτοβούλῳ ἐγκαταλείψει τῆς ἐνορίας σου καὶ β) ἐπὶ θαρυτάτῳ σκανδαλισμῷ τῶν πιστῶν, τῆς ἐγκαταλείψεως συνδεδειγμένης μετ' ἐγγάμου γυναικός, μεθ' ἧς ἡ ἀναχώρησις, πράξεις δι' ὧν στοιχειοθετοῦνται τὰ ἀνωτέρω κανονικὰ ἀδικήματα, ἅτινα καὶ σαφῶς προβλέπονται καὶ ρητῶς τιμωροῦνται ὑπὸ τῶν ιε' καὶ ιθ' Ἀγίων Ἀποστόλων, ιζ' τῆς Στ' Οἰκουμηνικῆς, νγ' Ἀγίων Ἀποστόλων, μζ' ἐν Τρούλλῳ καὶ ιη' Β' Οἴκου. Συνόδου βείων καὶ Ἱερῶν Κανόνων ὡς καὶ ὑπὸ τῶν Γραφικῶν λογίων Ματθ. ε' 29-30, Α' Κορινθ. ι' 32, Ρωμ. ιστ' 17.

Προσεπιδηλοῦμέν σοι ὅτι ἂν δὲν ἐμφανισθῆς τῇ ὥσιν ἄνω ἡμέρᾳ τε καὶ ὥρᾳ θέλεις δικασθῆ ἐρήμην.

Ἐν Καθάλᾳ τῇ 26ῃ Σεπτεμβρίου 1991

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Ἐπισκοπικοῦ Δικαστηρίου

† Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Γυθείου καὶ Οἰτύλου

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς οργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν α) Κοιμ. Θεοτόκου Καρδαμύλης, β) Ἀγ. Γεωργίου Κουτήφαρι, γ) Ἀγ. Γεωργίου Πύργου Λεύκτρου καὶ δ) Ἀγ. Τριάδος Στούπας, καλοῦμεν τοὺς θυλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Γυθείῳ τῇ 27ῃ Σεπτεμβρίου 1991

† Ὁ Γυθείου καὶ Οἰτύλου ΣΩΤΗΡΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρ-

του τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς οργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν α) Ἀγ. Γεωργίου τῆς Ἑνορίας Κουπιῶν καὶ β) Ἀγ. Νικολάου τῆς Ἑνορίας Ἀγ. Νικολάου Μονεμβασίας, καλοῦμεν τοὺς θυλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 27ῃ Σεπτεμβρίου 1991

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης ΕΥΣΤΑΘΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς οργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἀγίου Ἀθανασίου Γιαννουζίου Ἀγρινίου καὶ 2) Ἀγίου Γερασίμου Κεφαλοθύσου,

καλοῦμεν τοὺς θυλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 4ῃ Ὀκτωβρίου 1991

† Ὁ Αἰτωλίας καὶ Ἀκαρνανίας ΘΕΟΚΛΗΤΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Χαλκίδος

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἄρθρου 38 παρ. 2 τοῦ Ν. 590/77 «Περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἄρθρων 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 2/69 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος «Περὶ... Ἐφημεριῶν...» καὶ Ν.Δ. 1398/73 προκειμένου νὰ πληρῶσωμεν τὰς κενὰς οργανικὰς θέσεις τακτικῶν Ἐφημεριῶν τῶν Ἱερῶν Ναῶν: 1) Ἀγ. Ἀθανασίου Γαλατσάδων Ἰστιαίας, 2) Ἀγ. Παντελεήμονος Καμματριῶν Ἰστιαίας, 3) Κοιμ. Θεοτόκου Γερακίου Ἰστιαίας, 4) β' θέσις Ἀγ. Παρασκευῆς Χαλκίδος, 5) Ἀγ. Ἰωάννου Πολυλόφου, 6) Ἀγ. Ζώνης Ἀμελάντων, 7) Ἀγ. Ἀθανασίου Δαφνούσης, 8) Κοιμ. Θεοτόκου Παπάδων, 9) Ἀγ. Παρασκευῆς Παγῶντος, 10) Ἀγ. Κων(νου) καὶ Ἐλένης Νεροτριβιάς, 11) Γεν. Θεοτόκου Λούτσης, 12) Ἀγ. Ἀναργύρων Καμαριῶν Ἰστιαίας, ΔΙΑΚΟΝΩΝ τῶν Ἱερῶν Ναῶν Ἀγ. Νικολάου Χαλκίδος καὶ Εὐαγγελιστρίας Κανήθου παρακαλοῦμεν τοὺς θυλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως, ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλλωσιν τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Χαλκίδι τῇ 4ῃ Ὀκτωβρίου 1991

† Ὁ Χαλκίδος ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33 - 37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὰς κενὰς ὀργανικὰς θέσεις τακτικῶν ἐφημερίων τῶν Ἱερῶν Ναῶν 1) Ἀγ. Δημητρίου Ἀρτικίου, 2) Κοιμ. Θεοτόκου Βρυσῶν, 3) Ἀγ. Βαρβάρας Κακαλετρίου, 4) Ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Κόκλα, 5) Ἀγ. Γεωργίου Κρυονερίου Τριφυλίας, 6) Ἀγ. Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Λεύκης, 7) Ἀγ. Νικολάου Λυκουδεσίου, 8) Ἀγ. Ἀποστόλων Μοναστηρίου, 9) Ἀγ. Τριάδος Μουζακίου, 10) Ἀγ. Ἰωάννου Θεολόγου Περγικονερίου, 11) Ἀγ. Παρασκευῆς Παιδεμένου, 12) Κοιμ. Θεοτόκου Συρρίζου καὶ 13) Κοιμ. Θεοτόκου Χαλκιά, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῶν ἀνωτέρω κενῶν θέσεων.

Ἐν Κυπαρισσίᾳ τῇ 7ῃ Ὀκτωβρίου 1991

† Ὁ Τριφυλίας καὶ Ὀλυμπίας ΣΤΕΦΑΝΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Ἀρτης

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 38 παράγρ. 2 τοῦ Ν. 590/1977 «περὶ Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ τῶν ἀρθρῶν 33-37 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ τῆς Ἱεραῆς Συνόδου «περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων», προκειμένου νὰ πληρώσωμεν τὴν κενὴν ὀργανικὴν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἀγίου Νικολάου Στουρνარიῦ Πηγῶν, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας ἐν τῷ Περιοδικῷ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσι τὰ ἀπαιτούμενα δικαιολογητικὰ διὰ τὴν κατάληψιν τῆς ἀνωτέρω κενῆς θέσεως.

Ἐν Ἀρτῇ τῇ 7ῃ Ὀκτωβρίου 1991

† Ὁ Ἀρτης ἸΓΝΑΤΙΟΣ

Ἱερά Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἱκαρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψει τὰς διατάξεις α) τῶν ἀρθρῶν 38, παραγρ. 2 καὶ 67 τοῦ Ν. 590/1977, β) τοῦ Ν. Δ. 1398/1973, γ) τοῦ Ν. 673/1977 καὶ προκειμένου ἵνα προθῶμεν εἰς ἀνακέρυξιν ὑποψηφίου πρὸς πληρωσιν τῆς κενῆς θέσεως τακτικοῦ Διακόνου ἐν τῷ ἱ. ναῷ Ἀγίου Νικολάου πόλεως Ἀγ. Κηρύκου Ἱκαρίας, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους ἵνα καταλάβωσι τὴν Διακονικὴν ταύτην θέσιν καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἀρθροῦ 34/16' τοῦ ὑπ' ἀριθ. 2/1969 Κανονισμοῦ «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν, Ἑνοριῶν καὶ Ἐφημερίων» προβλεπόμενα κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρουσίας προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» ὑποβάλωσιν ἡμῖν τὰ νενομισμένα δικαιολογητικὰ διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Σάμῳ τῇ 12ῃ Ὀκτωβρίου 1991

† Ὁ Σάμου καὶ Ἱκαρίας ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ

«ΕΚΚΛΗΣΙΑ»**ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ****ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ****Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον
ΒΡΑΒΕΙΟΝ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ**

Τηλ. 72.18.308, Fax 72.26.597

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως **ΘΕΟΦΙΛΟΣ**

† Ὁ Ἱερισσοῦ καὶ Ἀγ. Ὄρους **ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ**

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ**ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ**

Ὁμότ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν
Ἄρχων Διδάσκαλος τοῦ Εὐαγγελίου
τῆς Ἀγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας

ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ

A) Ἐσωτερικοῦ: Δραχμαὶ 300 ἐτησίως.

B) Ἐξωτερικοῦ: Δολλάρια 20 ἐτησίως.

Τιμὴ ἐκάστου τεύχους μετὰ τοῦ «ΕΦΗΜΕΡΙΟΥ»

δρχ. 15.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Δημήτριος ὁ Α' († 2.10.1991).

Ἱε ρ ᾱ ς Σ ν ν ὀ δ ο ν, Ὁ πρῶτος καὶ ταπεινὸς Πατριάρχης.

Εὐαγγέλιον Δ. Θεοδώρου, Ἡ πρὸς Κύριον ἐκδημία τοῦ Οἴκουμ. Πατριάρχου Δημητρίου.

Μητροπ. Πατρῶν Νικοδήμου, Ἐξωσωματικὴ γονιμοποίησης καὶ τὰ λεγόμενα «παιδιά τοῦ σωλήνος».

Εὐαγγέλιον Π. Λέκκου, Ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκ. Πατριάρχης κ. Δημήτριος Α' εἰς Βόλον, Τροικαλὰ καὶ Μετέωρα.

Εὐγενίου Μιχαηλίδη (†), Τὰ ἐπιτὰ μυστήρια τῆς Κοπτικῆς Ἐκκλησίας.

Εὐαγγέλιον Π. Λέκκου, Ἐκδηλώσεις γιὰ τὴν 25ετία ἐπισκοπικῆς ζωῆς καὶ δράσεως τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Δράμας κ. Διονυσίου.

Ἰωάννου Δ. Μπιονγάτσου, Αἱ ἀπόψεις τοῦ Κων. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων περὶ τῆς Τετραφωνίας καὶ τοῦ Λεσβίου συστήματος.

Παρατηρήσεις καὶ Σχόλια.

Ἐκκλησιαστικὰ Χρονικά.

Παράρτημα.